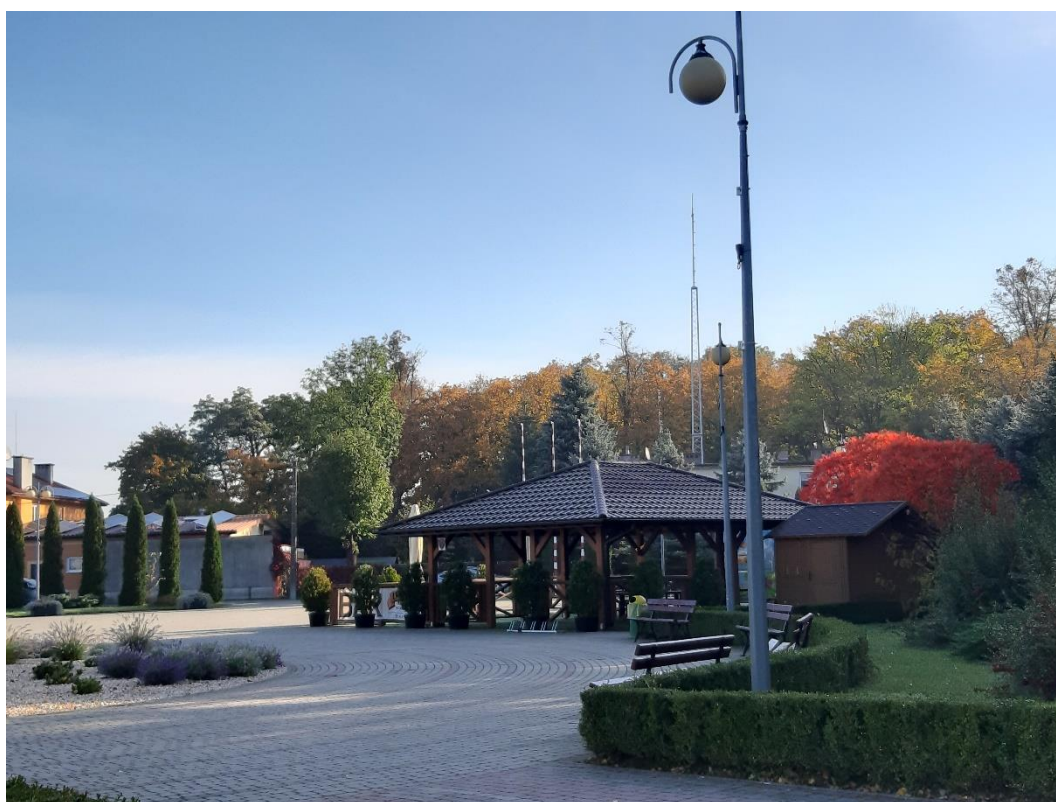

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻYRAKÓW NA LATA 2023-2030

SPIS TREŚCI :

Wstęp i wprowadzeniestr.4

I - Uwarunkowania, kontekst i kluczowe

ustalenia diagnostyczne.....str.5

1.Uwarunkowania prawne , metodyka opracowania, zadania do realizacji przy opracowaniu Strategii Rozwoju Gminy Żyraków 2023- 2030.....str. 5

2.Wnioski i rekomendacje wynikające z Diagnozy Strategicznej stanu zastanego Gminy Żyraków– rok 2022.....str.11

3.Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi.....str.24

4.Model struktury funkcjonalno- przestrzennej gminy.....str.31

5.Graficzne i opisowe ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej gminystr.51

6.Analiza SWOTstr.57

II. Założenia planistyczne.....str.71

7.Wizja i misja Gminy Żyraków jako ogólna , dalekosiężna perspektywa rozwoju.....str.71

8.Określenie głównych celów strategicznych dla wskazanych obszarów jako wieloletnich perspektyw rozwoju gminy.....str.73

9.Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych.....str.74

10. Wymiar interwencji strategicznej (OSI)str.109

11. Porozumienia między terytorialne i ich znaczenie dla SRG.....str.122

III. Wdrażanie SRG.....str.123

12.Charakterystyka obszarów i kierunki interwencji.....str.124

13. Proponowane mierniki i wskaźniki realizacji kierunków działań.....str.133

14.Analiza ryzykastr.143

15.Wytyczne do sporządzania oraz wykorzystania istniejących dokumentów
wykonawczych.....str.149

16.Scenariusz rozwoju gminy Żyraków.....str.159

17. Ramy Finansowe i potencjalne źródła realizacji SRG.....str.161

18. Potencjalne źródła finansowania działań ujętych w Strategii
Rozwoju Gminy Żyraków do rokustr.163

19. Ewaluacja , system monitoringu i aktualizacji strategii.....str.167

Wykaz map.....str.173

Wykaz tabeli.....str.175

Wykaz wykresów.....str 175

Bibliografiastr175

Wykaz załącznikówstr176

WSTĘP I WPROWADZENIE :

Strategia rozwoju gminy jest dokumentem opracowywanym jako wyznacznik kierunku rozwoju gminy w oparciu o aktualne uwarunkowania. Jest to wytyczenie celów i sposobu ich realizacji w określonym przedziale czasu.

Jest to jeden z najważniejszych dokumentów samorządu lokalnego, dający wytyczne dla dokumentów wdrożeniowych i planowania przestrzennego.

Strategia w oparciu o zebrane dane, konsultacje społeczne, ma za zadanie diagnozować najważniejsze uwarunkowania i potrzeby rozwojowe w oparciu o potencjał gminy. W ciągu wskazanym przedziale czasu określać obszary, cele i działania polityki społeczno-ekonomiczne, oraz źródła i możliwości ich finansowania. Proces sporządzania strategii stwarza również możliwość bezpośredniego wpływu mieszkańców i pozostałych podmiotów na określenie kierunków rozwoju gminy.

Strategia rozwoju gminy to dokument planistyczny zawierający wieloletnie cele i kierunki działania jednostek samorządu terytorialnego. Zmieniające się dokumenty prawne kształtujące politykę rozwoju wymuszają potrzebę ciągłego weryfikowania krajowych, regionalnych i lokalnych dokumentów strategicznych. Niniejsza strategia została opracowana z uwzględnieniem aktualnie obowiązujących przepisów i dokumentów. Strategia zawiera wszystkie obowiązkowe elementy, które wskazane są w ustawie o samorządzie gminnym. Zgodnie z nowelizacją ustawy o samorządzie gminnym, w strategii znalazł się również model struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z najważniejszymi ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.

W SRG zawarto odniesienie do obszarów strategicznej interwencji (OSI) na poziomie krajowym, regionalnym, a także wskazuje na możliwość wyznaczenia OSI kluczowych dla gminy. Stworzono również część planistyczną niniejszej strategii. Podczas tworzenia strategii brano pod uwagę przeobrażenia zachodzące w sferze gospodarczej i społecznej, mające wpływ na rozwój zarówno Gminy Żyraków jak i województwa podkarpackiego, kraju i trendów europejskich.

Zgodnie z przepisami, w strategii skupiono się na trzech wymiarach: społecznym, gospodarczym i przestrzennym, w ramach których zdefiniowano cele strategiczne.

W Strategii rozwoju wskazana jest wizja i misja gminy oraz strategiczne kierunki rozwoju. Stanowi ona podstawowy instrument długofalowego zarządzania jednostką samorządu terytorialnego. Dzięki Strategii możliwe jest określenie możliwości i ograniczeń w zakresie realizowanych i planowanych zadań. Pozwala również na efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, do których należą środowisko przyrodnicze, zasoby ludzkie, infrastruktura oraz środki finansowe.

Nieodłącznym uzupełnieniem dokumentu są :

Załącznik Nr.1 - Diagnoza strategiczna – Diagnoza czynników otoczenia i sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Żyraków.

Załącznik Nr.2 - Podsumowanie ankietyzacji dla Gminy Żyraków pod SRG.

I - Uwarunkowania, kontekst i kluczowe ustalenia diagnostyczne

1. Uwarunkowania prawne, metodyka opracowania, zadania do realizacji przy opracowaniu Strategii Rozwoju Gminy Żyraków 2023- 2030.

Podstawa Prawna :

W ostatnich latach przepisy prawne dotyczące opracowywania i procedowania Strategii uległy zmianom w stosunku do poprzednich .

Nowy pakiet przepisów dotyczących polityki rozwoju –ustawa o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw – wszedł w życie 13 listopada 2020 r.

Zmiany realizują postanowienia „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” w zakresie konsolidacji systemu zarządzania rozwojem Polski i etapowego wprowadzania systemu zintegrowanych strategii: krajowej, wojewódzkiej i gminnej, a także strategii ponadlokalnej dla grupy sąsiadujących, powiązanych ze sobą funkcjonalnie lokalnych jednostek samorządu terytorialnego.

Przyjęta nowelizacja wprowadza dla jednostek samorządu terytorialnego wiele zmian w obszarze planowania strategicznego. To pierwszy etap reformy, której celem jest integracja wymiaru społecznego, gospodarczego i przestrzennego w dokumentach strategicznych, przygotowywanych na różnych poziomach administracji, w tym samorządowej. Na poziomie lokalnym zmiany dotyczą w szczególności strategii rozwoju gminy, która po raz pierwszy w polskim ustawodawstwie zyskała podstawę prawną w ustawie o samorządzie gminnym. Ustawa określa także zakres i procedurę sporządzania strategii.

Podstawą prawną definiującą kształt i strukturę Strategii do roku 2030 jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372, 1834) która stanowi, że strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy oraz określa w szczególności:

- I Uwarunkowania, kontekst i kluczowe ustalenia diagnostyczne Podstawa prawna
1. cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym,
 2. kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,
 3. oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia,
 4. model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,
 5. ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie,
 6. obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 oraz z 2021 r. poz. 1038), wraz z zakresem planowanych działań,
 7. obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań,
 8. system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych,
 9. ramy finansowe i źródła finansowania.

Powyższe obligatoryjne elementy dokumentu wpisują się w strukturę przygotowanej strategii, która uwzględnia obok kwestii gospodarczych oraz społecznych również komponenty przestrzenne, będące nowością w ramach dotychczas obowiązujących przepisów prawa. Zgodnie z Art. 10f. 1. ustawy: Rada gminy, w drodze uchwały, określa szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu strategii rozwoju gminy, w tym tryb konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Wymogi prawne dotyczące procedur stosowanych przy opracowaniu Strategii .

- podjęcie uchwały rady gminy, określającej szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu strategii rozwoju gminy, w tym tryb jej konsultacji,
 - wymogi w zakresie konsultowania projektu strategii z sąsiednimi gminami i ich związkami oraz z właściwym dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie,
 - wymogi w zakresie opiniowania przez zarząd województwa w zakresie zgodności z zasadami regionalnej polityki przestrzennej określonej w strategii rozwoju województwa,
 - konieczność przeprowadzenia ewaluacji (realną możliwość osiągnięcia celów i monitoring osiąganych efektów np. wywiany indywidualne , fokusowe , ankiety) . Nowelizacja zdefiniowała ponadto wytyczne merytoryczne, w tym nowe obligatoryjne rozdziały dla strategii, m.in.:
- model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,
- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie,
- obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa oraz fakultatywnie obszary strategicznej interwencji dla gminy,
- ramy finansowe strategii.

Do tej pory strategie gminne były opracowywane zgodnie z ogólnie przyjętymi standardami oraz przy zachowaniu spójności z wytycznymi dokumentów nadrzędnych.

Obecnie jednostki samorządu terytorialnego mogą przygotowywać strategię, które będą instrumentami pozyskiwania środków zewnętrznych, a jednocześnie pełnoprawnymi strategiami rozwoju, stanowiącymi element zintegrowanego systemu zarządzania rozwojem kraju.

Gmina ma możliwość opracowania strategii bez uwzględniania nowych przepisów, powołując się jedynie na wymagania stawiane strategiom terytorialnym – zgodnie z projektem rozporządzenia unijnego, określającego wspólne przepisy dla siedmiu funduszy europejskich, oraz z projektem ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie 2021-2027.

Taki dokument również można traktować jako narzędzie pozyskiwania środków unijnych, jeśli będzie zawierał 4 obowiązkowe elementy:

- określenie obszaru geograficznego, którego dotyczy dana strategia,
- analizę potrzeb rozwojowych i potencjału danego obszaru,
- opis zintegrowanego podejścia do stwierdzonych potrzeb rozwojowych i potencjału,
- opis włączenia partnerów w przygotowanie strategii i jej wdrożenie.

Nowe regulacje dotyczące strategii rozwoju gminy są spójne z wymaganiami Unii Europejskiej w kontekście ww. elementów strategii terytorialnych.

Dzięki temu jednostki samorządu terytorialnego mogą przygotowywać strategie, które jednocześnie będą strategiami, stanowiącymi element zintegrowanego systemu zarządzania rozwojem kraju, jak i strategiami terytorialnymi zgodnie z wymogami Unii Europejskiej.

Metodyka opracowania strategii .

Strategia rozwoju gminy przyjmuje w praktyce dwie postaci: niematerialną jako zespół działań prowadzących do określonych celów i materialną jako fizyczny dokument będący opisem działań .

Pierwsza z nich **niematerialna** utożsamiana jest z rezultatem zarządzania strategicznego, na który składają się procesy planowania strategicznego i wdrażania założeń strategii.

W wyniku procesu planowania, strategia określa wizję rozwoju i cele w określonym czasie oraz plan działań i metody, do ich realizacji. Jako przyjęty przez lokalne władze punkt odniesienia w zarządzaniu rozwojem gminy stanowi przedmiot ciągłej oceny, np.: monitorowania jej realizacji, ewaluacji zasadności jej założeń, ich aktualizacji.

W postaci materialnej strategia przyjmuje formę dokumentu. Dzięki jego opracowaniu, ustalenia przyjmują jednolitą formę i treść, co zmniejsza ryzyko mylnych interpretacji oraz w sposób przejrzysty przedstawia plany rozwoju mieszkańcom i innymi podmiotom w tym zewnętrznym (instytucjami, inwestorami itd.).

Tym samym tworzy ona ramy rozwoju lokalnego, na podstawie których mieszkańcy lub inwestorzy mogą wstępnie zweryfikować zbieżność (lub stwierdzić sprzeczność) własnych planów, inicjatyw lub inwestycji z ustaleniami samorządu gminy, co może zaważyć na ich realizacji.

Spisanie strategii w formie dokumentu umożliwia również promocję jej założeń oraz proponowanych rozwiązań rozwojowych. Dzięki temu łatwiej kreować nowe działania, pozyskiwać partnerów realizacyjnych i zawierać stosowne porozumienia, a także aplikować o zewnętrzne środki finansowe.

Tak rozumiana strategia rozwoju jest podstawą do kreowania i ciągłego wzmocnienia rozwoju społecznego, ekonomicznego i przestrzennego wspólnoty samorządowej. Pozwala na uspołnienie działań wszystkich zainteresowanych i współuczestników. Gwarantuje przez to skuteczną i dynamiczną realizację założonych celów. Opracowanie Strategii świadczy o odpowiedzialnej, strategicznej i kreacyjnej roli lokalnych władz samorządowych – inaczej niż w przypadku, gdy obierają one postawę wyłącznie sprawnego administratora, ograniczając się do właściwego wykonywania obowiązków prawnych, gospodarowania zasobami czy prowadzenia dobrze zorganizowanego urzędu, niezbędnego do wypełniania nałożonych zadań.

Decyzje odnośnie modelu opracowania Strategii :

Decyzja o tym, jaką rolę w rozwoju gminy będzie pełnić strategia rozwoju w procesie zarządzania strategicznego należy w szczególności do władz lokalnych i sposobem zarządzania gminą . Powinna ona stanowić odpowiedź na potrzeby i możliwości prowadzenia procesu planowania i realizacji strategii.

Rekomendowanym sposobem przygotowania strategii jest **model partycypacyjno-ekspercki**, w którym analizy statystyczne i strategiczne są wynikiem prac zewnętrznych specjalistów przy współpracy z gminą. Stanowią one wraz

z innymi materiałami bazę dla prac powołanego przez władze gminy - społecznego zespołu ds. opracowania strategii.

Ten model włącza wszystkich udziałowców Strategii w całość procesu i gwarantuje osiągnięcie wspólnych decyzji.

Tak podjęte decyzje dają duże prawdopodobieństwo włączania się w procesy rozwojowe partnerów lokalnych i efektywnej realizacji strategii.

Rola strategii oraz wynikające z niej funkcje

Nie istnieje jedna, pełna odpowiedź na pytanie o rolę i funkcje strategii rozwoju w procesie zarządzania rozwojem gminy. Wynika ona z konkretnego zapotrzebowania identyfikowanego przez lokalne władze oraz możliwości prowadzenia procesu planowania strategicznego. W generalnym ujęciu wyróżnia się jednak trzy podstawowe obszary determinujące rolę strategii:

1. Ukierunkowanie polityki rozwoju gminy.
2. Pozyskiwanie środków zewnętrznych.
3. Wymiar integracyjny strategii.

Ukierunkowanie polityki rozwoju gminy w danym czasie i zabezpieczenie ciągłości jej realizacji.

W tych ramach do najważniejszych funkcji strategii należą m.in.: hierarchizowanie celów, ustalenie metod, za pomocą których będą realizowane czy ograniczenie kosztów, oraz ograniczenie ryzyka rezygnacji z planów, wynikającego ze zmiany uwarunkowań rozwoju, za pomocą wypracowanych scenariuszy i wariantów lub koordynowanie działań w kilku obszarach na rzecz przeciwdziałania barierom rozwoju w danym obszarze problemowym.

Wykorzystanie dokumentu jako podstawy do wnioskowania o dofinansowanie ze środków zewnętrznych, by zrealizować konkretne inwestycje. W tym wypadku dokument może być wskazywany jako podstawa w składanych wnioskach o dofinansowanie interesujących gminę inwestycji i działań jako niezbędnych bądź istotnych z perspektywy realizacji długofalowej polityki rozwoju.

Wymiar integracyjny.

W wyniku procesu planowania następuje integracja lokalnej wspólnoty wokół procesu formułowania strategii i jej realizacji. Na drodze konsultacji społecznej osiąga się kompromis wśród lokalnej społeczności i władz gminy dotyczący kierunku rozwoju gminy.

Wspólne ustalenia i ich przestrzegania ułatwiają proces realizacji założonych celów.

Podsumowanie :

- Dzięki zmianie przepisów Strategia rozwoju gminy uzyskała umocowanie prawne i miejsce w zintegrowanym systemie zarządzania rozwojem kraju.
- Strategii rozwoju gminy w rozumieniu nowych przepisów to dokumenty, które spełniają wymagania proceduralne i merytoryczne wynikające z ustawy.
- Strategii o treści dostosowanej jedynie do wymogów unijnych dotyczących strategii terytorialnych wciąż pozostają narzędziem pozyskiwania środków unijnych.

Konsultacje społeczne jako wytyczne do określenia założeń planistycznych.

Konsultacje jeden z najważniejszych procesów tworzących strategię oparty na dialogu władz samorządowych z mieszkańcami i innymi interesariuszami, dla poszczególnych obszarów. Właściwie przeprowadzony proces konsultacji pozwala na podjęcie optymalnych decyzji w sprawach publicznych. Konsultacje pozwalają również na budowanie wspólnoty lokalnej i podejmowania decyzji wspólnie przez samorząd i mieszkańców. Celem konsultacji jest wspólne opracowanie dokumentu strategii, a w perspektywie współpraca na etapie jej realizacji. Aby konsultacje były właściwe i owocne należy prowadzić je w oparciu o siedem reguł gwarantujących właściwe podejście do procesu. Są to:

dobra wiara – podstawą konsultacji winno być partnerskie podejście i otwartość na rzeczywisty dialog (strony słuchają się wzajemnie, wykazując wolę zrozumienia odmiennych racji),

powszechność – rozumiana jako możliwość powzięcia informacji i uczestnictwa w konsultacjach przez każdego,

przejrzystość – oznaczająca jawność i powszechną dostępność informacji o celu, regułach, przebiegu i wyniku konsultacji,

responsywność – zgodnie z którą każdemu, kto zgłosi opinię, należy się merytoryczna odpowiedź w rozsądnym terminie, a podsumowanie konsultacji powinno mieć formę publicznie dostępnego dokumentu, obejmującego zestawienie zgłoszonych uwag i opinii wraz z merytorycznym odniesieniem się do nich,

koordynacja – sprawnie i efektywnie prowadzony proces konsultacji wymaga gospodarza, odpowiedzialnego za konsultacje tak politycznie, jak organizacyjnie,

przewidywalność – czytelność procesu, jasne reguły i plan działań, konsultacje założeń a nie gotowych rozwiązań,

poszanowanie interesu ogólnego – prawo wyrażania partykularnych interesów przez poszczególnych uczestników konsultacji jest wtórne wobec interesu publicznego i dobra ogólnego

<https://kanonkonsultacji.fise.org.pl/siedem-zasad-konsultacji-spoecznych>

Kluczową decyzją dla osiągnięcia założonego celu konsultacji jest odpowiedni dobór narzędzi i metod zbierania opinii i prowadzenia dyskusji. Nie ma jednego właściwego przepisu. Każdorazowo można je łączyć, biorąc pod uwagę potrzeby i możliwości uczestników oraz przedmiot konsultacji.

W gminie Żyraków przeprowadzono nast. działania konsultacyjne :

- dwa spotkania dla dwóch grup interesariuszy, ogłoszone na stronie internetowej Gminy , oraz poprzez zaproszenia indywidualne.
- ankietyzację dla każdego zainteresowanego w udziale tworzenia strategii
- konsultacje indywidualne dla osób zgłaszających taką potrzebę.

2. Wnioski i rekomendacje wynikające z Diagnozy Strategicznej stanu zastanego Gminy Żyraków – rok 2022.

Wprowadzenie :

Diagnoza została przygotowana w zgodzie z wymogami metodologicznymi dla lokalnych dokumentów strategicznych.

Diagnoza odnosi się do stanu formalno-prawnego i dostępności danych aktualnych na dzień 30 lipca 2022 roku. Do opracowania przyjęto dwanaście głównych obszarów obejmujących całość funkcjonowania gminy.

Diagnozowane obszary

- I. Uwarunkowania wynikające z położenia geograficznego, dostępność komunikacyjna i mobilność,
- II. Ludność i procesy demograficzne,
- III. Gospodarka i rynek pracy,
- IV. Środowisko naturalne i infrastruktura,
- V. Kultura i dziedzictwo kulturowe,
- VI. Sport, rekreacja i turystyka
- VII. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne
- VIII. Bezpieczeństwo publiczne
- IX. Polityka społeczna
- X. Edukacja i wychowanie
- XI. Kapitał społeczny
- XII. Finanse samorządowe (na przestrzeni w/w lat i obecnie)
Budżet gminy – dochody i wydatki, w tym ich struktura;

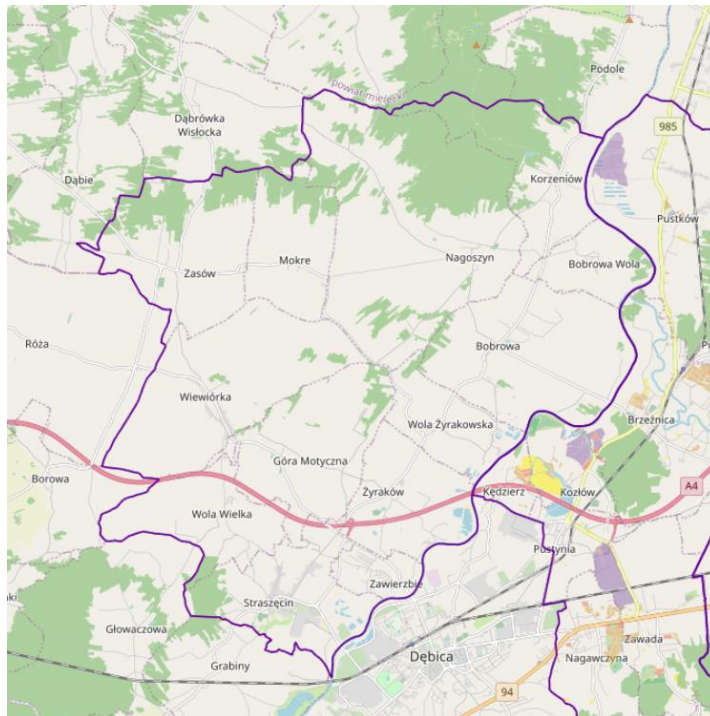
Nowelizacja ustawy z dnia 8 marca 1999 r. o samorządzie gminnym wprowadziła w dokument Strategii obowiązkowo jako podsumowanie Diagnozy, wnioski ze sporządzonej w etapie partycypacji społecznej diagnozy strategicznej.

Wnioski w postaci rekomendacji strategicznych i operacyjnych powstały na podstawie zebranych danych statystycznych, danych przestrzennych oraz przeprowadzonych badań ankietowych i warsztatów strategicznych. Dwanaście badanych obszarów jest spójne pod względem oddziaływania i pogrupowane na cztery główne obszary podlegające planowaniu strategicznemu.

Wnioski wynikające z poszczególnych diagnozowanych obszarów .

I. Uwarunkowania wynikające z położenia geograficznego, dostępność komunikacyjna i mobilność.

Położenie Gminy Żyraków jest jednym z atutów gwarantujących rozwój. Podstawowymi zaletami to zjazd z Autostrady bezpośrednio na terenie gminy, pobliskie aglomeracje miejskie (Dębca, Ropczyce , Mielec i Tarnów) dobrze skomunikowane. Dobry i szybki dojazd do Rzeszowa. Gmina jest skomunikowana za pomocą dróg gminnych i powiatowych. Długość dróg gminnych publicznych wynosi 46,7 km, z tego 44,3 km ma nawierzchnię asfaltową. Ponadto, na terenie gminy jest 77,2 km dróg wewnętrznych i dojazdowych, z tego 42,3 km dróg asfaltowych. Długość dróg powiatowych na terenie gminy wynosi 55,24 km.

Mapa Nr. 1 Mapa Gminy Żyraków z przedstawionym podziałem oraz ciążami komunikacyjnymi.

Tabela Nr.1 Długość ciągów komunikacyjnych na terenie gminy Żyraków.

lp.	Wyszczególnienie	dł. w km
1.	drogi krajowe	9,86
2.	drogi powiatowe	55,244
3.	drogi gminne publiczne	46,707
4.	drogi gminne niepubliczne/ wewnętrzne	77,192

Obecnie teren gminy łączy z miastem Dębicą 2 mosty drogowe w Straszcynie i Zawierzbiu oraz most w Brzeźnicy, łączący gminę Żyraków z gminą Dębica oraz z drogą krajową prowadzącą w kierunku Mielca. Problemem staje coraz większy ruch samochodowy związany z zjazdem z autostrady oraz dojazdem mieszkańców do miast. Obecne mosty i ich przepustowość staje się niewystarczająca. Docelowo w planach na poziomie powiatu jest wybudowanie nowego mostu w Zawierzbiu o większej nośności i przepustowości. Gmina zaczyna posiadać na swym terenie wydzielone ścieżki rowerowe.

Bogactwa naturalne : gmina posiada dosyć duże złoża wód podziemnych o dobrych możliwościach eksploatacyjnych. nadal znajdują się na terenie gminy możliwe do eksploatacji złoża żwirów i piasków, dodatkowo na terenie Nagoszyna w 1996 r., odkryto złożę gazu ziemnego, obecnie jeszcze nie eksploatowane.

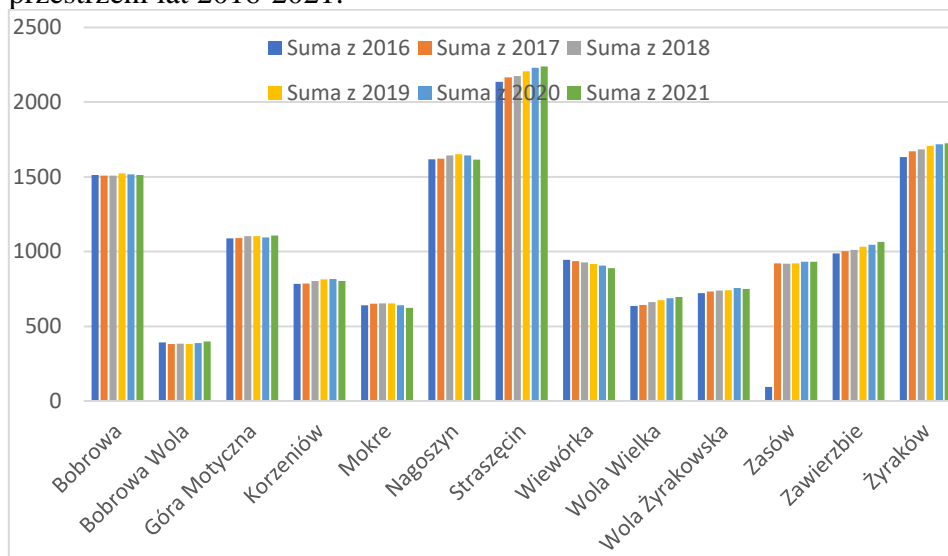
Gmina posiada potencjał dla lokalizacji elektrowni wiatrowych- w 4 klasie terenu wymaga zastosowania wież o większych wysokościach w celu osiągnięcia odpowiedniej wydajności. Warunki klimatyczne pod względem wprowadzania zabudowy mieszkaniowej na analizowanym obszarze są klasyfikowane jako bardzo korzystne. Na terenie gminy gleby w klasach poniżej III zajmują ok. 40% . Daje to możliwość odrolnienia na cele budowlane.

II. Ludność i procesy demograficzne,

Gmina charakteryzuje się zróżnicowanymi procesami demograficznymi na poszczególnych sołectwach. Część sołectw położonych bliżej centrum gminy, oraz graniczących z miastem Dębica ma wyraźne tendencje przyrostowe, a część, szczególnie na terenach rolniczych zniżkowe. Związane jest to z przemieszczaniem się ludności w poszukiwaniu pracy, niskim przyrostem lub odwrotnie, w związku z możliwością rozwoju budownictwa jednorodzinnego lub mieszkalnego napływ ludności z pobliskiego terenu miejskiego. W wyniku ankietyzacji i konsultacji można stwierdzić, że teren gminy jest również przyjaznym i bezpiecznym miejscem dla zamieszkania. W wypowiedziach interesariuszy dominowały głosy dotyczące budowy infrastruktury dla zwiększającej się liczby mieszkańców - głównie chodziło o miejsca w żłobkach i przedszkolach.

W gminie procesy demograficzne są różne w zależności od lokalizacji miejscowości .

Wykres Nr.1. Tendencje demograficzne w poszczególnych sołectwach na przestrzeni lat 2016-2021.

Widoczne jest wzrost demograficzny w miejscowościach najbliższych miastu Dębica.

III. Gospodarka i rynek pracy.

Gospodarka gminy ma charakter rozwojowy, dogodność dróg komunikacyjnych przyciąga inwestorów, powstają nowe firmy o różnym charakterze. Powstają również nowe miejsca pracy. Jednak po przeprowadzeniu konsultacji w gminie brak jest siły roboczej o odpowiednich kwalifikacjach i stanowi to pewien problem. Nowe firmy chętnie lokalizują swoje siedziby na terenie gminy, należy jednak pamiętać o dobrych ustaleniach lokalizacyjnych nie powodujących uciążliwości dla innych mieszkańców.

Wykazane w Diagnozie rodzaje działalności pokazują kierunki i preferowane gałęzie. W roku 2021 wiodącymi są handel detaliczny i hurtowy, usługi, szczególnie mechanika pojazdowa, - ok. 146 podmiotów. Na drugim miejscu firmy świadczące usługi budowlane – 136 podmiotów. Rozwija się również przetwórstwo przemysłowe i dotyczy szerokiej gamy produktów, od meblowego, metalowego i spożywczego – zarejestrowanych jest 114 podmiotów. Gmina posiada potencjał dalszego rozwoju działalności i większego jej zróżnicowania. W roku 2022 po zagospodarowaniu i uzbrojeniu terenu w Straszęcinie powstała Strefa Aktywności Gospodarczej, która ma nadal potencjał dalszego rozwoju o nowe obszary w sąsiednich miejscowościach.

W sektorze rolnictwa występuje tendencja wzrostu ilości gospodarstw, ale w kierunku rozdrobnienia. Związane jest to z zahamowaniem obrotu ziemią spowodowanym wysokimi cenami.

IV. Środowisko naturalne i infrastruktura.

Gmina nie jest obszarem o wysokich walorach przyrodniczych. Większość gruntów w gminie to grunty rolne. W strukturze użytków rolnych 81% stanowią grunty orne. W gruntach ornym, 29% stanowią gleby najgorsze

(V i VI klasy), największy odsetek 49,8% stanowią gleby średnie (klasy IV a i IV b), natomiast gleby najlepsze (klasa III i II) tylko 21,2%. Lasy i grunty leśne zajmują 580,88 ha.

Diagnoza wykazała największe problemy środowiskowe gminy Żyraków:

- emisję napływową z terenów sąsiednich, wpływającą na jakość powietrza na terenie gminy Żyraków,
- niską efektywność energetyczną budynków i emisyjność wynikająca z konieczności intensywnego ogrzewania- lokalne zanieczyszczenie powietrza,
- zwiększający się ruch pojazdów i ograniczone możliwości wyprowadzenia go poza obszary zwartej zabudowy, zwiększenie hałasu komunikacyjnego,
- hałas wytwarzany przez tereny budów,
- zwiększenie pól elektromagnetycznych spowodowanych liniami energetycznymi oraz rozwijająca się telefonią komórkowa,
- niezadawalającą jakość wód powierzchniowych,
- zmiany klimatu, szczególnie widoczne w ostatnim czasie, zwiększające się prawdopodobieństwa wystąpienia gwałtownych zjawisk atmosferycznych oraz susz,
- niewystarczająco rozwinięty system odprowadzania i oczyszczania wód opadowych, co powoduje przy opadach podtopienia,
- zmiany w biocenozie spowodowane działalnością rolniczą

Dbłość o środowisko przyrodnicze jest widoczna poprzez szereg prośrodowiskowych (oczyszczalnie i sieć kanalizacji dość dobrze rozbudowana, właściwie prowadzona zbiórka odpadów, wprowadzanie OZE , modernizacja kotłowni itp.) Wszystkie miejscowości posiadają dostęp do kanalizacji sanitarnej. Ogólna długość sieci kanalizacyjnej na rok 2021 wynosi 219,74 km. Gmina posiada dobrze rozbudowaną sieć gazowniczą i energetyczną .

Gmina współpracuje w pozyskiwaniu środków na cele rozwoju infrastruktury, szczególnie w kierunku odnawialnych źródeł energii z wszystkich możliwych do uzyskania funduszy i nadal zamierza tak działać.

V. Kultura i dziedzictwo kulturowe.

Na terenie gminy znajduje się kilka obiektów o dużych wartościach historycznych .

To zabytkowe dwory założeniami parkowymi, miejsca pamięci w postaci pomników, zabytkowe kapliczki. Gmina ma bogatą historię, którą zachowuje i kultywuje przez szereg działań kulturalno- oświatowych i pozyskiwanie funduszy na konserwację i inne prace zachowawcze. W działaniach widoczne jest wzbudzanie zainteresowania dziedzictwem kulturalno- historycznym wśród młodych pokoleń. Posiadane Centrum Kultury i promocji aktywizuje lokalne społeczeństwo niezależnie od wieku, wspiera działania w zakresie kultury i przedstawia corocznie ciekawą ofertę skierowaną do mieszkańców.

Aktywność w kierunku zachowania dziedzictwa wykracza poza granice gminy poprzez udział w szeregu konkursach na poziomie wojewódzkim i krajowym. Jest to promocja gminy oraz podnoszenie własnej wiedzy i umiejętności.

Jednocześnie do prowadzenia prac rekultywacji parków, remontu obiektów gmina zawsze stara się pozyskiwać środki z różnych źródeł np. RPO WP.

Każdy zabytek wymaga ciągłych działań, nie tylko na remonty, ale w celu utrzymania , poprawy funkcjonalności. Koszty poniesione muszą pracować na

korzystać mieszkańców. Wyremontowane obiekty stanowią bazę dla działalności różnych stowarzyszeń, KGW, oraz wszystkich mieszkańców wsi.

VI. Sport, rekreacja i turystyka.

Diagnoza pokazała, że gmina ma wybitne warunki do rozwoju szeregu dyscyplin sportowych. Oprócz obiektów, które stale są rozbudowywane lub planowane do budowy, niezwykle ważne jest zaangażowanie społeczne w dziedzinie sportu. W gminie funkcjonuje 6 klubów sportowych prowadzących rozgrywki w piłkę nożną zrzeszonych w Podkarpackim Związku Piłki Nożnej Podokręg Dębica (LKS Żyraków, LKS Nagoszyn, LKS Wiewiórka, LKS Straszęcin, LKS Zasów – Mokre, KS Korzeniów). Dodatkowo uczniowski Klub Sportowy „ORBITEK” w Straszęcinie zrzesza dzieci i młodzież grającą w badmintona, Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej w Korzeniowie prowadzi zajęcia tenisa stołowego. Klub Karate Kyokushin Bushido. Działa bardzo prężnie odnosząc sukcesy w turniejach ogólnopolskich i międzynarodowych. Na terenie Gminy Żyraków znajduje się Kompleks Boisk Sportowych „Orlik 2012” w Żyrakowie oddany do użytku w 2013 r. Obiekty ORLIKA pozwalają na organizację zajęć i imprez sportowych pod kierunkiem wykwalifikowanej kadry. Kompleks sportowy tworzą dwa nowoczesne boiska: do piłki nożnej oraz wielofunkcyjne do gry w koszykówkę i siatkówkę, a także zaplecze sanitarno – szatniowe.

W ośmiu miejscowościach znajdują się pełnowymiarowe stadiony piłkarskie wraz z zapleczem sanitarno – szatniowym. Najważniejsze jest, że zainteresowanie sportem jest wielopokoleniowe, od zwykłej aktywności ludzi w wieku emerytalnym do najmłodszego pokolenia. Chęć zdrowego trybu życia poprzez ruch jest bardzo ważna dla mieszkańców. Widoczne to jest również w wynikach konsultacji i ankietyzacji. Turystyka nie jest mocną stroną gminy. Gmina nie jest bogata w atrakcje turystyczne, ale mieszkańcy wskazali na możliwość krótkotrwałych atrakcji – tzn. budowę i tworzenie ścieżek rowerowych, miejsc widokowych i infrastruktury z nimi związanej.

VII. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne.

Gmina w swoich dokumentach planistycznych bierze pod uwagę rozwój gminy w różnych obszarach. Nadal posiada miejsca przeznaczone pod inwestycję. Konieczne będzie dopracowanie planów pod kątem infrastruktury udrażniającej i ułatwiającej dostępność pojawiających się nowych obszarów pod inwestycje.

Gmina zamierza pozyskiwać środki na te cele z pojawiających się możliwości finansowania.

Gmina Żyraków posiada obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uchwalone przez Radę Gminy w Żyrakowie uchwałą Nr XII/109/99 z dnia 09 grudnia 1999r.

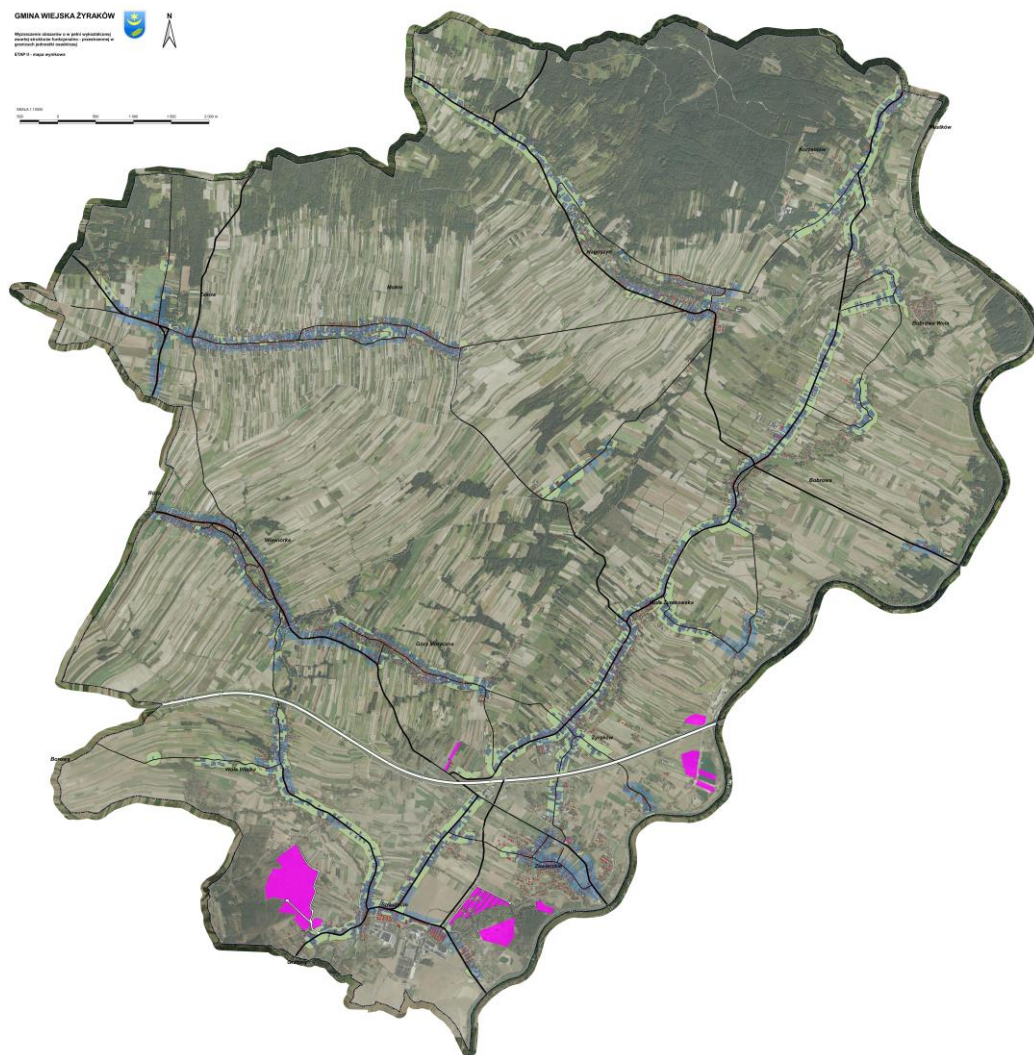
Gmina Żyraków na dzień obecny posiada 8 obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W gminie występują obszary zainwestowanego zintegrowanego położone są głównie w miejscowości Straszęcin, gdzie skupione są funkcje przemysłowo -

produkcyjne, magazynowe i techniczne. Obszary te nie posiadają planu miejscowego, działalność inwestycyjna opiera się na podstawie wydawanych decyzji o warunkach zabudowy.

Na terenie gminy Żyraków występują obszary wykluczenia z zainwestowania w postaci: terenów rolnych o gruntach chronionych, tj. gleb klas bonitacyjnych I-III /część środkowo – zachodnia gminy oraz obszary wzdłuż rzeki Wisłoki/, - terenów lasów, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią /na których tylko warunkowo może być dopuszczona zabudowa a także eksploatacja złóż. Obecnie brak jest planów wyznaczających obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego. Lokalizacja nowych inwestycji w tym zakresie odbywa się i nadal odbywać się może zarówno w drodze planu miejscowego jak i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, w miarę pojawiających potrzeb. Procedura wydania decyzji ULICP jest obecnie stosowana powszechnie jako najkrótsza i najprostsza droga do realizacji inwestycji celu publicznego, o ile jej wydanie jest możliwe w zgodzie z przepisami odrębnymi. W Gminie Żyraków brak jest istotniejszych czynników hamujących lub uniemożliwiających rozwój gminy.

Dla Gminy Żyraków prowadzony jest Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Żyraków na lata 2016-2023 został wpisany do Wykazu programów rewitalizacji gmin województwa podkarpackiego.

Mapa nr. 2 Wykaz miejsc inwestycyjnych .

■ (Kolor purpurowy zaznacza miejsca o dużym stopniu znaczenia i przeznaczone pod lokalizację działalności produkcyjno- usługowej) źródło UG

VIII. Bezpieczeństwo publiczne.

Ankietyzacja oraz zebrane dane dotyczące bezpieczeństwa publicznego określiły gminę jako przyjazne i bezpieczne miejsce dla mieszkańców . Poziom zjawisk patologicznych nie jest duży i porównując z innymi gminami kształtuje się na niskim poziomie.

W gminie Żyraków działa 13 jednostek OSP, w tym trzy włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego – OSP Nagoszyn, Straszęcín, Żyraków. Do zadań własnych gminy należy troska i zapewnienie bezpieczeństwa jej mieszkańcom.

Gmina współpracuje z Komendą Powiatową Policji w wprowadza działania prewencyjne.

Ukształtowanie terenu Gminy powoduje, że jej obszar charakteryzuje się częstym występowaniem powodzi opadowych - najczęściej letnich wezbrań wód, wywołanych intensywnymi bądź długotrwałymi opadami deszczu.

Anomalie pogodowe i występujące w tym podtopienia budynków mieszkalnych i gospodarczych szczególnie w m. Bobrowa, Mokre, Straszęcín, Zasów to główne zagrożenia, brak jest osuwisk.

IX. Polityka społeczna.

Gmina prowadzi działania stale podnoszące poziom jakości usług dla mieszkańców. Gmina prowadzi działania pomocowe w odpowiedzi na problemy mieszkańców. Najbardziej licznymi działaniami jest pomoc w zakresie: ciężkiej choroby, ubóstwa, ochrony macierzyństwa, niepełnosprawności i bezrobocia. W badanym okresie obserwujemy wyraźny spadek zapotrzebowania na pomoc. Świadczy to o skuteczności działań prewencyjnych. Gmina Żyraków realizuje zadanie własne polegające na zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych społeczności lokalnej w ramach posiadanego zasobu mieszkaniowego. Mieszkaniowy zasób Gminy obejmuje 10 lokali mieszkalnych mieszczących się w budynkach stanowiących własność Gminy Żyraków o łącznej powierzchni 521,40 m², w tym 6 lokali położonych w obiektach szkolnych. Jak pokazała ankietyzacja wkrótce, zwiększy się problem opieki nad osobami starszymi. Pojawią się wyzwania w tym zakresie i potrzeba ich rozwiązywania. Gmina obecnie rozważa tworzenie miejsc dziennej opieki i mierzy się z problemem opieki całodobowej. Problem będzie narastał ponieważ starzeje się pokolenie mieszkańców i zwiększa się zakres problemów z tym związanych.

X. Edukacja i wychowanie.

Stale zmieniające się warunki demograficzne w gminie zmuszają do nieustannej weryfikacji dotyczącej miejsc w placówkach edukacyjnych. Porównując statystyki w diagnozowanym okresie można stwierdzić, że pomiędzy rokiem 2017 a 2022 w oddziałach przedszkolnych i szkołach obserwujemy tendencję wzrostową .

2017

Przedszkola- 303 dzieci , przedszkola przy szkołach 136 dzieci, szkoły podstawowe – 800 uczniów .

2022

Przedszkola- 322 dzieci , przedszkola przy szkołach 168 dzieci, szkoły podstawowe – 1088 uczniów .

W związku z takimi zmianami gmina planuje budowę i rozbudowę obiektów związanych z edukacją jako odpowiedź na te zmiany. Niestety jak w większości gmin jest problem z nierównomiernym rozłożeniem miejsc. Wynikiem tego będzie konieczna restrukturyzacja poszczególnych obiektów Szkoły mając mniej uczniów będą musiały się przekształcać na inne cele. Dodatkowo w myśl obecnych trendów i zapotrzebowania mieszkańców konieczne będzie tworzenie oddziałów żłobków .

XI. Kapitał społeczny.

Gmina prowadzi działania stale podnoszące poziom świadomości w kierunku społeczeństwa obywatelskiego. Jak pokazały badania, ankietyzacja i konsultacje w gminie jest wysoki poziom świadomości społecznej. Widoczna jest chęć uczestniczenia mieszkańców w różnych procesach zarządzania gminą, poczucie odpowiedzialności za realizację różnych projektów społecznych. W Gminie działa w roku 2022 -26 organizacji pozarządowych o różnorodnym zakresie działań, i powstają nowe. Przyczyną takiej sytuacji jest przyjazne środowisko i wsparcie instytucjonalne ze strony urzędu.

Pomoc gminy polega głównie na: wsparciu organizacji o charakterze pozafinansowym w formie udzielania informacji o istnieniu innych źródeł finansowania, zwłaszcza pochodzących z sektora prywatnego, funduszy celowych i prywatnych fundacji, promocja poprzez publikację informacji na temat działalności organizacji na stronie internetowej Urzędu, udostępnianie obiektów gminnych do realizacji zadań publicznych na preferencyjnych zasadach, w szczególności pomieszczeń na siedzibę dla organizacji pozarządowych, udostępnianie, w miarę możliwości, pomieszczeń lub użyczenie sprzętu służącego do realizacji zadań statutowych organizacji prowadzenie i aktualizowanie wykazu organizacji działających na terenie gminy Żyraków na str. internetowej gminy.

Na terenie Gminy funkcjonuje również Spółdzielnia „ Radość ”,

- jako podmiot z założenia zatrudniający głównie osoby niepełnosprawne, przez co przeciwdziała wykluczeniu społecznemu mieszkańców z niepełnosprawnościami. Spółdzielnia zatrudnia osoby niepełnosprawne oraz stworzy im możliwość pracy w bezpiecznym, przyjaznym środowisku. Specjalnością Spółdzielni Socjalnej RADOŚĆ jest kompleksowa renowacja terenów zielonych na terenie gminy Żyraków. Osoby w Spółdzielni stanowią zgrany zespół osób, które poprzez aktywność zawodową będzie brać realny udział w życiu lokalnej społeczności.

XII. Finanse Gminy.

Jak wskazały dane w diagnozie gmina dobrze gospodaruje środkami finansowymi . Zachowawczo korzysta z kredytów. A większość inwestycji opiera o różne źródła finansowania zewnętrznego . Ma w tym zakresie wieloletnie doświadczenie i nadal będzie w ten sposób budować rozwój.

Tabela Nr.2 Zestawienie dochodów i wydatków gminy w badanym okresie

Rok	Dochody w mln.	Wydatki w mln.
2017	56,53	54,58
2018	60,13	62,68
2019	79,20	76,75
2020	75,21	75,01
2021	74,03	74,99
2022	64,75	65,22

Przedstawione zestawienie dochodów i wydatków pokazuje tendencję spadkową związaną z problemami samorządów w kraju. Wyraźnie widać, że następuje spadek dochodów gminy, i konieczność oszczędności i sięgania po kredyty. Na przestrzeni badanych lat zmiany w ustawodawstwie , zmiany

spowodowane pandemią i inflacją wpływają niekorzystnie na stan finansowy gminy. Jednakże gmina potrafi radzić sobie z tymi problemami wprowadzając programy oszczędnościowe i sięgając po kredyty.

Rekomendacje dla opracowania celów strategicznych w oparciu o wnioski z diagnozy.

W celu dalszego opracowywania SRG i dostosowanie jej do dokumentów nadrzędnych (SR, powiatowe, wojewódzkie i krajowej), wyłonione zostały cztery obszary łączące elementy badane w diagnozie. W dalszej części stworzą podstawę do opracowania części operacyjnej strategii rozwoju i dla nich zostały określone rekomendacje jako wyniki i wnioski z Diagnozy.

Dla opracowania celów strategicznych zostały przyjęte obszary w wymiarze :

Społecznym, gospodarczym i przestrzennym i przedstawiono rekomendacje dla nich.

Wyłonione obszary :

➤ Gospodarka.

Obszarem objęto wszelkie działania dotyczące sfery przedsiębiorczości, tworzenia miejsc pracy, wsparcia dla nowo tworzących się podmiotów, pomocy w tworzeniu powiązań poza regionalnych pomiędzy biznesem i klientami. Wspierania wszelkich działań innowacyjnych, wdrażania nowoczesnych technologii, start-upów, pozyskiwania kadry o odpowiednich kwalifikacjach, wsparcia produkcji rolniczej na terenie gminy, wsparcia dla firm wprowadzających nowoczesne rozwiązania dotyczące gospodarowania odpadami .

➤ Kapitał ludzki i społeczny.

Opieka zdrowotna, edukacja, działalności społeczne i inicjatywy wspierające społeczeństwo obywatelskie, kulturę i dziedzictwo kulturowe, aktywność sportową i działania prozdrowotne. Przeciwdziałanie wykluczeniu.

➤ Infrastruktura, środowisko przyrodnicze.

Zapewnienie dostępu do mediów, bezpieczeństwo energetyczne oparte o możliwości tworzenia OZE, organizacja komunikacji wewnętrznej gminy, tworzenie szeroko rozumianej infrastruktury pro-biznesowej, działania wspierające ochronę środowiska przyrodniczego. Przeciwdziałanie skutkom klęsk klimatycznych.

➤ **Usługi publiczne.**

Wprowadzanie nowoczesnych technologii informatycznych umożliwiających lepszy dostęp do usług publicznych, zarządzanie przestrzenią publiczną w celu zrównoważonego rozwoju całego obszaru gminy, bezpieczeństwo publiczne, budowanie powiązań i współpraca z podmiotami, innymi samorządami przy realizacji wspólnych celów.

Wnioski i rekomendacje strategiczne dla wyłonionych obszarów.

Rekomendacje strategiczne i wnioski dla gminy Żyraków powstały po sporządzeniu diagnozy opartej na pozyskanych danych oraz w wyniku konsultacji z poszczególnymi grupami interesariuszy. Ankieta, oraz wyniki ankietyzacji stanowią załącznik nr. 2 do niniejszego dokumentu.

W wyniku analizy danych, dla lepszego przedstawienia sytuacji w gminie i właściwego zobrazowania, dla dalszych wniosków i rekomendacji, można przyjąć naturalny podział gminy na trzy obszary z naturalnymi predyspozycjami do odpowiednich kierunków rozwoju.

Wynikiem analizy, danych statystycznych, ankietyzacji na obszarze gminy wyłania się wnioski wyodrębniający w gminie trzy obszary z różną problematyką.

Te trzy obszary posiadają swoje charakterystyczne cechy i różne: problemy, zapotrzebowania i możliwości rozwoju. Jednakże pod względem dalszych prac strategicznych należy mieć na uwadze równomierne działania dla wszystkich obszarów tak aby wykorzystać potencjał każdego z nich i jednocześnie zaspokoić potrzeby mieszkańców.

Obszary geograficzno- społeczne Gminy Żyraków- syntetyczne przedstawienie :

Część północna gminy (Wiewiórka, Zasów, Mokre, część Nagoszyna) ma charakter rolniczy i zwartą zabudowę mieszkaniową utrudniająca dalszą rozbudowę przy głównych ciągach komunikacyjnych. W tej części głównie teren zajmują szkółki z tendencją rozrastania się na każde wole przestrzenie rolnicze. Jest to wybitna specyfika tego terenu wynikająca z wieloletnich tradycji, a lokali producenci posiadają wiedzę i umiejętności dla dalszego rozwoju. Tutaj również nie ma problemu z następcami chętnymi do przejęcia gospodarstwa.

Ponieważ większość ziemi jest zagospodarowana, a dalsze rozdrabnianie gospodarstw jest niemożliwe ze względów ekonomicznych, z tego obszaru jest największa emigracja ludności i to jest widoczne w danych demograficznych.

W tym obszarze brak jest tendencji na rozwój przedsiębiorczości, ponieważ grunty rolne są zbyt cenne, i każda działka jest przeznaczona na uprawy.

Budownictwo mieszkaniowe ma również ograniczoną przestrzeń, najczęściej występuje rozbudowa na istniejących siedliskach.

Ten obszar ze względu na istniejący i opisany charakter będzie miał adekwatne rekomendacje strategiczne .

Część wschodnia Gminy (Korzeniów, Bobrowa Wola, Południowa część Nagoszyna) – obszar ten w związku z luźną zabudową, oraz słabymi gruntami (Korzeniów) już obecnie jest to miejsce znacznej rozbudowy budownictwa mieszkaniowego, zainteresowani są również deweloperzy rozbudową szeregowych domów mieszkalnych. Obszar ma wszystkie predyspozycje w tym kierunku, ponieważ nie ma tu intensywnego rolnictwa, słabe ziemie nie zachęcają do prowadzenia upraw, a firmy poszukują lokalizacji swoich siedzib bliżej wjazdu na autostradę. Z tego obszaru jest również dogodna komunikacja do strefy miejskiej, strefy przemysłowej gminy Dębica, lub do Mielca.

Warto przyjąć założenia dla tego obszaru jako przyjaznego miejsca dla siedlisk domowych i to należy uwzględnić przy planowaniu inwestycji, pozwoleniach budowlanych na różne inwestycje, aby unikać konfliktu interesów, ważna jest również dobra komunikacja, infrastruktura rekreacyjno- sportowa, oraz inne usługi publiczne.

Trzecim - obszar południowy Gminy – obejmująca strefę po obydwu stronach autostrady. Jest to najbardziej cenna pod względem rozwoju przedsiębiorczości strefa gminy. Najbardziej demograficznie rozwinięta, ze względu na dużą ilość domów mieszkalnych w tym obszar Straszęcina – budownictwo wielorodzinne. Już obecnie w miejscowościach przyległych do obydwu stron autostrady powstają nowe firmy.

Obszar ten nie jest niewyczerpalnym zasobem, warto pochylić się nad rodzajami działalności które mają powstać w tym terenie. Atuty miejsca pozwalają na dokonywanie wyboru takich firm, które mają przewidywane tendencje rozwojowe, minimalny wpływ na środowisko i małą uciążliwość dla mieszkańców .

Wskazany podział geograficzno-społeczny Gminy w odniesieniu do wskazanych do planowania strategicznego 3 obszarów jest traktowany spójnie z akcentami rekomendacyjnymi. Cztery obszary ujęte w Strategii na całym obszarze gminy wzajemnie się przenikają i zazębiają i akcentują, biorąc pod uwagę cechy poszczególnych miejsc.

3. Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi.

Przedstawiony dokument wpisuje się w ustalenia nadrzędnych dokumentów planistycznych, na poziomie krajowym, regionalnym, ale również dokumentów lokalnych.

Opracowanie jest zgodne z nadrzędnymi następującymi dokumentami:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR Została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. SOR jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020. Jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej.
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 - KSRR 2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Znajdują się tam postanowienia SOR określone w filarze rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony.
- Strategia rozwoju województwa - Podkarpackie 2030.
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego.
- Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego.
- Strategią Rozwoju Powiatu Rzeszowskiego na lata 2016-2023.
- Program ochrony środowiska dla gminy Żyraków na lata 2017-2021, z perspektywą do roku 2025

Podstawowym dokumentem stanowiącym podstawę dla opracowania SRG jest Strategii rozwoju województwa - Podkarpackie 2030, gdyż odgrywa ona kluczową rolę w wymiarze regionalnym, a także ma przełożenie na dostępność środków finansowych w ramach projektowanego Regionalnego Programu Operacyjnego.

W dokumencie zawarto wizję województwa podkarpackiego w 2030 r., które ma stać się obszarem: innowacyjnym i zrównoważonym, wykorzystującym swoje zasoby w sposób odpowiedzialny, zapewniającym odpowiednio wysoką jakość życia mieszkańcom, liderem rozwoju makroregionu Polski Wschodniej, aktywnym uczestnikiem relacji transgranicznych.

W strategii rozwoju województwa wskazanych zostało pięć obszarów tematycznych: Gospodarka i nauka, kapitał ludzki i społeczny, infrastruktura

dla zrównoważonego rozwoju i środowiska, dostępność usług oraz terytorialny wymiar Strategii.

W rozdziale Wymiar interwencji strategicznej, zostały przedstawione obszary strategicznej interwencji wyróżnione w strategii wojewódzkiej, w które wpisuje się gmina Żyraków, które tworzą płaszczyznę do jej rozwoju w konkretnych obszarach tematycznych.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

KPO koncentruje się na pięciu szerokich blokach tematycznych:

Odporność i konkurencyjność gospodarki,

Zielona energia i zmniejszenie energochłonności,

Transformacja cyfrowa,

Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia,

Zielona, inteligentna mobilność.

Ostatnim z komponentów jest Poprawa jakości instytucji i warunków realizacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Wynegocjowane w Brukseli bezzwrotne środki w wysokości 106,9 mld zł oraz ponad 51,6 mld zł zaciąganych na preferencyjnych warunkach pożyczek zostaną zainwestowane w sposób ściśle określony w KPO. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej koordynować będzie współpracę kilkunastu resortów w procesie przygotowania i wdrożenia 48 reform i 54 inwestycji.

<https://www.gov.pl/web/planodbudowy>.

„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030”

(KSRR 2030) to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa.

W przyjętej przez rząd „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” wskazano nowy model rozwoju regionalnego Polski. Przewidziano w nim rozwój naszego kraju jako społecznie i terytorialnie zrównoważony, dzięki któremu efektywnie będą rozwijane oraz wykorzystywane miejscowe zasoby i potencjały wszystkich regionów.

Celem takiego modelu jest wspomaganie w szczególności obszarów, które nie mogą w pełni rozwinąć swojego potencjału rozwojowego, bo utraciły swoje funkcje społeczno-gospodarcze (np. przestały być miastami wojewódzkimi) przez co stały się mniej odporne na różne zjawiska kryzysowe (np. negatywne skutki procesów demograficznych).

KSSR 2030 r. kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich.

- W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście przełoży się na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.
- Jednym z celów KSRR jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo. Dlatego w dokumencie wskazano *obszary strategicznej interwencji* (OSI), które otrzymają szczególne wsparcie (będą to obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).
- Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. W związku z tym wspierane będą lokalne przedsiębiorstwa.
- W strategii istotny nacisk położono na rozwijanie kompetencji administracji publicznej. Chodzi o umiejętności niezbędne do prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspieranie powiązań między lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki.
- W dokumencie przewidziano zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej. Strategia tworzy warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

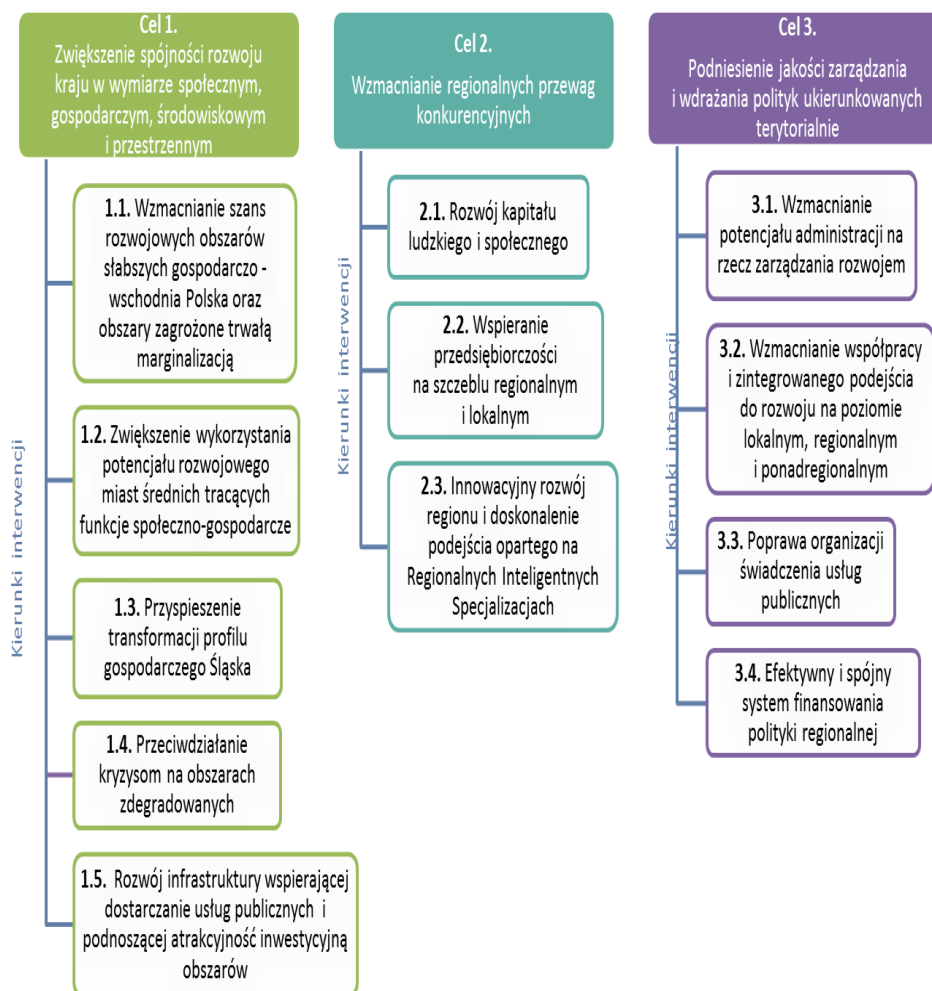
Ponadto KSRR 2030 prezentuje:

- jak dostosować się do zmian, które dzieją się wokół nas, by Polska była świadomym, odnoszącym korzyści uczestnikiem procesu globalizacji;
- jak wykorzystać atuty regionu – w tym zasoby ludzkie i naturalne, zalety lokalizacyjne i instytucjonalne - do jego rozwoju;
- mechanizmy współpracy pomiędzy: rządem, samorządem regionalnym, lokalnym, które umożliwiają ukierunkowanie krajowych i regionalnych strumieni finansowych na realizację powstających oddolnie wizji i planów rozwoju.

KSRR 2030 zastąpi obowiązującą „Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie”.

Cel główny KSRR:

Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co stworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym

Schematyczne przedstawienie celów KSRR

Strategia rozwoju województwa - Podkarpackie 2030

Podstawowym dokumentem stanowiącym podstawę dla opracowania SRG jest Strategii rozwoju województwa - Podkarpackie 2030, gdyż odgrywa ona kluczową rolę w wymiarze regionalnym, a także ma przełożenie na dostępność środków finansowych w ramach projektowanego Regionalnego Programu Operacyjnego.

W dokumencie zawarto wizję województwa podkarpackiego w 2030 r., które ma stać się obszarem: innowacyjnym i zrównoważonym, wykorzystującym swoje zasoby w sposób odpowiedzialny, zapewniającym odpowiednio wysoką jakość życia

mieszkańcom, liderem rozwoju makroregionu Polski Wschodniej, aktywnym uczestnikiem relacji transgranicznych.

W strategii rozwoju województwa wskazanych zostało pięć obszarów tematycznych: Gospodarka i nauka, kapitał ludzki i społeczny, infrastruktura dla zrównoważonego rozwoju i środowiska, dostępność usług oraz terytorialny wymiar Strategii.

W rozdziale Wymiar interwencji strategicznej, zostały przedstawione obszary strategicznej interwencji wyróżnione w strategii wojewódzkiej, w które wpisuje się gmina Żyraków, które tworzą płaszczyznę do jej rozwoju w konkretnych obszarach tematycznych.

Strategia została opracowana również w oparciu o dokumenty nadrzędne . Zadania realizowane przez Samorząd Województwa w niektórych obszarach są inne lub bardziej rozbudowane w stosunku do zadań jednostki gminnej. Mimo to niektóre obszary i priorytety są zgodne z gminnymi i również zostało to uspołnione w niniejszej Strategii.

Na następnej stronie – przedstawienie syntetycznego schematu całości przyjętych przez Strategie Wojewódzką obszarów , priorytetów wraz z celami.

Układ obszarów i priorytetów wraz z celami

<p>1. Gospodarka i nauka Wzmocnienie potencjału regionalnej gospodarki oraz zwiększenie udziału nauki i badań dla innowacyjnego i zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego województwa</p> <p>1.1. Nauka, badania i szkolnictwo wyższe wspierające gospodarkę Rozwój szkolnictwa wyższego i sfery badawczo-rozwojowej jako kluczowych czynników stymulujących rozwój gospodarczy regionu</p>	<p>2. Kapitał ludzki i społeczny Wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego jako podstawy umożliwiającej rozwój regionu oraz podnoszenie poziomu życia mieszkańców</p> <p>2.1. Edukacja Podniesienie jakości edukacji i jej dostosowanie do wyzwań społeczeństwa przyszłości</p>	<p>3. Infrastruktura dla zrównoważonego rozwoju i środowiska Rozbudowa infrastruktury służącej rozwojowi oraz optymalizacja wykorzystania zasobów naturalnych i energii przy zachowaniu dbałości o stan środowiska przyrodniczego</p>	<p>4. Dostępność usług Zwiększenie dostępu obywateli do usług publicznych i podniesienie standardu ich świadczenia dla poprawy jakości życia i wzmocnienia procesów rozwojowych</p>
<p>1.1. Nauka, badania i szkolnictwo wyższe wspierające gospodarkę Rozwój szkolnictwa wyższego i sfery badawczo-rozwojowej jako kluczowych czynników stymulujących rozwój gospodarczy regionu</p>	<p>2.1. Edukacja Podniesienie jakości edukacji i jej dostosowanie do wyzwań społeczeństwa przyszłości</p>	<p>3.1. Bezpieczeństwo energetyczne i OZE Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego regionu oraz optymalizacji wykorzystania energii i zwiększenie udziału OZE w bilansie energetycznym województwa</p>	<p>4.1. Poprawa dostępności do usług publicznych poprzez wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych Poprawa dostępności mieszkańców do usług publicznych oraz zwiększenie ich kompleksowości i podniesienie standardu dzięki wykorzystaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych</p>
<p>1.2. Inteligentne specjalizacje województwa Wdrożenie priorytetów RIS dla utrzymania innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki opartej na trafnie zdefiniowanych inteligentnych specjalizacjach gospodarczych oraz wspieranie sektorów wysokiej szansy</p>	<p>2.2. Regionalna polityka zdrowotna Zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństwa poprzez poprawę dostępności i jakości funkcjonowania systemu ochrony zdrowia</p>	<p>3.2. Rozwój infrastruktury transportowej oraz integracji międzygałęziowej transportu Poprawa zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz zrównoważenie struktury komunikacyjnej na obszarze województwa</p>	<p>4.2. Planowanie przestrzenne wspierające aktywizację społeczności i aktywizacja obszarów zdegradowanych Poprawa zarządzania przestrzenią oraz przeciwdziałanie występowaniu wykluczenia osób i obszarów ze względu na ograniczenia ekonomiczne czy infrastrukturalne</p>
<p>1.3. Konkurencyjność gospodarki poprzez innowacje i nowoczesne technologie Zapewnienie dobrych warunków i systemu wsparcia podmiotów gospodarczych i rolnictwa w dostosowaniu do wymagań i potrzeb współczesnej otwartej gospodarki</p>	<p>2.3. Kultura i dziedzictwo kulturowe Rozwój form i instytucji kultury z uwzględnieniem dziedzictwa oraz wymagań nowoczesności</p>	<p>3.3. Poprawa dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu oraz rozwój transportu publicznego Poprawa wewnętrznej dostępności komunikacyjnej zapewniającej spójność przestrzenną regionu oraz integrację obszarów funkcjonalnych</p>	<p>4.3. Wsparcie instytucjonalne i poprawa bezpieczeństwa mieszkańców Rozwijanie infrastruktury i integrowanie systemów zapewniających wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego</p>
<p>1.4. Gospodarka cyrkularna (Gospodarka obiegu zamkniętego) Dostosowanie procesów gospodarczych do warunków wynikających ze współczesnych standardów środowiskowych</p>	<p>2.4. Rynek pracy Wsparcie rynku pracy w zakresie aktywizacji zawodowej oraz tworzenia dobrej jakości miejsc pracy</p>	<p>3.4. Rozwój infrastruktury informacyjno-komunikacyjnej w regionie Rozbudowa wysokiej jakości sieci informacyjno-komunikacyjnej dla zapewnienia możliwości rozwojowych województwa oraz dostępności do usług</p>	<p>4.4. Budowanie i rozwój partnerstwa dla rozwoju województwa Łączenie potencjałów i budowanie partnerstw oraz praktyczna implementacja rozwiązań organizacyjnych i technicznych wzmocniających procesy służące rozwojowi społeczno-gospodarczemu regionu</p>
<p>2.5. Społeczeństwo obywatelskie i kapitał społeczny Wzmocnienie podmiotowości obywateli, rozwój instytucji społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększenie ich wpływu na życie publiczne</p>	<p>2.5. Społeczeństwo obywatelskie i kapitał społeczny Wzmocnienie podmiotowości obywateli, rozwój instytucji społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększenie ich wpływu na życie publiczne</p>	<p>3.5. Rozwój infrastruktury służącej prowadzeniu działalności gospodarczej i turystyki Tworzenie miejsc umożliwiających prowadzenie działalności gospodarczej i rozwój usług turystycznych</p>	<p>4.5. Współpraca ponadregionalna i międzynarodowa Rozwój ponadregionalnych i transgranicznych powiązań regionu dla wzmocnienia pozycji konkurencyjnej i wykorzystania szans rozwojowych</p>
<p>2.6. Włączenie społeczne Wzrost poziomu adaptacyjności zawodowej i integracji społecznej w regionie</p>	<p>2.6. Włączenie społeczne Wzrost poziomu adaptacyjności zawodowej i integracji społecznej w regionie</p>	<p>3.6. Przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków zagrożeń wywołanych czynnikami naturalnymi Zwiększenie odporności wszystkich struktur regionalnych na zagrożenia wynikające ze zmian klimatycznych</p>	<p>4.5. Współpraca ponadregionalna i międzynarodowa Rozwój ponadregionalnych i transgranicznych powiązań regionu dla wzmocnienia pozycji konkurencyjnej i wykorzystania szans rozwojowych</p>
<p>2.7. Aktywny styl życia i sport Kształtowanie postaw prozdrowotnych, promocja aktywności fizycznej i wsparcie sportu kwalifikowanego</p>	<p>3.7. Zapobieganie i minimalizowanie skutków zagrożeń antropogenicznych Ograniczenie negatywnych skutków oddziaływania rozwoju cywilizacyjnego na stan środowiska</p>	<p>3.8. Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego, w tym ochrona i poprawianie stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu Ochrona środowiska oraz zachowanie różnorodności biologicznej w regionie</p>	<p>4.5. Współpraca ponadregionalna i międzynarodowa Rozwój ponadregionalnych i transgranicznych powiązań regionu dla wzmocnienia pozycji konkurencyjnej i wykorzystania szans rozwojowych</p>

Program ochrony środowiska dla gminy Żyraków na lata 2017-2021, z perspektywą do roku 2025.

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Żyraków wyznaczone cele, których rozwiązanie przyczyni się w największym stopniu do poprawy stanu środowiska. Przedstawia je poniższa tabela. Cel nadrzędny: Osiągnięcie zrównoważonego rozwoju gminy Żyraków, gdzie ochrona środowiska i jego walory stanowią nierozłączną część procesów rozwojowych.

Tabela 3 : Cele szczegółowe ochrony środowiska gminy Żyraków do roku 2025.

Obszar interwencji	Cele
Ochrona klimatu i jakości powietrza	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu. ▪ Wykorzystania i promocja odnawialnych źródeł energii.
Zagrożenie hałasem	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zmniejszenie zagrożenia hałasem, zwłaszcza emitowanym przez system komunikacyjny.
Pola elektromagnetyczne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ochrona przed polami elektromagnetycznymi.
Gospodarowanie wodami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych.
Gospodarka wodno-ściekowa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój gospodarki wodno-ściekowej.
Zasoby geologiczne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Optymalizacja wykorzystania zasobów kopalin oraz ograniczenie presji na środowisko w trakcie eksploatacji złóż kopalin.
Gleby	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ochrona gleb na terenach rolnych i leśnych.
Zasoby przyrodnicze	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zachowanie i wzmocnienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej gminy. ▪ Ochrona istniejących walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego.
Zagrożenia poważnymi awariami i nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zapobieganie poważnym awariom i zagrożeniom naturalnym oraz eliminacja i minimalizacja skutków w razie ich wystąpienia.
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ograniczenie ilości odpadów kierowanych do składowania, zwiększenie poziomu recyklingu odpadów i przygotowania do ponownego użycia, zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie.
Edukacja ekologiczna	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.

Plan określa również działania dotyczące przeciwdziałaniu powodziom i skutkom suszy.

4. Model struktury funkcjonalno- przestrzennej gminy

Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej służy zobrazowaniu przestrzennej struktury gminy, włączając w to poszczególne zadania inwestycyjne ujęte w SRG. Przedstawione inwestycje stworzone zostały na podstawie szacowanych zadań inwestycyjnych planowanych na najbliższe lata.

Polityka przestrzenna w systemie polityk publicznych Polityka przestrzenna należy do sfery tzw. polityk publicznych, które rozumiane są, jako sfera świadomych i zorganizowanych działań struktur państwa i społeczeństwa wokół problemów publicznych.

Polityka publiczna, jako sfera praktyczna – przede wszystkim zagadnieniami związanymi z urzeczywistnianiem założeń w zarządzaniu publicznemu.

Polityka przestrzenna spełnia wszystkie kryteria polityk publicznych. Jest to bowiem planowa działalność, polegająca na wykorzystywaniu znajomości dostępnych zasobów oraz praw rządzących kształtowaniem i użytkowaniem przestrzeni w celu najbardziej racjonalnego jej zagospodarowania.

W ramach polityki przestrzennej władze publiczne ustalają cele i środki kształtowania zagospodarowania przestrzennego w określonych, zmiennych w czasie warunkach zewnętrznych – społecznych, ekonomicznych, technicznych, a także politycznych.

Polityka przestrzenna zajmuje się określeniem celów, wraz ze sposobami ich osiągnięcia, w zakresie użytkowania i przekształcania środowiska życia człowieka, a więc wykorzystywanego przez niego zajmowanego terytorium.

Musi ona wpływać na działania podejmowane przez liczne podmioty, czynnie zmieniające kształt tego środowiska. Obowiązek prowadzenia polityki przestrzennej zawarty jest w polskim prawie, wyznaczającym zakres formalnych kompetencji w tej sferze poszczególnych poziomów władzy.

Władze prowadzące politykę przestrzenną powinny tak działać aby dać możliwość wyboru mieszkańcom. Zakres instrumentów oddziaływania jest dość szeroki: najbardziej skuteczne mogą być bezpośrednie inwestycje publiczne, realizujące potrzeby społeczne, ale też istotnie wpływające na zachowania inwestycyjne. Przy obecnie funkcjonującym prawie lepszym wyjściem jest szukanie dobrych rozwiązań i metod (dobre praktyki) zarządzania przestrzenią np: poprzez konsultacje społeczne , lepszy dostęp mieszkańców do wiedzy i informacji.

Terytorialny wymiar polityki rozwoju jako podejście zintegrowane w Strategii Rozwoju .

Zmiany w sposobie opracowania Strategii Rozwoju wprowadzają konieczność skorelowania wymiaru społeczno-gospodarczego i przestrzennego w opracowywanych dokumentach. Polityka rozwoju zyskuje bardziej widoczny wymiar przestrzenny.

Nadanie przestrzennego wymiaru zjawiskom społeczno-ekonomicznym pozwala na lepsze odzwierciedlenie procesów diagnostycznych, celniejsze określanie priorytetów, celów i kierunków interwencji, ułatwiają również wdrażanie.

Zgodnie z przepisami, strategie mają być sporządzane z wykorzystaniem podejścia zintegrowanego. Oznacza to rozwój kształtowany równocześnie w sferze: gospodarczej, społecznej i polityczno-instytucjonalnej, środowiskowej, przestrzennej.

Strategia rozwoju ma zapewnić koordynację przestrzenną planowanych działań z uwzględnieniem zagadnień środowiskowych i ładu przestrzennego. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej ma obrazować spójny proces przygotowywania i wdrażania kompleksowego, wielowątkowego pomysłu na rozwój gminy. Takie podejście wpływa na układ i zawartość dokumentu oraz przesądza o metodologii prac, która powinna uwzględniać ścisłą współpracę specjalistów od planowania strategicznego z planistami przestrzennymi i urbanistami, a także partycypację społeczną.

Uwarunkowania przestrzenne gminy w odniesieniu do lokalizacji krajowej, wojewódzkiej i powiatowej.

Elementy przestrzenne w strategii

Celem nowych regulacji jest włączenie polityki przestrzennej do polityki rozwoju. W efekcie wymiar przestrzenny zintegrowanych strategii rozwoju będzie realizowany poprzez:

- określenie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, czyli założeń i celów polityki przestrzennej oraz struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,
- opis ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, czyli zasad wynikających z przyjętego modelu,
- ukierunkowanie działań do konkretnych obszarów i dopasowanie ich do potrzeb i możliwości tych obszarów, czyli wskazanie w ramach strategii obszarów strategicznej interwencji.

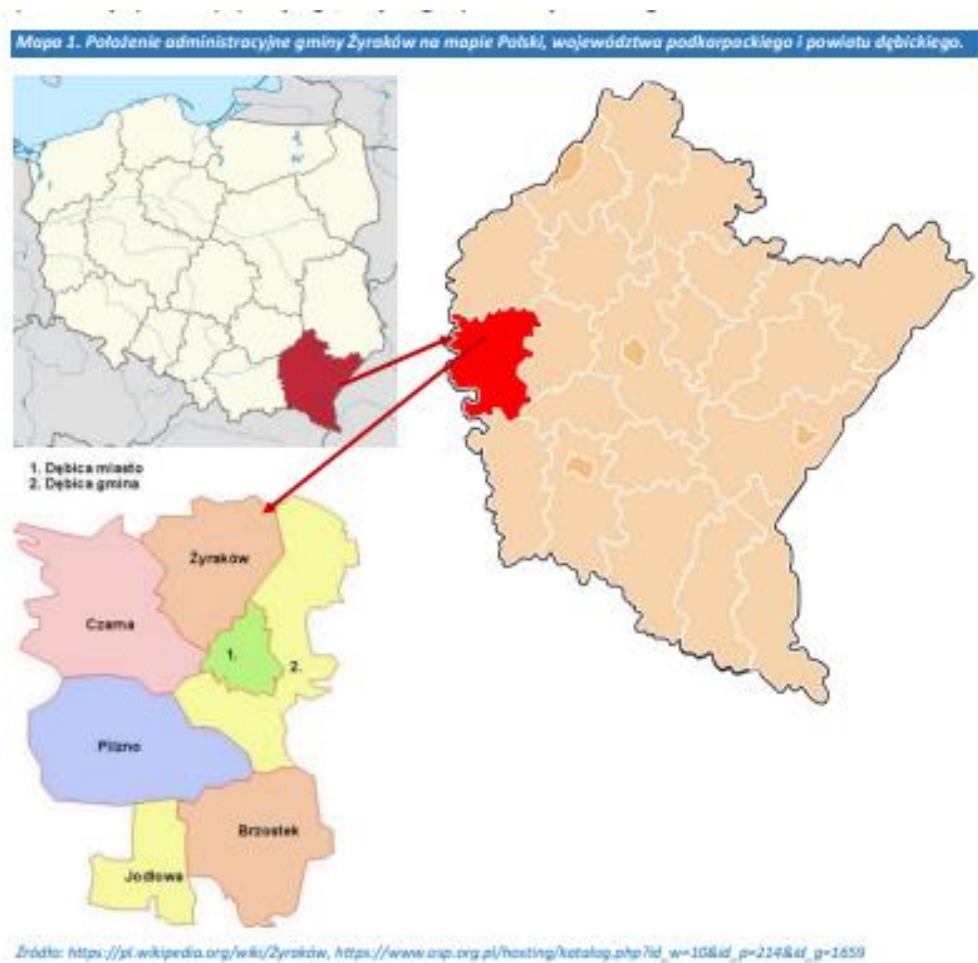
Opracowywany model funkcjonalno- przestrzenny gminy uwzględnia inwestycje krajowe i wojewódzkie.(Zasady i ustalenia modeli krajowego i wojewódzkiego, plan zagospodarowania przestrzennego województwa, krajowe strategie rozwoju,

programy rozwoju oraz OSI wyznaczone w strategiach nadrzędnych względem strategii gminnej.

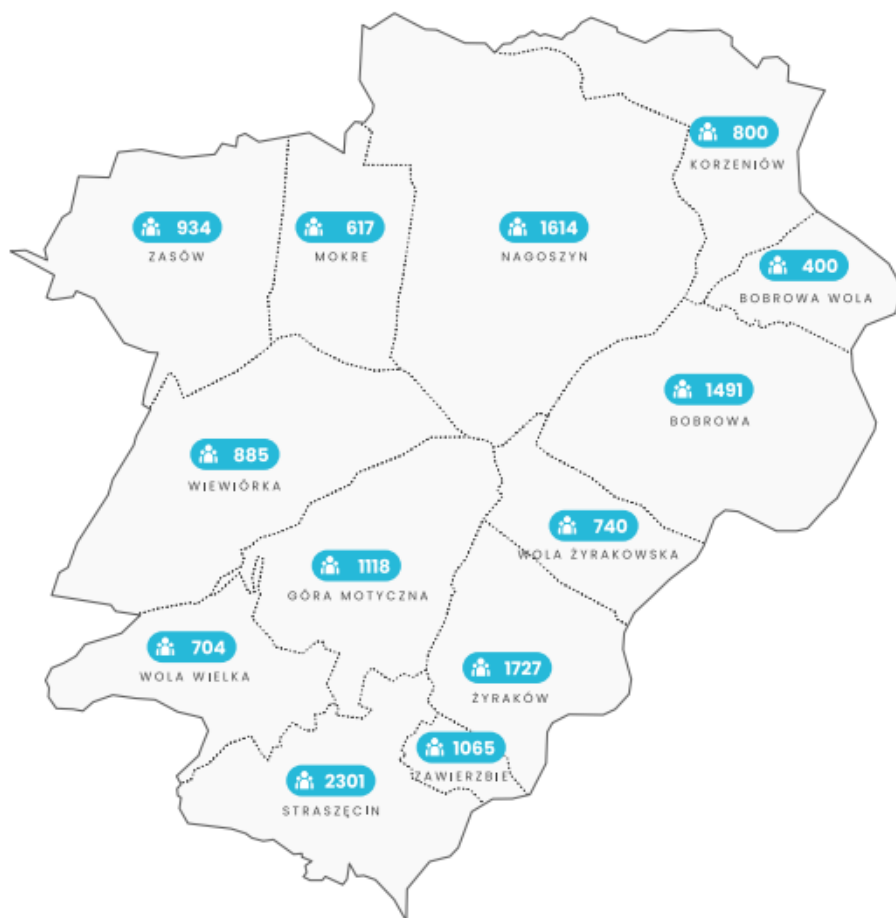
Opiera się na : określoną podczas prac konsultacyjnych wizję i cele rozwojowe gminy, wydziela sytuuje obszary kluczowe dla rozwoju gminy, określa ogólne zasady gospodarowania konkretnymi obszarami wskazanymi w modelu, oraz przedstawia schematyczne rozmieszczenie inwestycji.

Kluczowe uwarunkowania dla rozwoju i ustalenia modelu funkcjonalno-przestrzennego Gminy Żyraków.

Mapa nr. 3. Położenie Gminy Żyraków

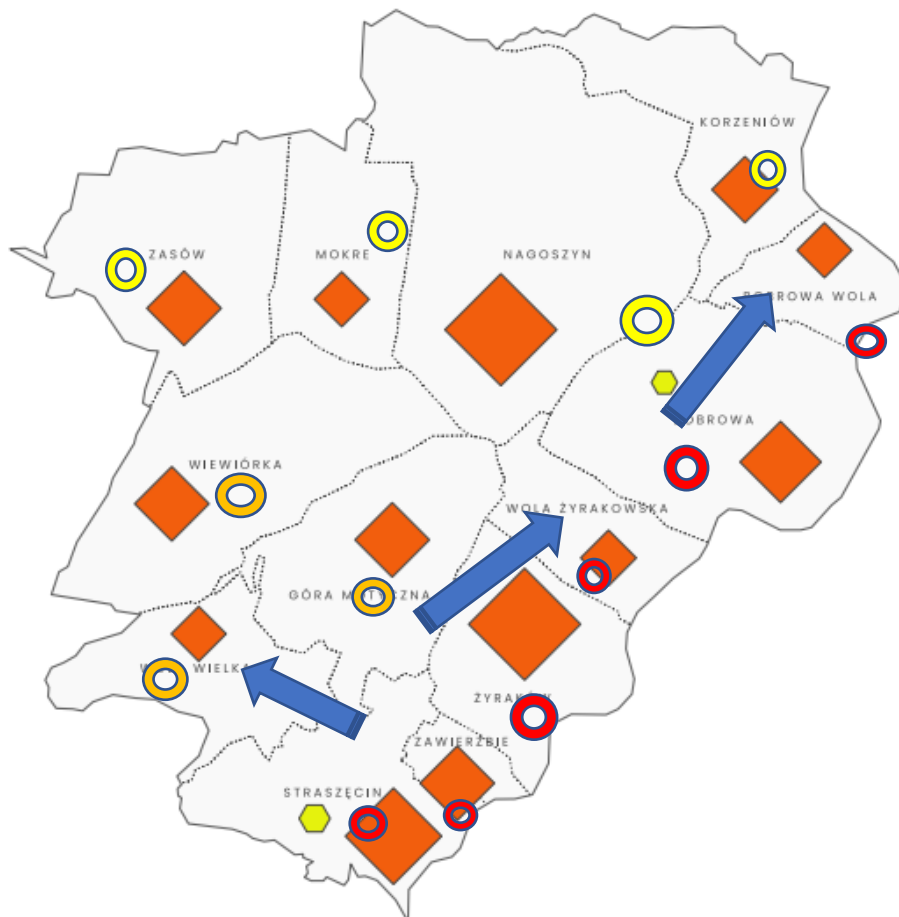
Mapa nr. 4 – Zaludnienie gminy Żyraków

Legenda :

 Ilość mieszkańców w sołectwach w 2023 r.

Mapa nr. 5 Model funkcjonalno- przestrzenny(Sieć osadnicza z wyszczególnieniem miejscowości o mniejszym i większym znaczeniu dla rozwoju gminy)

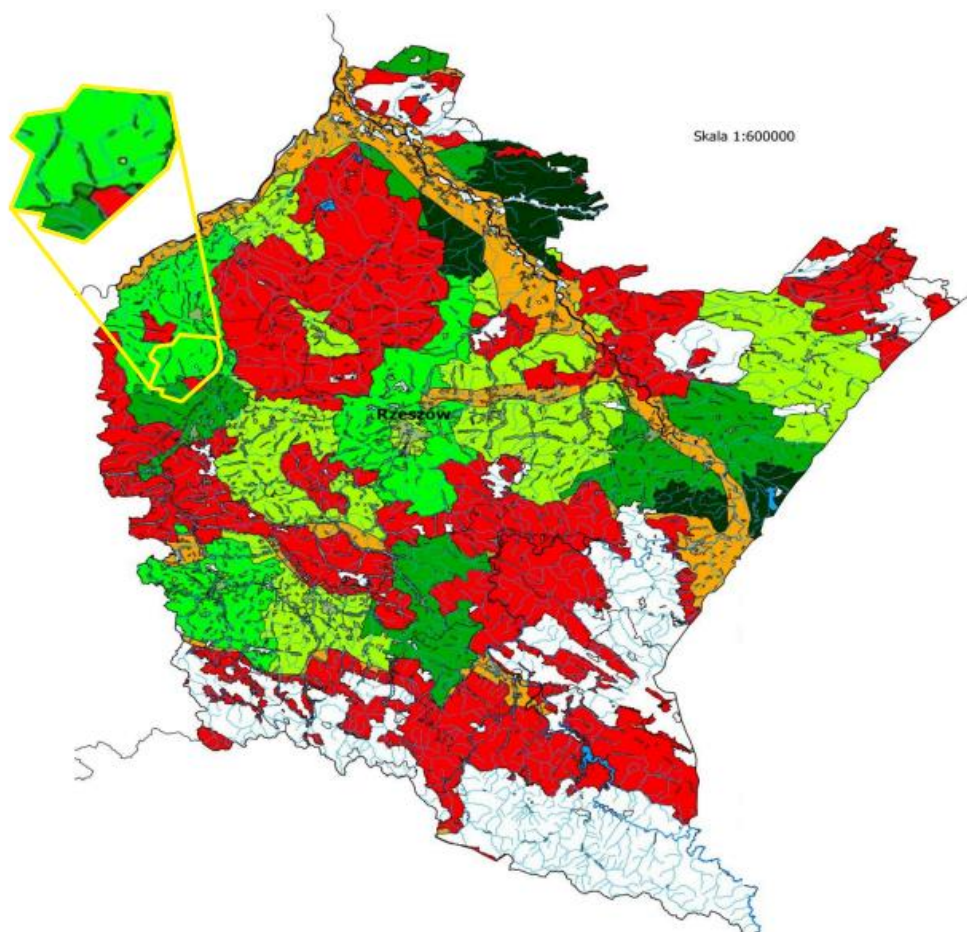
Legenda :

- Budownictwo jednorodzinne
- Budownictwo wielorodzinne

- Miejscowości o dużym znaczeniu w rozwoju gminy .
- Miejscowości o średnim znaczeniu dla rozwoju gminy
- Miejscowości o mniejszym znaczeniu dla rozwoju gminy

 Kierunek rozwoju budownictwa mieszkaniowego

Mapa nr. 6 . Ograniczenia w obszarze gminy.

Legenda :

Obszary o wysokim ryzyku wystąpienia konfliktów społeczno-środowiskowych	> 5 MW obszary o najwyższym potencjale energetycznym
Obszary o średnim ryzyku wystąpienia konfliktów społeczno-środowiskowych	3 - 5 MW obszary o wysokim potencjale energetycznym
Obszary wyłączone z rozwoju energetyki wodnej	1 - 3 MW obszary o średnim potencjale energetycznym
Miejscowości	> 1 MW obszary o najniższym potencjale energetycznym

ŹRÓDŁO: Wojewódzki Program Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Podkarpackiego

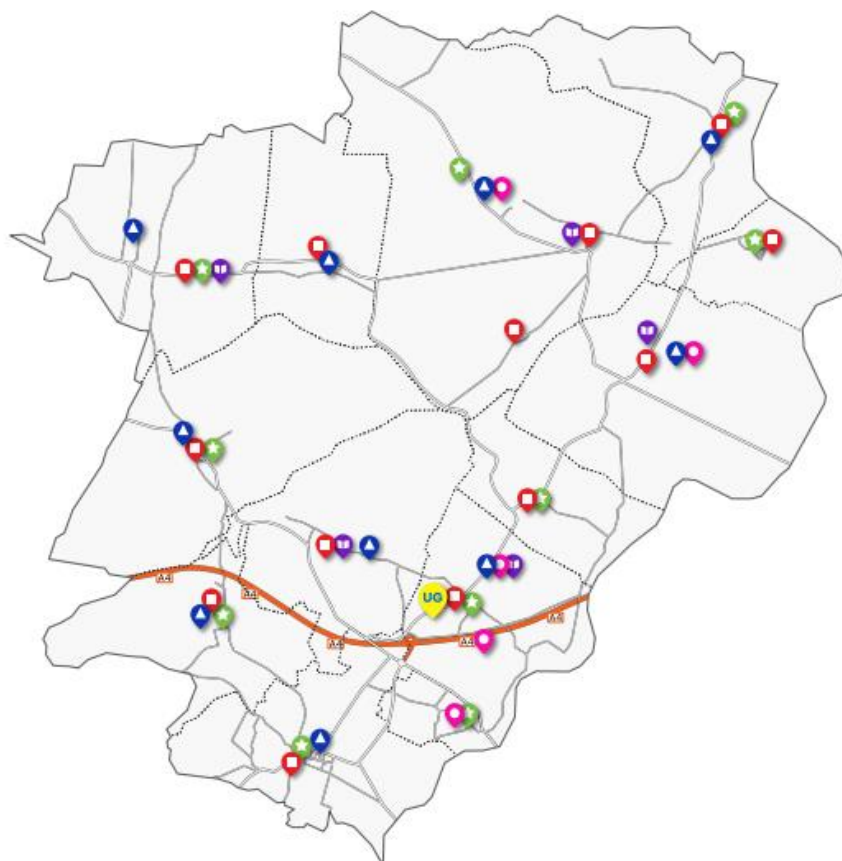
Mapa nr. 7 . Lokalizacja głównych zabytków w gminie Żyraków

Legenda :

-
- 1 Zabytkowy kościół w Nagoszynie.
 - 2 Zabytkowy kościół w Zasowie.
 - 3 Ruiny dworu i zabytkowy park w Zasowie
 - 4 Dwór w Korzeniowie
 - 5 Przebudowany dwór i pozostałość parku w Żyrakowie
 - 6 Dwór wraz z parkiem w Straszęcinie .

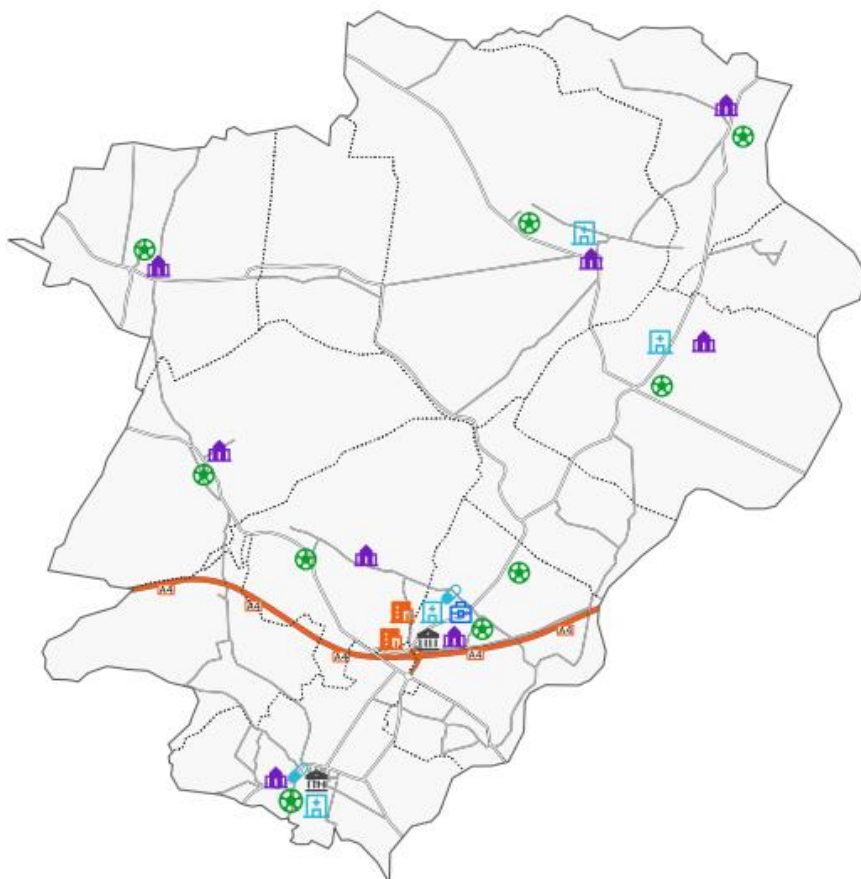
Mapa . nr.8 Model funkcjonalno-przestrzenny wskazujący rozmieszczenie ważnych obiektów na terenie Gminy Żyraków.

Legenda :

-
- Urząd Gminy
 - Remizy OSP
 - Centrum Kultury i Promocji oraz Świetlice Wiejskie
 - Biblioteki Publiczne
 - Szkoły i Zespoły Szkół
 - Przedszkola i Żłobki

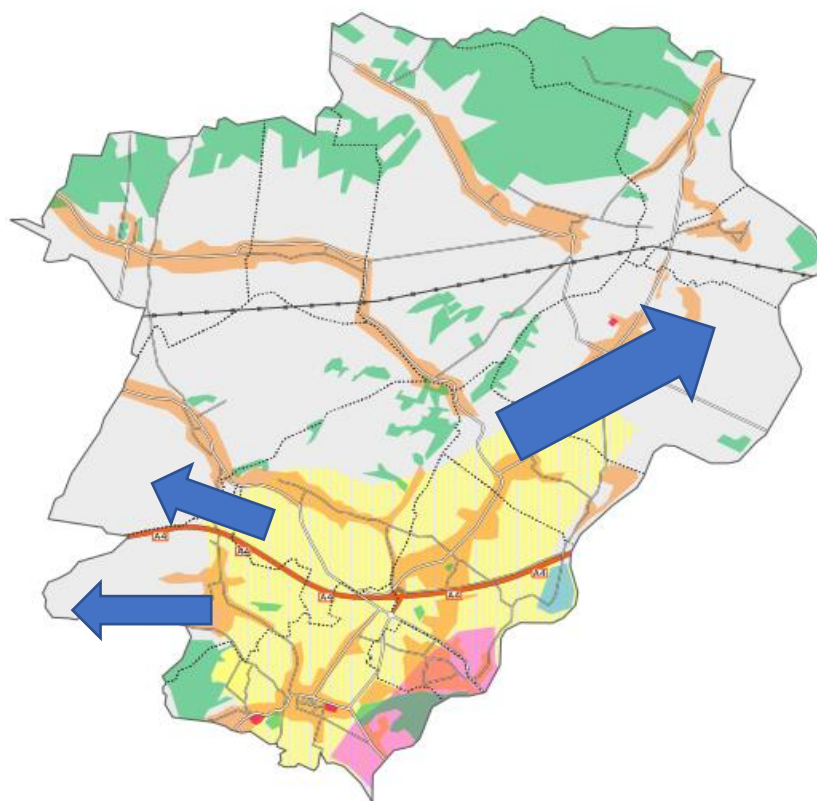
Mapa nr. 9 Model funkcjonalno- przestrzenny wykazujące mniej ważne obiekty na terenie Gminy Żyraków .

Legenda :

-
- Hotele i Restauracje
 - Banki i bankomaty
 - Szpitale i przychodnie
 - Apteki
 - Kościoły i Kaplice
 - Kluby Sportowe, "Orliki" i boiska

Mapa nr. 10. Model funkcjonalno – przestrzenny poszczególnych obszarów wraz z infrastrukturą pod względem wzajemnych powiązań i przeznaczenia w Gminie Żyraków , oraz kierunki rozwoju .

Legenda :

Tereny przemysłowo- usługowe	Autostrada A4
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	Drogi
Tereny zabudowy wielorodzinnej / deweloperskiej	Linia wysokiego napięcia
Tereny wyrobisk żwirowych i kopalni żwiru.	
Tereny rolnicze	
Tereny styczne z aglomeracją	
Tereny leśne i zadrzewione	
- Kierunki rozwoju gospodarczego

Mapa nr. 11 Obszary aktualnie objęte ochroną , obiekty przyrodnicze .

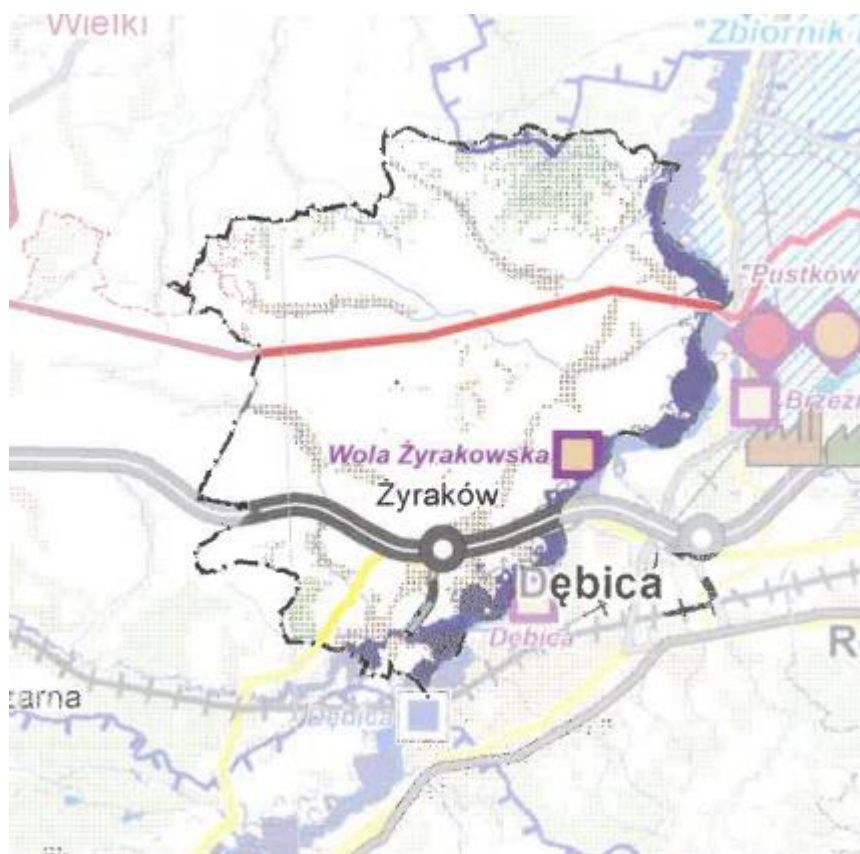

Legenda :

- Pomniki Przyrody
- Użytki Ekologiczne
- Rezerwaty
- Parki Krajobrazowe
- Parki Narodowe
- Obszary Chronionego Krajobrazu
- Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe
- Natura 2000 - obszary ptasie
- Natura 2000 - obszary siedliskowe
- Stanowiska Dokumentacyjne

ŹRÓDŁO: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

Mapa nr. 12. Infrastruktura w Gminie Żyraków

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

- GRANICA GMINY
- OŚRODEK GMINNY WIEJSKI

UŻYTKOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW

- TEREN LEŚNY¹
- TEREN ZURBANIZOWANY
- TEREN ROLNY / INNY

WODY POWIERZCHNIOWE²

- ZBIORNIK WODNY
- RZĘKA / POTOK

DROGI

- AUTOSTRADA A4 Z WĘZŁAMI

DROGI W REALIZACJI

- INNA DROGA

SIECI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

- LINIA ENERGETYCZNA 400 kV ZE STACJĄ ROZDZIELCZĄ
- GAZOCIĄG O ZNACZENIU KRAJOWYM

¹ na podstawie danych przekazanych przez Bank Danych o Lasach, 2017 r.
² na podstawie Mapy Podziału Hydrograficznego Polski wykonanej przez IMGW

OBSZARY OCHRONY WÓD³

- GLÓWNY ZBIORNIK WÓD PODZIEMNYCH

UJĘCIA WÓD⁴

- GRANICA TERENU OCHRONY POŚREDNIEJ UJĘCIA WODY POWIERZCHNIOWEJ

OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH

- OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH O ŚREDNIEJ PRZEPUSTOWOŚCI POWYŻEJ 1000 M³/D

OBSZAR PRZECIWDZIAŁANIA I USUWANIA NEGATYWNYCH SKUTKÓW POWODZI⁴

- OBSZAR SZCZEGÓLNEGO ZAGROZENIA POWODZIĄ Q1% I Q10%

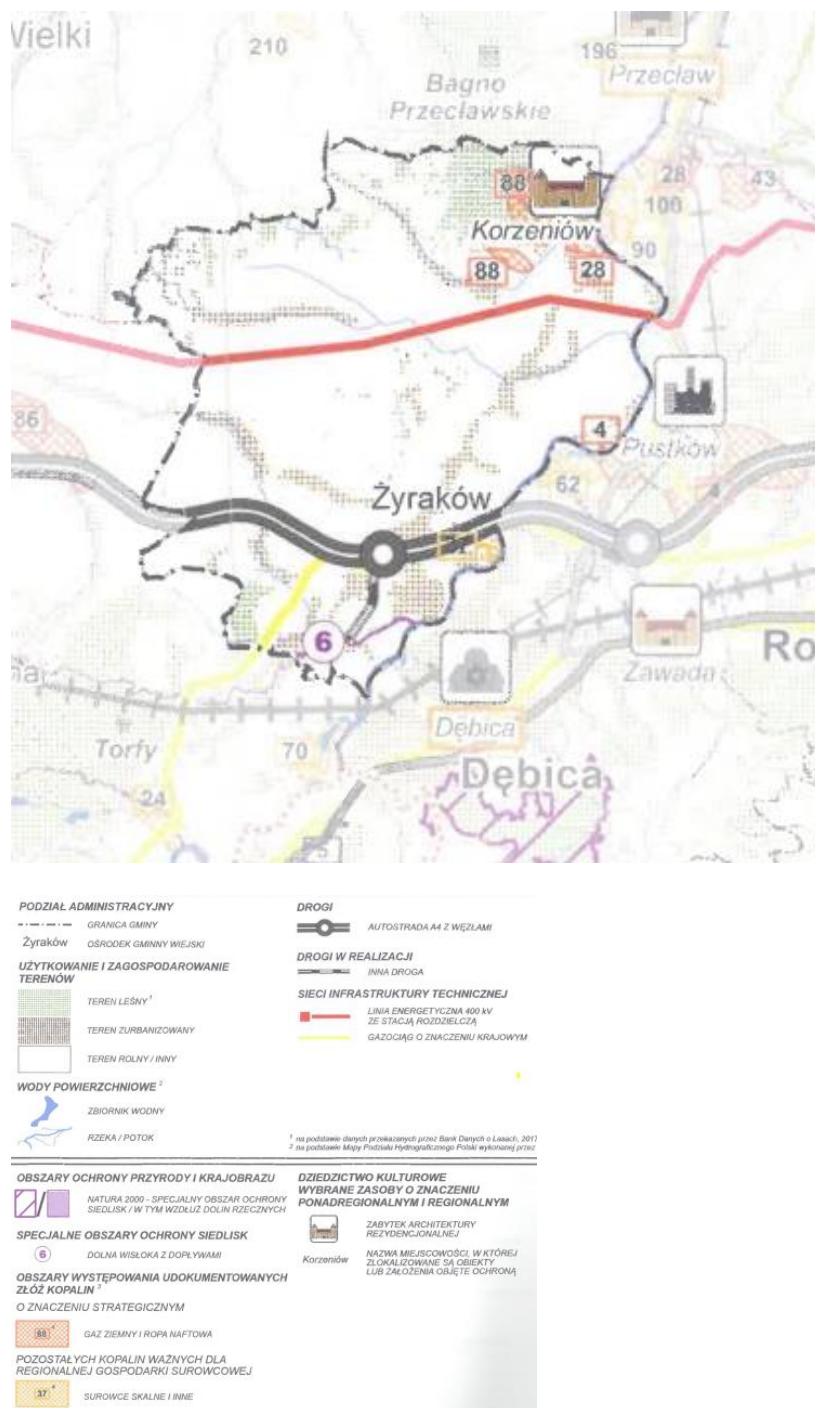
Źródło : Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego-perspektywa 2030

Mapa nr. 13. Infrastruktura w Gminie Żyraków cd.

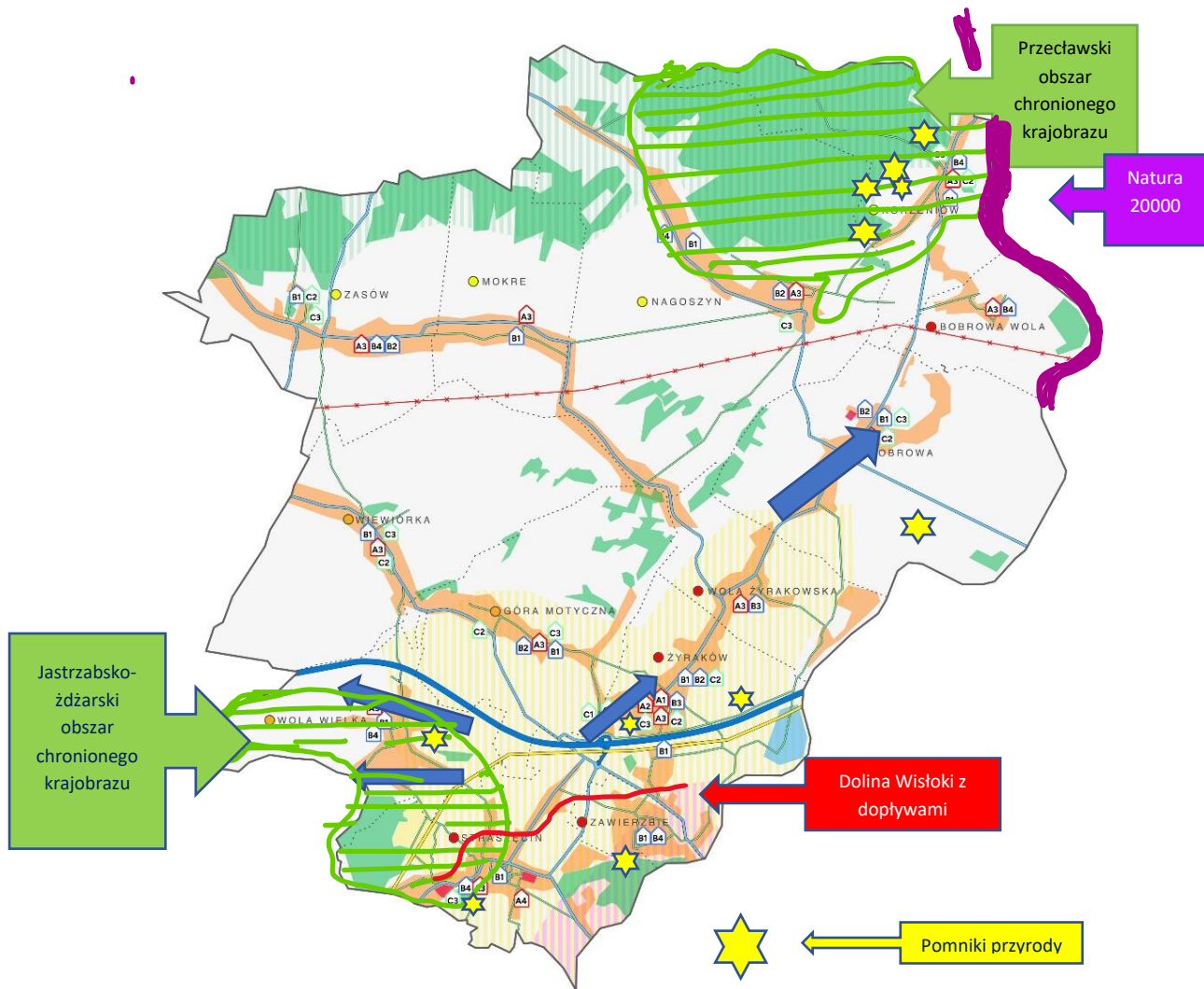
Źródło : Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego-perspektywa 2030

Mapa nr. 14. Infrastruktura w Gminie Żyraków cd.

Źródło : Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego-perspektywa 2030

Mapa nr.15 Model struktury funkcjonalno- przestrzennej Gminy Żyraków
(podsumowanie - stan wyjściowy)

Legenda :

Tereny

- Tereny przemysłowo- usługowe
- Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
- Tereny zabudowy wielorodzinnej / deweloperskiej
- Tereny wyrobisk żwirowych i kopalni żwiru.
- Tereny rolnicze
- Tereny styczne z aglomeracją
- Tereny leśne i zadrzewione

Miejscowości

- Miejscowości o dużym znaczeniu
- Miejscowości o średnim znaczeniu
- Miejscowości o mniejszym znaczeniu

Drogi

- Autostrada A4
- Drogi powiatowe
- Drogi powiatowe

Infrastruktura

- Linia energetyczna 400 kV
- Gazociąg o znaczeniu krajowym DN700

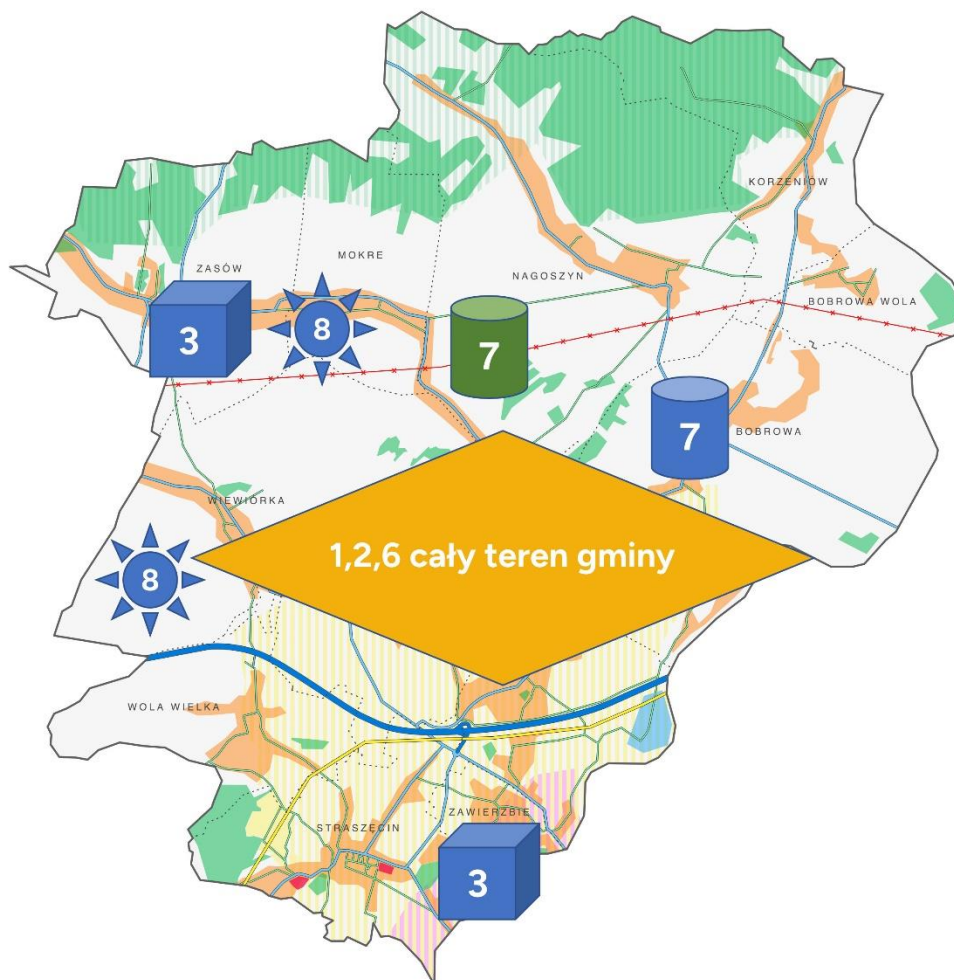
o mniejszym znaczeniu

Obiekty

- Budynki o wysokim znaczeniu
(A1) Urząd Gminy w Żyrakowie (A2) Ośrodek zdrowia w Żyrakowie
(A3) Remizy OSP (A4) Szpital Psychiatryczny w Straszczynie
- Budynki o średnim znaczeniu
(B1) Szkoły, przedszkola i żłobki (B2) Biblioteki Publiczne
(B3) Centrum Kultury i Promocji w Żyrakowie (B4) Świątce Wiejskie
- Budynki o mniejszym znaczeniu
(C1) Hotele i restauracje (C2) Kluby sportowe i obiekty (boiska)
(C3) Kościoły i kaplice

Kierunki rozwoju gospodarczego i sieci osadniczej gminy

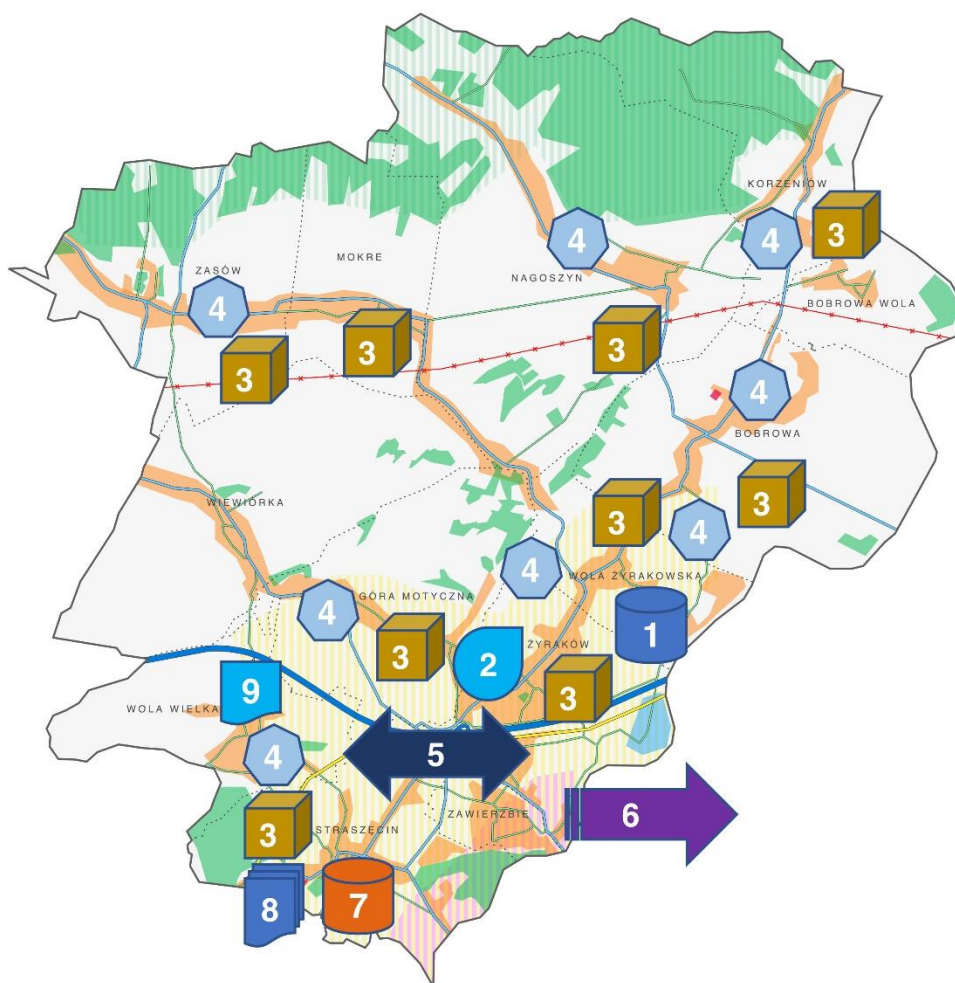
Mapa.nr16 Model struktury funkcjonalno- przestrzennej Gminy Żyraków – kierunki i zmiany w roku docelowym .

Legenda :

<p>1. Poprawa infrastruktury wraz jednostek OSP należących do KSRG w gminie Żyraków, 2. Zakup autobusu do przewozu dzieci i młodzieży szkolnej, 3. Budowa żłobka lub dwóch.(Zasów, Zawierzbie), 4. Budowa lub przystosowanie istniejących obiektów do dziennej opieki osób starszych rekreacyjnych w ciekawych miejscach gminy.</p>	<p>5. Budowa lub przystosowanie obiektu do całodobowej opieki osób starszych (dom pomocy społecznej) obecnie brak ustalonej lokalizacji, 6. Budowa placów zabaw na terenie gminy Żyraków, 7. Przebudowa, nadbudowa i remont Domu Kultury w m. Wola Żyrakowska wraz z zakupem wyposażenia, 8. Stworzenie miejsc widokowych ,</p>
---	--

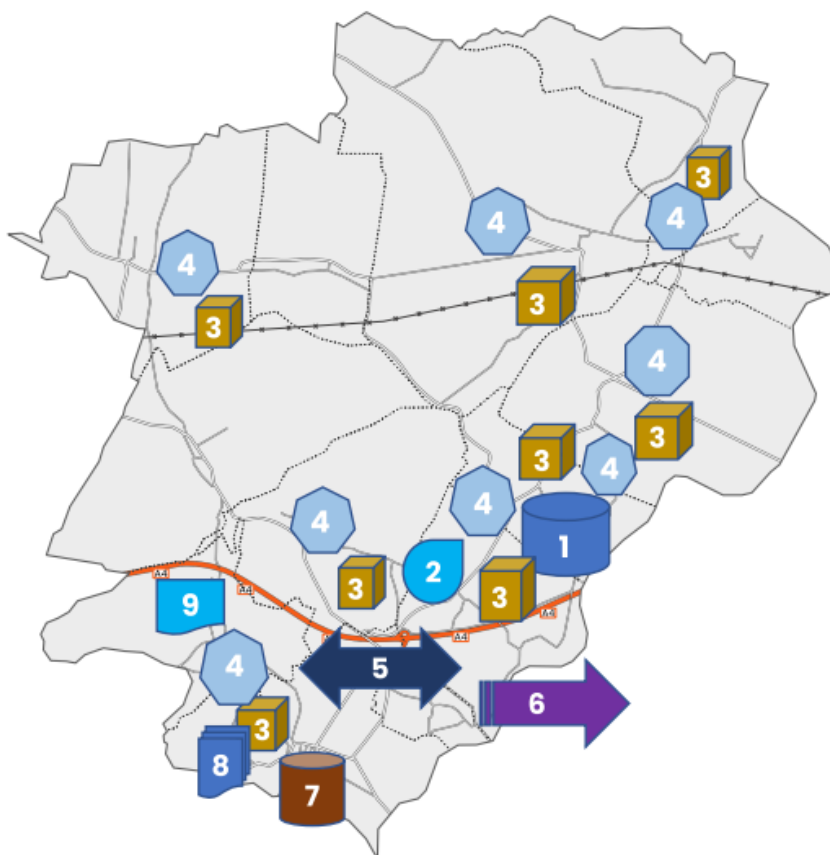
Mapa nr. 17 Model struktury funkcjonalno- przestrzennej Gminy Żyraków – kierunki i zmiany w roku docelowym – ciąg dalszy

Legenda :

<p>1. Budowa drogi gminnej (Wola Żyrakowska Dąbrowy – Nagoszyn Cieszęciny)</p> <p>2. Budowa alternatywnej drogi gminnej relacji Straszęcín Strefa Gospodarcza – Wola Wielka – Góra Motyczna (wiadukt)</p> <p>3. Budowa alternatywnej drogi gminnej relacji Bobrowa Wola – Nagoszyn</p> <p>4. Budowa alternatywnej drogi gminnej relacji Żyraków – Wola Żyrakowska (lokalnym firmom</p> <p>5. Budowa alternatywnej drogi gminnej relacji Żyraków – Wola Żyrakowska,</p> <p>6. Budowa dróg gminnych wyznaczonych w ramach MPZP Zawierzbie i Straszęcín</p>	<p>7. Budowa drogi Zasów – Nagoszyn z przeznaczeniem na ruch lokalny i ścieżkę rowerową.</p> <p>8. Uzbrojenie Strefy Aktywności Gospodarczej w Straszęcínie</p> <p>9. Uzbrojenie terenów przeznaczonych pod działalność przemysłową.</p> <p>10. Uzbrojenie Strefy w Woli Żyrakowskiej.</p>
---	--

Mapa nr. 18 Model struktury funkcjonalno- przestrzennej Gminy Żyraków – kierunki i zmiany w roku docelowym – ciąg dalszy

Legenda: zmiany w roku docelowym

1. Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Woli Żyrakowskiej - budowa III reaktora.

2. Przebudowa i rozbudowa Stacji Uzdatniania Wody w Żyrakowie.

3. Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Korzeniów, Straszęcín, Bobrowa, Żyraków, Góra Motyczna, Nagoszyn, Wola Żyrakowska, Zasów.

4. Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Korzeniów, Straszęcín, Bobrowa, Żyraków, Góra Motyczna, Nagoszyn, Wola Żyrakowska, Zasów.

5. Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej w miejscowości Straszęcín – Zawierzbie – tereny wzdłuż łącznika autostradowego.

6. Budowa sieci kanalizacyjnej łączącej Gminę Żyraków z miastem Dębica celem alternatywnego przetrzucania ścieków.

7. Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Straszęcín

8. Budowa zbiorników magazynowych wody 2x300m³ z stacją hydroforową w Straszęcínie.

9. Rozbudowa stacji uzdatniania wody w Woli Wielkiej wraz z budową zbiornika magazynowanego na wodą .

Przedstawienie graficzne i planistyczne fragmentów MPZP -dla strefy aktywności gospodarczej w Gminie Żyraków.

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Żyraków “ Park Przemysłowy Straszecin”

Teren zabudowy produkcyjnej, składów, magazynów oznaczony na rysunku planu symbolem 1P.

Przeznaczenie podstawowe terenu:
lokalizacja obiektów produkcyjnych, składowych,
magazynowych, baz transportowych i przeładunkowych, centrów badawczych,
technologicznych i logistycznych wraz z zabudową towarzyszącą,
funkcjonalnie związaną z podstawowym przeznaczeniem.

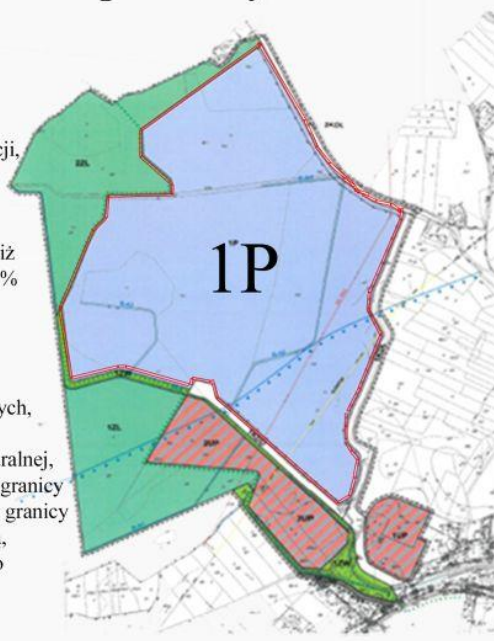
Przeznaczenie dopuszczalne terenu:

- 1) lokalizacja usług komercyjnych oraz wielkopowierzchniowych obiektów handlowych, przy czym:
łączna ich powierzchnia nie może przekroczyć 30% powierzchni terenu 1P,
teren inwestycji dla wielkopowierzchniowego obiektu handlowego powinien posiadać bezpośredni zjazd z drogi 1KDD,
- 2) lokalizacja wolnostojących wież radio- i telekomunikacyjnych,
- 3) parkingi, lądowiska,
- 4) obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej na działkach wydzielonych.

Zasady zabudowy i zagospodarowania terenu:

- 1) wskaźniki kształtowania zabudowy:
powierzchnia zabudowy - do 60% terenu inwestycji,
wysokość zabudowy - do 20 m, lecz nie więcej niż 3 kondygnacje nadziemne,
dopuszcza się 1 kondygnację podziemną,
- 2) powierzchnia biologicznie czynna - nie mniej niż 15% terenu inwestycji, przy czym co najmniej 50% powierzchni biologicznie czynnej należy zagospodarować zielenią wysoką,
- 3) w pasie przyległym do terenów 2ZL i 1ZW, o szerokości nie mniejszym niż 30 m:
nie dopuszcza się lokalizacji obiektów kubaturowych,
należy zachować nie mniej niż 50% powierzchni biologicznie czynnej, z zachowaniem zieleni naturalnej,
- 4) zakaz lokalizacji budynków bezpośrednio przy granicy działki budowlanej; lokalizację bezpośrednio przy granicy działki lub zbliżenie do niej na odległość mniejszą, niż określają przepisy odrębne dopuszcza się tylko dla budynków gospodarczych i garażowych,

<https://bit.ly/straszecin>

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Żyraków “ Park Przemysłowy Straszęcín”

Tereny zabudowy usługowej, w tym rozmieszczenia wielkopowierzchniowych obiektów handlowych, składów i magazynów oznaczone na rysunku planu symbolami 1UP, 2UP.

Przeznaczenie podstawowe terenu:

lokalizacja obiektów usługowych, w tym wielkopowierzchniowych obiektów handlowych, magazynów, składów, baz transportowych i naprawczych - z obiektami towarzyszącymi.

Przeznaczenie dopuszczalne terenu:

lokalizacja obiektów produkcyjnych, z wyłączeniem mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko,

lokalizacja funkcji mieszkalnej w obiektach usługowych, lecz nie więcej niż 30% powierzchni użytkowej budynku,
parkingi ogólnodostępne.

Wyklucza się lokalizację:

stacji bazowych telefonii komórkowych w postaci wolnostojących wież, usług publicznych, w rozumieniu §3 ust.1 pkt 6.

Zasady zabudowy i zagospodarowania terenu:

1) wskaźniki kształtowania zabudowy:

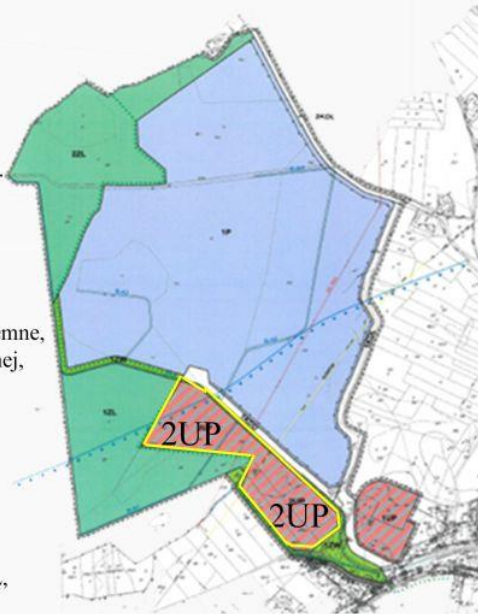
- powierzchnia zabudowy
- do 60% terenu inwestycji,
- wysokość zabudowy
- do 15 m i nie więcej niż 2 kondygnacje nadziemne, z dopuszczeniem jednej kondygnacji podziemnej,

2) powierzchnia biologicznie czynna

- nie mniej niż 10%,

3) nie dopuszcza się lokalizacji budynków:

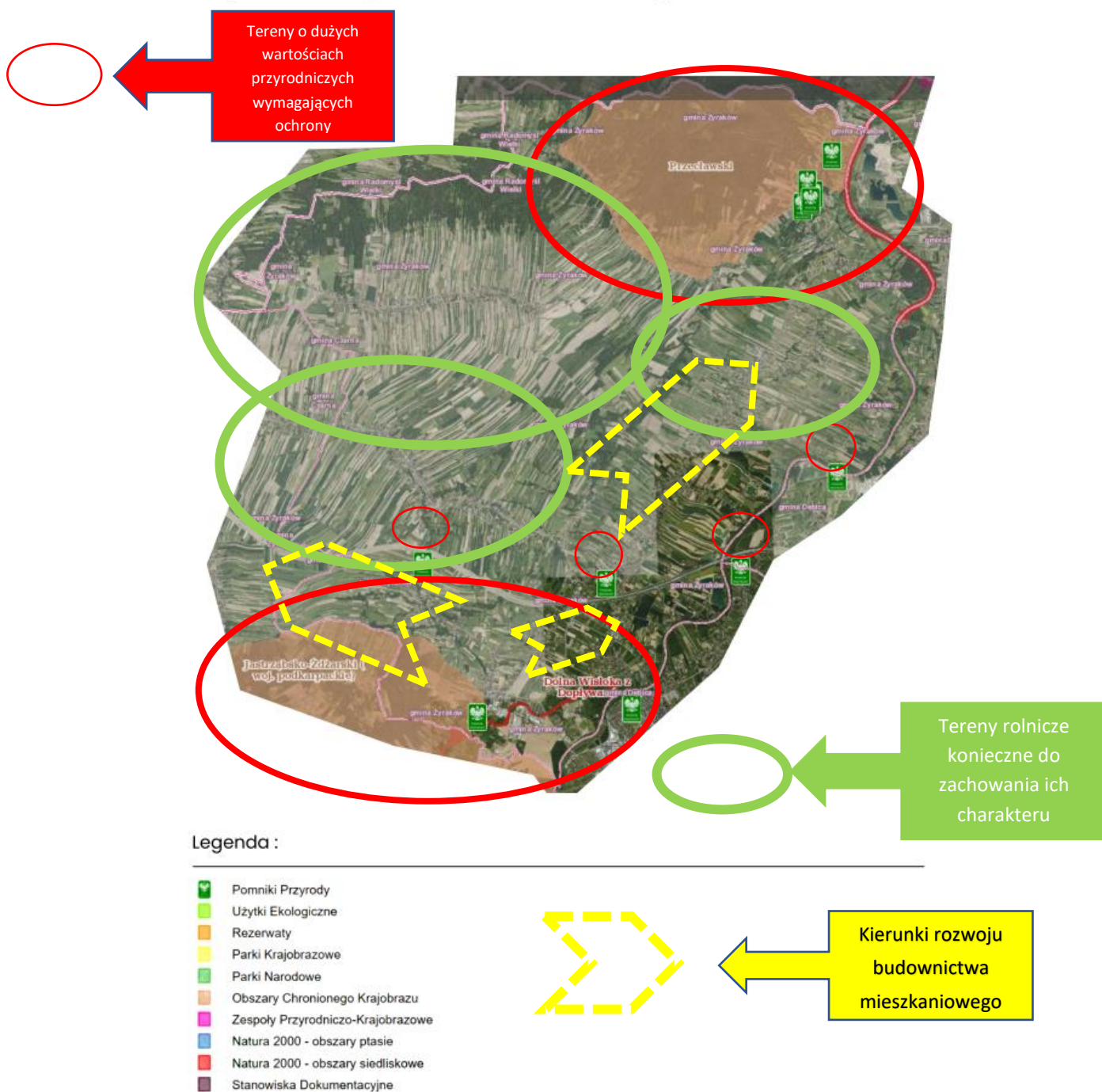
- bezpośrednio przy granicach nieruchomości i w odległościach mniejszych niż określają to przepisy budowlane - z wyjątkiem budynków gospodarczych i garażowych,
- w odległości mniejszej niż 15m od terenu 1ZL,

<http://terenynwestycyjne.gminazyrakow.pl/#section-project>

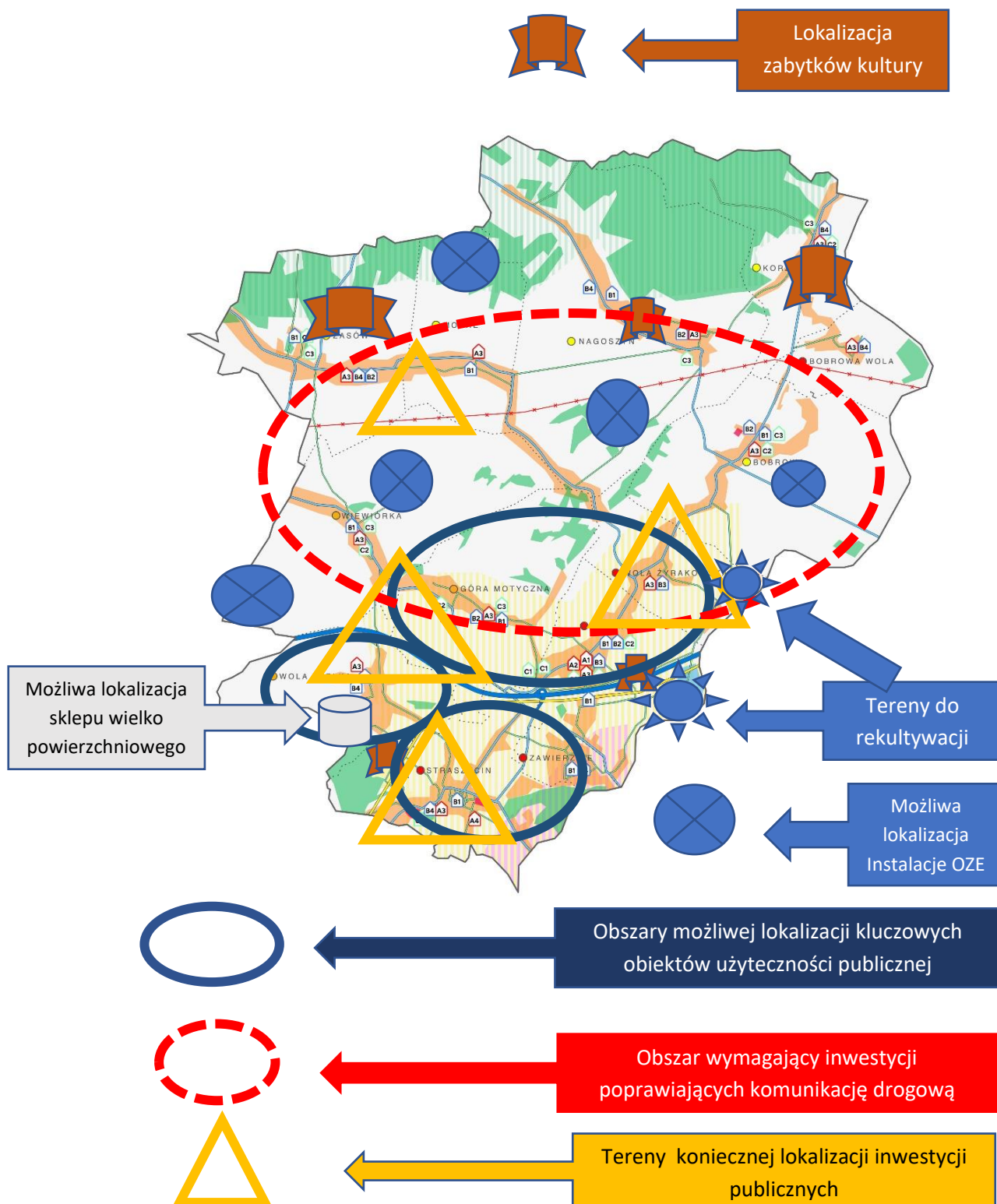
5. Graficzne przedstawienie ustaleń i rekomendacji dla ustaleń i kształtowania polityki przestrzennej w Gminie Żyraków dla okresu planowania strategicznego 2023-2030.

Mapa 19. Graficzne przedstawienie rekomendacji i ustaleń zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu, kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb.

ŹRÓDŁO: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

Mapa 20 Graficzne przedstawienie rekomendacji i ustaleń zasad: ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego, rozwój systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej, obszaru rekultywacji terenów zdegradowanych, możliwych lokalizacji sklepów wielkopowierzchniowych, instalacji energetycznych i OZE.

Opisowe ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Żyraków.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego stanowiące podstawę prowadzenia polityki przestrzennej samorządu gminy zostały wskazane w zakresie następujących dziedzin:

➤ kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej i całości sieci osadniczej:

- zachowanie wielofunkcyjnego rozwój obszaru gminy poprzez stosowanie właściwego ładu przestrzennego dla nowych terenów mieszkaniowych, unikanie lokalizacji konfliktowych inwestycji ,
- zapewnienie dostępności terenów pod rozwój budownictwa mieszkaniowego poprzez tworzenie infrastruktury technicznej,
- zapewnienie dostępności terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczo – przemysłową (strefy aktywności gospodarczej),
- racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz kształtowanie ładu przestrzennego.

➤ zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu,

- kształtowanie struktur przestrzennych wzmacniających jakość środowiska przyrodniczego poprzez właściwą realizację założeń planu ochrony i ujęcie zadań w MPZP.
- realizacja zaleceń Woj. Konserwatora Przyrody odnośnie chronionych obiektów przyrodniczych.
- wskazanie, poszanowanie i ochrona obszarów o najwyższych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, szczególnie z ochroną prawną i planowanych do ochrony poprzez monitorowanie i konserwację.
- ochrona zasobów wodnych i leśnych, wzmacnianie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i zagrożenie utraty bezpieczeństwa energetycznego wspieranie inwestycji ograniczających emisję komunikacyjną,
- zapobieganie zagrożeniom i zanieczyszczeniom środowiska spowodowanym działalnością człowieka poprzez wspieranie działań eliminujących szkodliwe emisje, usuwanie odpadów , szczególnie szkodliwych i prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów.

- przeciwdziałanie degradacji i rekultywacja terenów otwartych, zwłaszcza cennych pod względem kulturowym, przyrodniczym i krajobrazowym
- poprawa jakości powietrza (m.in. wymiana indywidualnych źródeł ciepła, kompleksowa poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej),
- rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE);
- rozwój infrastruktury pozwalającej na zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz zwiększenie pewności zasilania odbiorców
- realizacja założeń Planu Ochrony Środowiska Gminy Żyraków

Obszar interwencji	Cele
Ochrona klimatu i jakości powietrza	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu. ▪ Wykorzystania i promocja odnawialnych źródeł energii.
Zagrożenie hałasem	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zmniejszenie zagrożenia hałasem, zwłaszcza emitowanym przez system komunikacyjny.
Pola elektromagnetyczne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ochrona przed polami elektromagnetycznymi.
Gospodarowanie wodami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych.
Gospodarka wodno-ściekowa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój gospodarki wodno-ściekowej.
Zasoby geologiczne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Optymalizacja wykorzystania zasobów kopalin oraz ograniczenie presji na środowisko w trakcie eksploatacji złóż kopalin.
Gleby	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ochrona gleb na terenach rolnych i leśnych.
Zasoby przyrodnicze	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zachowanie i wzmocnienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej gminy. ▪ Ochrona istniejących walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego.
Zagrożenia poważnymi awariami i nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zapobieganie poważnym awariom i zagrożeniom naturalnym oraz eliminacja i minimalizacja skutków w razie ich wystąpienia.
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ograniczenie ilości odpadów kierowanych do składowania, zwiększenie poziomu recyklingu odpadów i przygotowania do ponownego użycia, zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie.
Edukacja ekologiczna	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.

➤ zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,

- zachowanie i ochrona materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego, rozwój infrastruktury rekreacyjnej i sportowej z uwzględnieniem zróżnicowania ich dostępności przestrzennej.
- realizacja zaleceń Konserwatora Zabytków w zlokalizowanych na terenie gminy zabytków

➤ zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego:

- realizacja inwestycji związanych z rozwojem usług adresowanych do osób starszych, umożliwiających tym osobom aktywny udział w życiu społecznym, poprawa dostępności do usług wyższego rzędu,
- rozwój infrastruktury opieki społecznej, w tym placówek stacjonarnej pomocy społecznej, rozwój i dostosowanie infrastruktury ochrony zdrowia, wzmocnienie i rozwój potencjału kulturowego,
- kształtowanie i rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, tworzenie nowych obiektów,
- lokowanie nowych obiektów użyteczności publicznej w miejscach o łatwej dostępności dla mieszkańców , oraz z dala od obiektów o uciążliwej emisyjności

➤ rozwój systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej:

- poprawa dostępności komunikacyjnej pomiędzy miejscowościami, poprzez wspieranie i organizowanie transportu publicznego , oraz dojazdu uczniów do szkół ,
- poprawa organizacji ruchu poprzez budowę nowych dróg ułatwiających komunikację pomiędzy miejscowościami,
- budowa chodników , przystanków oraz oświetlenia przy drogach i obiektach użyteczności publicznej .
- budowa ścieżek rowerowych, bezpiecznych i mających na celu poprawę komunikacji , rekreacji , oraz zachętę dla turystyki rowerowej .
- stworzenie rozwiązań systemowych przez łączenie elementów wpływających na rozwój infrastruktury,
- rozwój infrastruktury technicznej w zakresie gospodarki wodnej i gazowej,. budowa, rozbudowa, modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej/ oczyszczalni ścieków,
- rozwój infrastruktury gospodarki wodno-ściekowej w celu poprawy jakości wód powierzchniowych, w tym budowa i rozbudowa sieci kanalizacyjnych oraz oczyszczalni ścieków,
- poprawa jakości i niezawodności zaopatrzenia w wodę poprzez modernizację istniejących ujęć i stacji uzdatniania oraz tworzenie ponadgminnych systemów zaopatrzenia w wodę,
- rozwój infrastruktury ochrony przed powodzią, poprawa dostępu do usług telekomunikacyjnych obszarów wiejskich.

➤ zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

- lokalizowanie ważnych dla ludności gminy nowych obiektów publicznych gwarantujący sposób łatwej dostępności, unikanie konfliktów lokalizacyjnych,

➤ zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW, h) zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,

- przy lokalizacji emisyjnych urządzeń należy zawsze kierować się interesami mieszkańców, w MPZP należy przyjąć możliwości lokalizacji takich instalacji odpowiednio oddalonych od terenów mieszkalnych, tym bardziej, że planowany jest w gminie rozwój OZE (fotowoltaika lub energia wiatru). Należy przewidywać możliwość tworzenia takich instalacji i określić ich możliwe miejsca powstania.

➤ zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,

- w planowaniu przestrzennym gminy należy priorytetowo przyjąć zasady zachowania terenów leśnych i zadrzewionych, ponieważ w swoich zasobach gmina posiada ich stosunkowo niewiele

- należy również na poziomie możliwym dla gminy zachować tereny rolnicze, pod produkcję rolniczą, tak aby zachować charakter typowo rolniczy części gminy, stanowiący źródło dochodu dla wielu rodzin.

➤ zasad lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego

- przy określaniu w MPZP lokalizacji wielkopowierzchniowych miejsc handlu należy wziąć pod uwagę wpływ na miejscowy drobny handel detaliczny, stanowiący źródło dochodu mieszkańców gminy jako właściciele sklepów,

➤ zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji

-na terenie gminy znajdują się i powstają nowe wyrobiska po eksploatacji żwiru i piasku. Biorąc pod uwagę politykę przestrzenną gminy należy przyjąć konieczność przekształceń tych miejsc i ich rekultywacji.

- z właścicielami gruntów należy uzgadniać sposoby przekształceń i rekultywacji tych gruntów w celu właściwej organizacji przestrzeni w pobliżu obiektów, właściwego podejmowania decyzji o inwestycjach spójnych lub zależnych od tych terenów.

6. Analiza SWOT

1. Gospodarka.

Mocne strony:

Czynniki zewnętrzne :

O istotnym oddziaływaniu: Możliwość zbytu produktów w sąsiednich miastach, możliwość pozyskania dla działalności finansowania zewnętrznego przeznaczonego dla obszarów wiejskich , dobry transfer nowych technologii , kontakty. Rozwój działalności dotyczących odnawialnych źródeł energii jako priorytet światowy i krajowy. Wymiana informacji, możliwość współpracy z innymi podmiotami. Krajowe inwestycje zrealizowane na terenie gminy- autostrada A-4 , jej infrastruktura i obsługa .

O mniej istotnym oddziaływaniu: powstające działalności w pobliskich strefach gospodarczych dające możliwości kooperacji dla sektora gospodarczego gminy.

Czynniki wewnętrzne:

O istotnym oddziaływaniu: Wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców gminy (specjalizacje: handel, budownictwo, transport oraz produkcja); Dalszy rozwój terenów inwestycyjnych, kompleksowo uzbrojonych dla wszelkich form działalności .

O mniej istotnym oddziaływaniu: koncentracja podmiotów w obrębie kilku miejscowości z lepszą infrastrukturą , duże zróżnicowanie rodzajów działalności, większość mikroprzedsiębiorstw.

Słabe strony :

Czynniki wewnętrzne:

O istotnym oddziaływaniu: Konkurencyjność podmiotów gospodarczych w sąsiednich miastach ,coraz trudniejsza możliwość pozyskania dla działalności finansowania zewnętrznego przeznaczonego dla obszarów wiejskich, Słaby transport publiczny izolujący niektóre miejscowości.

O mniej istotnym oddziaływaniu: Słabe kwalifikacje i specjalizacje potencjalnych pracowników , zanik działalności tradycyjnych, duże zróżnicowanie drobnej działalności.

Czynniki zewnętrzne:

O istotnym oddziaływaniu: Konkurencyjność podmiotów gospodarczych w sąsiednich miastach ,coraz trudniejsza możliwość pozyskania dla działalności finansowania zewnętrznego przeznaczonego dla obszarów wiejskich ,

Brak przygotowania infrastruktury w pobliżu granic z gminą, które umożliwiłyby powiększanie nowych obszarów inwestycyjnych i mieszkaniowych, słaby transport publiczny izolujący niektóre miejscowości

O mniej istotnym oddziaływaniu: Małe zainteresowanie inwestowaniem w gminie zewnętrznych podmiotów. Niechęć w przemieszczaniu się potencjalnych pracowników w kierunku wiejskim. Brak pracowników z kwalifikacjami dla lokalnego zapotrzebowania.

2. Kapitał ludzki i społeczny.

Mocne strony:

Czynniki zewnętrzne :

O istotnym oddziaływaniu: Stały napływ nowych mieszkańców spoza gminy z zamiarem docelowego osiedlenia. Dobra współpraca i bliskość instytucji wspierających działania społeczne i odpowiadających na różnego rodzaju problemy, patologie. Bliskość ponadpodstawowego systemu kształcenia (szkoły zawodowe, licea), bliskość miasta powiatowego gwarantuje lepszy i łatwiejszy dostęp do wszystkich instytucji, ofert kulturalnych, sportowych. Dobry dostęp do usług zdrowotnych zarówno na poziomie powiatowym, jak i w sferze prywatnej.

O mniej istotnym oddziaływaniu: duża liczba różnego typu i zakresu działań organizacji pozarządowych w bliskim oddziaływaniu, co sprzyja wzajemnym wymianom doświadczeń oraz współpracy.

Czynniki wewnętrzne:

O istotnym oddziaływaniu: dobra baza techniczna dla szkolenia podstawowego z możliwością rozbudowy i tworzenia żłobków i przedszkoli. Zadowalający dostęp do usług zdrowotnych z możliwością dalszego rozwoju. Duża aktywność mieszkańców gminy w angażowaniu się w różnego rodzaju inicjatywy i działania społeczne, w dziedzinie kultury, sportu sztuki, pomocy i wspierania osób z niepełnosprawnościami, itp. Korzystna struktura ludności wg grup wieku – duży odsetek ludzi młodych, wyrażających chęć pozostania w gminie.

Dodatni przeciętny przyrost naturalny.

Rozwinięta infrastruktura sportowa i rekreacyjna na terenie gminy, Wysoki poziom bezpieczeństwa pożarowego. Wysoka aktywność społeczna w zakresie sportu i rekreacji, duża liczba klubów sportowych, dostępność do usług ochrony zdrowia. Zadowalająca, z możliwością powiększania infrastruktura wspierająca działalność społeczną. Istniejąca infrastruktura społeczna: kompleksy sportowe.

O mniej istotnym oddziaływaniu: można zaobserwować, że młode pokolenie mieszkańców gminy jest zainteresowane zmianą lub zdobywaniem nowych kwalifikacji dostosowujących do rynku pracy. Widoczna jest również aktywność sportowa promująca zdrowie wszystkich grup społecznych.

Słabe strony :

Czynniki wewnętrzne:

O istotnym oddziaływaniu: mimo dobrego rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy nadal część osób pozostaje bez pracy i chęci w aktywnym poszukiwaniu, obszar gminy jest nierównomiernie pokryty możliwościami znalezienia miejsc pracy, problemy z możliwością zapewnienia opieki nad członkami rodziny w czasie pracy (dzieci, osoby starsze i niepełnosprawne). Zbyt mała ilość placówek opiekuńczo-wychowawczych, niewystarczająca baza lokalowa przedszkoli i żłobków w stosunku do zapotrzebowania, i zbyt krótki czas otwarcia. Mała liczba miejsc spotkań społeczności lokalnej w niektórych miejscowościach, np. niewystarczająca ilość świetlic wiejskich; zmniejszający się poziom czytelnictwa wśród mieszkańców gminy.

O mniej istotnym oddziaływaniu: w gminie można zaobserwować pewną liczbę mieszkańców biernych, niedostosowanych zawodowo, niechęć do przekwalifikowania, niechęć do aktywnego poszukiwania pracy. Zbyt mała ilość osób korzystająca z obecnych obiektów przeznaczonych do rekreacji i sportu.

Czynniki zewnętrzne:

O istotnym oddziaływaniu: Polityka Państwa o zbyt małym zaangażowaniu w problemy społeczne, zmieniające się przepisy, wzrost wymogów bez finansowania. Przerzucanie na budżet gminy finansowania i organizacji części usług publicznych będących w gestii Państwa. Brak informacji i perspektyw o możliwościach finansowania. Brak współdziałania z innymi jednostkami w celu tworzenia wspólnych ofert o szerszym zasięgu w dziedzinie sportu, zdrowia, kultury i rekreacji.

O mniej istotnym oddziaływaniu: zbyt mała oferta kształcenia w stosunku do zapotrzebowania na rynku pracy, brak szkół wyższych w bliskiej odległości zwiększająca koszty kształcenia wyższego.

3. Infrastruktura, środowisko przyrodnicze

Mocne strony:

Czynniki zewnętrzne :

O istotnym oddziaływaniu: Doskonała lokalizacja obszaru gminy, bliskość obszarów chronionych i plany ich powiększenia, pobliskie duże kompleksy leśne wpływające na mikroklimat, obecność rzeki w programie ochronnym. Duże zainteresowanie społeczeństwa walorami przyrodniczo-krajobrazowymi gminy. Możliwość szybkiego dojazdu autostradą do stolicy województwa i korzystania z ofert aglomeracji.

O mniej istotnym oddziaływaniu: wzrastające zainteresowanie turystów spędzaniem czasu i dłuższego wypoczynku na terenie gminy.

Czynniki wewnętrzne:

O istotnym oddziaływaniu: obszar gminy bogaty w różnorodne walory przyrodniczo-krajobrazowe, dające ofertę dla każdej grupy społecznej. W miarę czyste środowisko, duża ilość zabytków kultury z bogatą historią, oraz zabytkowych kompleksów parkowych dostępnych dla ludności.

Duża ilość złóż surowców mineralnych, dobrze rozwinięte rolnictwo, łączące historyczne specjalności np. szkółkarstwo, zwiększająca się świadomość ekologiczna mieszkańców.

O mniej istotnym oddziaływaniu: intensyfikacja rolnictwa, zwiększająca się liczba zakładów emisyjnych, wzrost budownictwa mieszkaniowego i pod działalność.

Slabe strony :

Czynniki wewnętrzne:

O istotnym oddziaływaniu: Niewystarczające środki finansowe w budżecie na działania dotyczące ochrony zabytków, zespołów parkowych. Duże wymagania konserwatorskie przy renowacjach i remontach. Małe możliwości finansowania działań dotyczących ochrony środowiska ze środków własnych gminy.

Brak wystarczającej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej.

Powstawanie terenów wymagających rekultywacji, zaniedbane zabytki przyrody z nieuregulowaną własnością, niewielkie możliwości finansowe gminy na zagospodarowanie obszarów cennych przyrodniczo, zabytkowych założeń parkowych.

O mniej istotnym oddziaływaniu: słaba świadomość i aktywność mieszkańców przekładająca się na brak ochrony cennych siedlisk przyrodniczych i krajobrazowych, utrzymania zespołów parkowych.

Czynniki zewnętrzne:

O istotnym oddziaływaniu: Zniechęcające warunki i trudności w pozyskaniu zewnętrznego finansowania lub dofinansowania na działania dotyczące ochrony zabytków. Wysokie wymagania przy renowacjach i remontach obiektów zabytkowych, parków, pomników przyrody. Trudno dostępne finansowanie działań dotyczących ochrony środowiska na obszarach nie będących pod ochroną.

O mniej istotnym oddziaływaniu: Brak szczegółowych informacji o możliwościach finansowania w kolejnych latach w celu ustalenia priorytetów inwestycyjnych i harmonogramu prac.

4. Usługi publiczne .

Mocne strony:

Czynniki zewnętrzne :

O istotnym oddziaływaniu: Bliskość miasta powiatowego wraz z infrastrukturą usług , szeroka stale powiększająca się gama prywatnych usług , poprzez szybkie szlaki komunikacyjne dostęp do miasta powiatowego i jego infrastruktury, oraz wojewódzkiego i innych miast.

O mniej istotnym oddziaływaniu: Stale zwiększające się usługi świadczone przez firmy zewnętrzne w dziedzinie nowoczesnych technologii komunikacyjnych, informatycznych itp. Zwiększające swój zakres i ofertę w regionie .

Czynniki wewnętrzne:

O istotnym oddziaływaniu: Rozwinięta infrastruktura sprzyjająca rozwojowi usług publicznych. Możliwość dalszego rozwoju w oparciu o posiadane przestrzenie, nieruchomości i infrastrukturę będącą w posiadaniu gminy .

O mniej istotnym oddziaływaniu ; Możliwość lepszego wykorzystania już istniejących nieruchomości będących we własności gminy. Pojawiające się nowe nieruchomości do zagospodarowania w celu podniesienia jakości i poszerzenia usług dla ludności.

Słabe strony :

Czynniki wewnętrzne:

O istotnym oddziaływaniu; Niewystarczająca baza do pełnego zabezpieczenia usług dla ludności. Problemy z komunikacją publiczną pomiędzy miejscowościami.

O mniej istotnym oddziaływaniu: Nierównomierne rozłożenie obiektów społecznych . Niewykorzystane możliwości udostępnionych obiektów.

Czynniki zewnętrzne:

O istotnym oddziaływaniu: Brak współdziałania instytucji odpowiedzialnych w tej sferze , nakładane coraz to nowe obowiązki na gminę bez źródeł finansowania , słabe finansowanie zewnętrzne. Zła komunikacja publiczna pomiędzy innymi gminami i miastem. Duże koszty przygotowania infrastruktury pod usługi publiczne.

O mniej istotnym oddziaływaniu: konieczność dojazdu do miasta własnymi środkami komunikacji , konieczność korzystania poza gminą z niektórych usług.

Analiza SWOT w ujęciu Tabelarycznym

Obszar priorytetowy : Gospodarka			
Mocne strony		Słabe strony	
Czynniki zewnętrzne	Czynniki wewnętrzne	Czynniki wewnętrzne	Czynniki zewnętrzne
<p><u>O istotnym oddziaływaniu :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - możliwość zbytu produktów w sąsiednich miastach, - możliwość pozyskania dla działalności finansowania zewnętrznego przeznaczonego dla obszarów wiejskich , dobry transfer nowych technologii , kontakty. -rozwój działalności dotyczących odnawialnych źródeł energii jako priorytet światowy i krajowy. -wymiana informacji, możliwość współpracy z innymi podmiotami. -krajowe inwestycje zrealizowane na terenie gminy- autostrada A-4 , jej infrastruktura i obsługa, powstające działalności w pobliskich strefach gospodarczych dające możliwości kooperacji dla sektora gospodarczego gminy . <p><u>O mniej istotnym oddziaływaniu :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - powstające działalności w pobliskich strefach gospodarczych dające możliwości kooperacji dla sektora gospodarczego gminy 	<p><u>O istotnym oddziaływaniu :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców gminy (specjalizacje: handel, budownictwo, transport oraz produkcja); -dalszy rozwój terenów inwestycyjnych, kompleksowo uzbrojonych dla wszelkich form działalności, -koncentracja podmiotów w obrębie kilku miejscowości z lepszą infrastrukturą , - duże zróżnicowanie rodzajów działalności, większość mikroprzedsiębiorstw. <p><u>O mniej istotnym oddziaływaniu :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - koncentracja podmiotów w obrębie kilku miejscowości z lepszą infrastrukturą , duże zróżnicowanie rodzajów działalności, większość mikroprzedsiębiorstw. 	<p><u>O istotnym oddziaływaniu :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -konkurencyjność podmiotów gospodarczych w sąsiednich miastach ,coraz trudniejsza możliwość pozyskania dla działalności finansowania zewnętrznego przeznaczonego dla obszarów wiejskich , - słaby transport publiczny izolujący niektóre miejscowości, <p><u>O mniej istotnym oddziaływaniu :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -słabe kwalifikacje i specjalizacje potencjalnych pracowników , -zanik działalności tradycyjnych, - duże zróżnicowanie drobnej działalności. 	<p><u>O istotnym oddziaływaniu :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -konkurencyjność podmiotów gospodarczych w sąsiednich miastach -coraz trudniejsza możliwość pozyskania dla działalności finansowania zewnętrznego przeznaczonego dla obszarów wiejskich , -brak przygotowania infrastruktury w pobliżu granic z gminą , które umożliwiły by powiększanie nowych obszarów inwestycyjnych i mieszkaniowych , -słaby transport publiczny izolujący niektóre miejscowości <p><u>O mniej istotnym oddziaływaniu :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -małe zainteresowanie inwestowaniem w gminie zewnętrznymi podmiotów. -niechęć w przemieszczaniu się potencjalnych pracowników w kierunku wiejskim. -brak pracowników z kwalifikacjami dla lokalnego zapotrzebowania .

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻYRAKÓW NA LATA 2023-2030

Obszar priorytetowy : Gospodarka			
Szanse		Zagrożenia	
Czynniki wewnętrzne	Czynniki zewnętrzne	Czynniki wewnętrzne	Czynniki zewnętrzne
<ul style="list-style-type: none"> - społeczność o wysokich aspiracjach ,dostrzegająca i doceniająca możliwości wielokierunkowego rozwoju gminy, - duża ilość obszaru z możliwością pozyskania na działalność , dobrze uzbrojonego i dobrze skomunikowanego , - doświadczona kadra urzędnicza wspierająca w miarę możliwości lokalną przedsiębiorczość , - dobra infrastruktura wewnętrzna sprzyjająca tworzeniu nowych działalności , budowie nowych firm , 	<ul style="list-style-type: none"> - pobliskie miasto oferuje zbyt na wiele produktów wytwarzanych na terenie gminy , z działalności gospodarczej i rolniczej , - przebiegające przez gminę szlaki komunikacyjne dają możliwość tworzenia nowych zakładów , firm i nowych działalności gospodarczych , - pojawiające się źródła finansowania na nowe technologie , - dobre możliwości kształcenia kadry pracowniczej w szkołach ponadpodstawowych w pobliskim mieście oraz możliwość szybkiego dojazdu do dwóch dużych ośrodków kształcenia wyższego . 	<ul style="list-style-type: none"> - nierównomierny rozwój poszczególnych miejscowości , - zbyt mało kadr pracowniczych o odpowiednich kwalifikacjach , - niechęć ludności do kształcenia i pozyskiwania nowych kwalifikacji , - problemy i możliwe konflikty międzyludzkie spowodowane tworzeniem nowych firm w konfrontacji z mieszkańcami , 	<ul style="list-style-type: none"> - konkurencyjna działalność pobliskiej strefy ekonomicznej , oraz miejskiego środowiska przedsiębiorczego , - utrudniona współpraca z sąsiednimi gminami spowodowana rywalizacją w pozyskiwaniu nowych inwestorów , - wysoka inflacja niesprzyjająca rozwojowi - wysoko oprocentowane kredyty na inwestycje , oraz duże ryzyko sięganie po takie środki finansowe , - brak łatwego wsparcia finansowego , bez zabezpieczeń , - rozchwiany rynek nie gwarantuje perspektywy zysku.

Obszar priorytetowy: Kapitał ludzki i społeczny			
Mocne strony		Słabe strony	
Czynniki zewnętrzne	Czynniki wewnętrzne	Czynniki wewnętrzne	Czynniki zewnętrzne
<p><u>O istotnym oddziaływaniu :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -stały napływ nowych mieszkańców spoza gmin z zamiarem docelowego osiedlenia, -dobra współpraca i bliskość instytucji wspierających działania społeczne i odpowiadających na różnego rodzaju problemy , patologie, - bliskość ponadpodstawowego systemu kształcenia (szkoły zawodowe , licea) , bliskość miasta powiatowego gwarantuje lepszy i łatwiejszy dostęp do wszystkich instytucji , ofert kulturalnych , sportowych . -dobry dostęp do usług zdrowotnych zarówno na poziomie powiatowym , jak i w sferze prywatnej. <p><u>O mniej istotnym oddziaływaniu :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - duża liczba różnego typu i zakresu działań organizacji pozarządowych w bliskim oddziaływaniu , co sprzyja wzajemnym wymianom doświadczeń oraz współpracy. 	<p><u>O istotnym oddziaływaniu :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - dobra baza techniczna dla szkolenia podstawowego z możliwością rozbudowy i tworzenia żłobków, przedszkoli, -zadowalający dostęp do usług zdrowotnych z możliwością dalszego rozwoju, -duża aktywność mieszkańców gminy w angażowaniu się w różnego rodzaju inicjatywy i działania społeczne, w dziedzinie kultury , sportu sztuki , pomocy i wspierania osób z niepełnosprawnościami , itp. -korzystna struktura ludności wg grup wieku – duży odsetek ludzi młodych, wyrażających chęć pozostania w gminie, -dodatni przeciętny przyrost naturalny, -rozwinięta infrastruktura sportowa i rekreacyjna na terenie gminy, -wysoki poziom bezpieczeństwa pożarowego, -wysoka aktywność społeczna w zakresie sportu i rekreacji, duża liczba klubów sportowych, dostępność do usług ochrony zdrowia, -zadowalająca, z możliwością powiększania infrastruktura wspierająca działalność społeczną, -istniejąca infrastruktura społeczna: kompleksy sportowe. 	<p><u>O istotnym oddziaływaniu :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -mimo dobrego rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy nadal część osób pozostaje bez pracy i chęci w aktywnym poszukiwaniu, -obszar gminy jest nierównomiernie pokryty możliwościami znalezienia miejsc pracy, - problemy z możliwością zapewnienia opieki nad członkami rodziny w czasie pracy (dzieci , osoby starsze i niepełnosprawne), -zbyt mała ilość placówek opiekuńczo-wychowawczych , Niewystarczająca baza lokalowa przedszkoli i żłobków w stosunku do zapotrzebowania , i zbyt krótki czas otwarcia. -mała liczba miejsc spotkań społeczności lokalnej w niektórych miejscowościach, np. niewystarczająca ilość świetlic wiejskich; zmniejszający się poziom czytelnictwa wśród mieszkańców gminy. <p><u>O mniej istotnym oddziaływaniu :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -w gminie można zaobserwować pewną liczbę mieszkańców biernych, niedostosowanych zawodowo, niechęć do przekwalifikowania , niechęć do 	<p><u>O istotnym oddziaływaniu :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - polityka Państwa o zbyt małym zaangażowaniu w problemy społeczne , zmieniające się przepisy , wzrost wymogów bez finansowania, -przerzucanie na budżet gminy finansowania i organizacji części usług publicznych będących w gestii Państwa, -brak informacji i perspektyw o możliwościach finansowania. Brak współdziałania z innymi jednostkami w celu tworzenia wspólnych ofert o szerszym zasięgu w dziedzinie sportu , zdrowia , kultury i rekreacji. <p><u>O mniej istotnym oddziaływaniu :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -zbyt mała oferta kształcenia w stosunku do zapotrzebowania na rynku pracy , -brak szkół wyższych w bliskiej odległości zwiększająca koszty kształcenia wyższego.

	<p><u>O mniej istotnym oddziaływaniu :</u></p> <p>-można zaobserwować , że młode pokolenie mieszkańców gminy jest zainteresowane zmianą lub zdobywaniem nowych kwalifikacji dostosowujących do rynku pracy. Widoczna jest również aktywność sportowa promująca zdrowie wszystkich grup społecznych .</p>	<p>aktywnego poszukiwania pracy. Zbyt mała ilość osób korzystająca z obecnych obiektów przeznaczonych do rekreacji i sportu.</p>	
Obszar priorytetowy : Kapitał ludzki i społeczny			
Szanse		Zagrożenia	
Czynniki wewnętrzne	Czynniki zewnętrzne	Czynniki wewnętrzne	Czynniki zewnętrzne
<ul style="list-style-type: none"> - wzrasta świadomość społeczna, szczególnie młodego pokolenia o konieczności odpowiedniego kształcenia , oraz chęć dostosowania się do lokalnego rynku pracy , - lokalna przedsiębiorczość występuje z ofertą dostępu sfery dotychczas obsługiwana przez samorząd –prywatne żłobki , przedszkola , opieka medyczna , opieka nad osobami niepełnosprawnymi itp. - powstają nowe lokalizacje w różnych miejscach gminy ukierunkowane na budownictwo mieszkaniowe. - zwiększająca się liczba obiektów rekreacyjno sportowych zachęca mieszkańców do aktywnego wypoczynku wpływającego pozytywnie na zdrowie . 	<ul style="list-style-type: none"> - w wyniku możliwości powstawania nowych terenów pod budowę mieszkaniową w niektórych miejscowościach notuje się dodatni przyrost naturalny , z tendencją dalszego wzrostu , -możliwość kooperacji i współpracy z opieką zdrowotną, właścicielami obiektów sportowych, sanatorium i innych zlokalizowanych w pobliskim mieście w celu rozszerzenia własnej oferty. - możliwość kształcenia ponadpodstawowego w pobliskim mieście i najbliższych ośrodkach akademickich , 	<ul style="list-style-type: none"> - niewielka część społeczeństwa pozostaje bierna na oferty pracy , - niewielkie , ale występujące nadal patologie społeczne , - niewystarczająca liczba miejscopieki dla dzieci , niepełnosprawnych poraż dorosłych, - zbyt mało miejsc publicznych spotkań, - nierównomierne obłożenie placówek oświaty , - zły stan niektórych obiektów użyteczności publicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> - finansowanie szkolnictwa publicznego na niewystarczającym poziomie , - brak konkretnego wsparcia finansowego z Funduszy Krajowych na cele publiczne (oświata , zdrowie , opieka społeczna) - obniżenie dochodów gminy poprzez działania Państwa , - słaba współpraca z samorządami wojewódzkimi w dziedzinie rozwoju kapitału społecznego ,

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻYRAKÓW NA LATA 2023-2030

Obszar priorytetowy: Infrastruktura, środowisko przyrodnicze			
Mocne strony		Słabe strony	
Czynniki zewnętrzne	Czynniki wewnętrzne	Czynniki wewnętrzne	Czynniki zewnętrzne
<p><u>O istotnym oddziaływaniu :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -doskonała lokalizacja obszaru gminy , bliskość obszarów chronionych i plany ich powiększenia , - pobliskie duże kompleksy leśne wpływające na mikroklimat, obecność rzeki w programie ochronnym, -duże zainteresowanie społeczeństwa walorami przyrodniczo- krajobrazowymi gminy, -możliwość szybkiego dojazdu autostradą do stolicy województwa i korzystania z ofert aglomeracji . <p><u>O mniej istotnym oddziaływaniu :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrastające zainteresowanie turystów spędzaniem czasu i dłuższego wypoczynku na terenie gminy - 	<p><u>O istotnym oddziaływaniu :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -obszar gminy bogaty w różnorodne walory przyrodniczo- krajobrazowe , dające ofertę dla każdej grupy społecznej, - w miarę czyste środowisko , - duża ilość zabytków kultury z bogatą historią , oraz zabytkowych kompleksów parkowych dostępnych dla ludności, -duża ilość złóż surowców mineralnych, - dobrze rozwinięte rolnictwo, łączące historyczne specjalności np. szkółkarstwo, zwiększająca się świadomość ekologiczna mieszkańców. <p><u>O mniej istotnym oddziaływaniu :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -intensyfikacja rolnictwa , - zwiększająca się liczba zakładów emisyjnych, - wzrost budownictwa mieszkaniowego i pod działalność . 	<p><u>O istotnym oddziaływaniu :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -niewystarczające środki finansowe w budżecie na działania dotyczące ochrony zabytków, zespołów parkowych. Duże wymagania konserwatorskie przy renowacjach i remontach, -małe możliwości finansowania działań dotyczących ochrony środowiska ze środków własnych gminy, -brak wystarczającej infrastruktury turystyczno- rekreacyjnej, -powstawanie terenów wymagających rekultywacji, -zaniedbane zabytki przyrody z nieuregulowaną własnością , - niewielkie możliwości finansowe gminy na zagospodarowanie obszarów cennych przyrodniczo, zabytkowych założeń parkowych . <p><u>O mniej istotnym oddziaływaniu :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -słaba świadomość i aktywność mieszkańców przekładająca się na brak ochrony cennych siedlisk przyrodniczych i krajobrazowych, utrzymania zespołów parkowych 	<p><u>O istotnym oddziaływaniu :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -zniechęcające warunki i trudności w pozyskaniu zewnętrznego finansowania lub dofinansowania na działania dotyczące ochrony zabytków. -wysokie wymagania przy renowacjach i remontach obiektów zabytkowych , parków , pomników przyrody . Trudno dostępne finansowanie działań dotyczących ochrony środowiska na obszarach nie będących pod ochroną. <p><u>O mniej istotnym oddziaływaniu :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -brak szczegółowych informacji o możliwościach finansowania w kolejnych latach w celu ustalenia priorytetów inwestycyjnych i harmonogramu prac.

Obszar priorytetowy : Infrastruktura, środowisko przyrodnicze			
Szanse		Zagrożenia	
Czynniki wewnętrzne	Czynniki zewnętrzne	Czynniki wewnętrzne	Czynniki zewnętrzne
<p>- duże doświadczenie mieszkańców i samorządu w pozyskiwaniu środków z różnych źródeł finansowania ,</p> <p>- dobre zasoby miejsc atrakcyjnych turystycznie ,</p> <p>- duża ilość zabytków , miejsc pamięci związanych z bogata historią i tradycja gminy,</p>	<p>- możliwość pojawienia się środków finansowych na rozwój infrastruktury turystycznej, proekologicznej oraz na prace konserwatorskie ,</p> <p>- zwiększające się zainteresowanie terenem gminy jako terenu rekreacyjno – wypoczynkowego dla okolicznych miast .</p>	<p>- postępująca degradacja środowiska naturalnego ,</p> <p>- powstawanie miejsc koniecznej rekultywacji ,</p> <p>- zwiększający się ruch samochodowy zniechęcający do turystyki i rekreacji ,</p> <p>- intensyfikacja na terenach rolniczych produkcji rolnej i stosowanie dużej ilości pestycydów mających niekorzystny wpływ na środowisko.</p>	<p>- konkurencyjność pobliskich miejscowości i sąsiednich gminach stale zwiększająca swoją ofertę turystyczno- rekreacyjną , mających lepsze atuty krajobrazowe i przyrodnicze,</p>
Obszar priorytetowy: Usługi publiczne			
Mocne strony		Słabe strony	
Czynniki zewnętrzne	Czynniki wewnętrzne	Czynniki wewnętrzne	Czynniki zewnętrzne
<p><u>O istotnym oddziaływaniu :</u></p> <p>Bliskość miasta powiatowego wraz z infrastrukturą usług , szeroka stale powiększająca się gama prywatnych usług , poprzez szybkie szlaki komunikacyjne dostęp do miasta powiatowego i jego infrastruktury, oraz wojewódzkiego i innych miast.</p> <p><u>O mniej istotnym oddziaływaniu :</u></p> <p>Stale zwiększające się usługi świadczone przez firmy zewnętrzne w dziedzinie nowoczesnych technologii komunikacyjnych, informatycznych itp. Zwiększające swój zakres i ofertę w regionie</p>	<p><u>O istotnym oddziaływaniu :</u></p> <p>Rozwinięta infrastruktura sprzyjająca rozwojowi usług publicznych. Możliwość dalszego rozwoju w oparciu o posiadane przestrzenie, nieruchomości i infrastrukturę będąca w posiadaniu gminy</p> <p><u>O mniej istotnym oddziaływaniu :</u></p> <p>Możliwość lepszego wykorzystania już istniejących nieruchomości będących we własności gminy. Pojawiające się nowe nieruchomości do zagospodarowania w celu podniesienia jakości i poszerzenia usług dla ludności.</p>	<p><u>O istotnym oddziaływaniu :</u></p> <p>Niewystarczająca baza do pełnego zabezpieczenia usług dla ludności. Problemy z komunikacją publiczną pomiędzy miejscowościami.</p> <p><u>O mniej istotnym oddziaływaniu :</u></p> <p>Nierównomierne rozłożenie obiektów społecznych . Niewykorzystane możliwości udostępnionych obiektów.</p> <p>-</p>	<p><u>O istotnym oddziaływaniu :</u></p> <p>Brak współdziałania instytucji odpowiedzialnych w tej sferze , nakładane coraz to nowe obowiązki na gminę bez źródeł finansowania , słabe finansowanie zewnętrzne. Zła komunikacja publiczna pomiędzy innymi gminami i miastem. Duże koszty przygotowania infrastruktury pod usługi publiczne.</p> <p><u>O mniej istotnym oddziaływaniu :</u></p> <p>konieczność dojazdu do miasta własnymi</p>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻYRAKÓW NA LATA 2023-2030

-			środkami komunikacji , konieczność korzystania poza gminą z niektórych usług.
Obszar priorytetowy : usługi publiczne			
Szanse		Zagrożenia	
Czynniki wewnętrzne	Czynniki zewnętrzne	Czynniki wewnętrzne	Czynniki zewnętrzne
<ul style="list-style-type: none"> - pojawiające się nowe firmy na terenie gminy ,oferujące usługi dla ludności gminy, wypełniające luki w zewnętrznych usługach komunikacyjnych , - zwiększenie obszarów inwestycyjnych i stopniowe ich uzbrajanie, - dobra i bliska komunikacja z miastem i miejscowościami w sąsiednich gminach , 	<ul style="list-style-type: none"> - nowe inwestycje w infrastrukturze drogowej krajowej i powiatowej , oraz dalsze plany rozbudowy ,które po realizacji polepszą i ułatwia komunikację , 	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszający się obszar własności gminy przeznaczony pod inwestycje, - szybka rozbudowa powoduje konieczność rozbudowy istniejącej infrastruktury komunalnej i budowę nowej , zbyt mała ilość środków finansowych gminy pozwalająca na rozbudowę , 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększające się koszty życia , inflacja , zbyt wysoko oprocentowane kredyty , oddalająca się perspektywa pozyskania dotacji i innych form finansowania inwestycji gminnych .

II. Założenia planistyczne

7. Wizja i misja Gminy Żyraków jako ogólna, dalekosiężna perspektywa rozwoju.

Wizja rozwoju Gminy Żyraków jest wynikiem określenia szans i zagrożeń oraz słabych i mocnych cech gminy w odniesieniu do czynników zewnętrznych i wewnętrznych. Dotyczy to wszystkich wskazanych obszarów.

Wizja określa stan docelowy – scenariusz, do którego dążyć będzie cała wspólnota gminy, tj. władze samorządowe oraz ich partnerzy (lokalni oraz ponadlokalni), wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych atutów i szans. Jest antycypacyjnym obrazem gminy wyrażonym przez mieszkańców w roku 2030.

Wizja wskazuje kierunek działań do osiągnięcia zamierzonych celów.

Wizja Gminy Żyraków

W 2030 roku gmina Żyraków to obszar przyjazny dla lokalnej społeczności i przedsiębiorczości.

W oparciu o możliwości i zasoby gminę charakteryzuje zrównoważony rozwój gospodarczy korzystający z szeregu innowacji.

Dbłość o środowisko, zwiększająca się świadomość społeczna mieszkańców gwarantuje bezpieczne, przyjazne i zdrowe miejsce dla przyszłych pokoleń.

Misja Gminy Żyraków

Zdefiniowanie i wyznaczenie misji jest wyznacznikiem do dalszego określania celów strategicznych. Wskazuje rolę władz samorządowych i ścieżkę w procesie rozwoju wspólnoty lokalnej. Władze samorządowe pełnią rolę inicjatora dla realizacji przedsięwzięć zgodnych ze Strategią Rozwoju Gminy Żyraków wspierając wszystkich interesariuszy. Władze samorządowe są także odpowiedzialne za realizację własnych projektów (leżących w zadaniach własnych oraz we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego), zmierzających do rozwoju Gminy Żyraków.

Misją Gminy Żyraków

*jest integracja wszystkich interesariuszy
na rzecz zrównoważonego rozwoju Gminy.*

*Poprzez współdziałanie mieszkańców,
władz gminy i innych szeroko pojętych
podmiotów stworzymy: przyjazne środowisko
dla biznesu, wysoki poziom bezpieczeństwa,
dobry dostęp do usług publicznych
o odpowiedniej jakości, przeciwdziałających
wykluczeniu oraz atrakcyjną ofertę dla
spędzania czasu wolnego.*

8. Określenie głównych celów strategicznych dla wskazanych obszarów jako wieloletnich perspektyw rozwoju gminy.

Obszary tematyczne Strategii przedstawiają kierunki zaplanowanych działań. Tytuł obszaru tematycznego ma charakter ogólny, który precyzowany jest przez cel główny. Wskazanie celów operacyjnych obszarów tematycznych następuje na poziomie priorytetów, które wraz z celami szczegółowymi obejmują istotne dla rozwoju gminy zagadnienia.

Dalsza mapa planowania strategicznego wskazuje, że cele będą realizowane przez wskazane w priorytetach kierunki działań, aż do zakładanych działań. każdy punkt na tej mapie zawsze ma odniesienie do wizji gminy.

I. Określenie celów operacyjnych dla wyznaczonych obszarów, jako średniookresowej perspektywy rozwoju.

Schematyczne przedstawienie celów Strategii Rozwoju Gminy Żyraków na lata 2023-2030 dla poszczególnych obszarów strategicznych.

II. Określenie kierunków działań jako krótkoterminowej perspektywy rozwoju.

Dla przypomnienia wskazane obszary :

1. Gospodarka.
2. Kapitał ludzki i społeczny.
3. Infrastruktura, środowisko przyrodnicze.
4. Usługi publiczne.
5. Rozwój gminy w układzie regionalnych obszarów strategicznej interwencji.

Planowanie strategiczne

Schemat dalszego kierunku planowania strategicznego wg. Wskazanych obszarów :

Obszar tematyczny (schemat przedstawienia)

Cel Główny obszaru tematycznego 1

Priorytet 1.1, (cel szczegółowy priorytetu) 1.2.

Cel operacyjny priorytetu 1.1.1., 1.1.2.

Kierunek działania 1.1.1.1., 1.1.2.1.

Zakładane działania

9.Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym i kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych .

Na podstawie analizy SWOT, badań eksperckich oraz zgodnie z ustaloną wizją i misją Gminy, określono cele główne przewidziane do realizacji w perspektywie krótko- i długoterminowej uzupełnione w dalszej kolejności o kierunki działań.

- **Wymiar gospodarczy** Cel strategiczny 1.
Wzmocnienie potencjału gospodarczego Gminy Żyraków
- **Wymiar społeczny** Cel strategiczny 2.
Ograniczenie niekorzystnych skutków procesów demograficznych w oparciu o dobry system usług publicznych
- **Wymiar przestrzenny** Cel strategiczny 3.
Podniesienie standardów infrastruktury technicznej przy jednoczesnej ochronie zasobów środowiska naturalnego
Dla wyszczególnionych celów strategicznych , określono obszary i kierunki działania .
W dalszej części określono szczegółowo mapę działań wynikająca z konsultacji społecznych i ankietyzacji przeprowadzonych z mieszkańcami gminy.

Cel. Strategiczny 1 – wymiar gospodarczy

Obszar I. Gospodarka.

1.Cel główny : Wzmacnianie potencjału gospodarczego gminy, jej konkurencyjności opartej na inwestycjach w nowoczesne technologie i innowacyjne rozwiązania, gwarantująca mieszkańcom trwałe i atrakcyjne miejsca pracy i zrównoważony rozwój gminy.

1.1 Priorytet : konkurencyjność gospodarki poprzez innowacje i nowoczesne technologie :

1.1.1 Cel szczegółowy wsparcie lokalnej przedsiębiorczości w poszukiwaniu i wdrażaniu innowacji w procesach produkcji , oraz wprowadzanie nowych technologii.

1.1.1.1 Kierunek działania : stworzenie przyjaznych warunków dla lokalnej przedsiębiorczości do współpracy z zewnętrznymi podmiotami w zakresie wymiany wiedzy i doświadczeń.

Zakładane działania :

- tworzenie powiązań kooperacyjnych pomiędzy podmiotami gospodarczymi krajowymi i zagranicznymi w celu pozyskiwania nowoczesnych technologii
- wsparcie i pomoc w poszukiwaniu odbiorców zewnętrznych dla lokalnych producentów .
- wzmacnianie istniejących i rozwijanie nowych innowacyjnych przedsiębiorstw poprzez ułatwianie procesów administracyjnych,

1.2 Priorytet: tworzenie trwałych i atrakcyjnych miejsc pracy.

1.2.1 Cel szczegółowy: tworzenie powiązań pomiędzy sferą przedsiębiorczości, a potencjalnymi zasobami pracowniczymi.

1.2.1.2 Kierunek działania: tworzenie i optymalizacja warunków dla rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości ze szczególnym wsparciem małych i jednoosobowych działalności.

Zakładane działania :

- tworzenie i wzmacnianie warunków do tworzenia i rozwoju start-upów,
- promowanie osiągnięć i sukcesów przedstawicieli sektora gospodarki z terenu gminy na poziomie krajowym i międzynarodowym,
- propagowanie wiedzy w zakresie ochrony patentowej, zastrzegania wzorów użytkowych, przemysłowych, znaków towarowych itd.

1.3 Priorytet: Wsparcie lokalnego rolnictwa

1.3.1 Cel szczegółowy: wsparcie lokalnego rolnictwa poprzez działania reklamowo promocyjne produktów, ułatwianie dostępu do wiedzy i informacji w zakresie pozyskiwania funduszy wspierających produkcję rolną.

1.3.1.3 Kierunek działania: pomoc w tworzeniu powiązań pomiędzy odbiorcami produktów rolnych a producentami, ułatwianie dostępu do aktualnych informacji i wiedzy dotyczącymi sfery rolniczej poprzez współpracę z instytucjami okołorolniczymi.

Zakładane działania:

- prowadzenie działań promujących produkty pochodzące z lokalnych gospodarstw rolnych poprzez informację na stronach internetowych gminy,
- ułatwianie sprzedaży bezpośredniej poprzez współpracę między samorządową w tworzeniu targowisk,
- podnoszenie wiedzy właścicieli gospodarstw poprzez współpracę z firmami okołorolniczymi.

Cel strategiczny 2. - Wymiar społeczny

Obszar II. Kapitał ludzki i społeczny.

2.Cel główny : wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego jako podstawy umożliwiającej rozwój gminy oraz podnoszenie poziomu życia mieszkańców.

2.1Priorytet : Edukacja

2.1.1 Cel szczegółowy: zapewnienie lepszej jakości i dostępu do edukacji

2.1.1.1 Kierunek działania : wysoka jakość edukacji i upowszechnienie edukacji przedszkolnej oraz rozwój opieki nad dziećmi do lat 3.

Zakładane działania :

- poprawa jakości i dostępności edukacji przedszkolnej poprzez zwiększenie bazy lokalowej,
- poprawa dostępności zorganizowanej opieki nad dziećmi w wieku do lat 3
- eliminowanie ograniczeń i wykluczenia dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi m.in. z obszarów wiejskich i pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej,
- wspieranie nauczycieli w zakresie podnoszenia kwalifikacji, zastosowania nowoczesnych metod i form pracy z uczniem, w tym przy wykorzystaniu technik cyfrowych;
- wspieranie szkolnych projektów edukacyjnych, realizowanych przez uczniów pod opieką nauczycieli,
- wspieranie nauki języków obcych na wszystkich etapach edukacyjnych,

- rozwój form edukacji realizowanych poprzez platformy interaktywne umożliwiające nauczanie zdalne i zwiększenie ich roli w procesie nauczania.

2.2 Priorytet: Zdrowie publiczne

2.2.1 Cel szczegółowy: zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców gminy poprzez poprawę dostępności i jakości funkcjonowania systemu ochrony zdrowia.

2.2.1.2 Kierunek działania: zapewnienie powszechnego dostępu do usług medycznych wysokiej jakości, bezpieczeństwo zdrowotne oraz poprawę poziomu życia.

Zakładane działania :

- poprawa jakości świadczonych usług medycznych, w tym specjalistycznych;
- zapewnienie właściwej bazy do świadczenia usług zdrowotnych
- aktywne działania z zakresu profilaktyki prozdrowotnej
- rozwój systemu ochrony zdrowia w kierunku e-usług.

2.3 Priorytet: Kultura i dziedzictwo kulturowe

2.3.1 Cel szczegółowy: w oparciu o dziedzictwo kulturowe gminy i prowadzenie działań w kierunku kultury, kształtowanie postaw i kompetencji mieszkańców w kierunku zwiększenia aktywności w tym zakresie .

2.3.1.3 Kierunek działania: tworzenie warunków dla upowszechniania kultury, rozwijania form działalności kulturalnej. Promowanie i zachowanie dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego

Zakładane działania :

- wspieranie inicjatyw w obszarze kultury
- tworzenie bogatej oferty kulturalnej wraz z poszerzeniem jej dostępności
- wsparcie twórców w każdym wieku oraz stymulowanie rozwoju kultury poprzez programy stypendialne, konkursy tematyczne i nagrody;
- promocja regionu oraz popularyzacja jego kultury poprzez rozwój turystyki kulturowej;

2.4 Priorytet: społeczeństwo obywatelskie i kapitał społeczny.

2.4.1 Cel szczegółowy: wzmocnienie podmiotowości obywateli, rozwój instytucji społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększenie ich wpływu na życie publiczne.

2.4.1.4 Kierunek działania: poprawa zaangażowania społecznego i współpracy pomiędzy podmiotami publicznymi, prywatnymi i społeczeństwem obywatelskim poprzez skuteczne wykorzystanie różnych form współdziałania skupiających się na realizacji wspólnych celów.

Zakładane działania :

- wsparcie instytucjonalne organizacji pozarządowych w ich inicjatywach,
- wspieranie aktywności społeczeństwa w życiu publicznym,
- zwiększenie współpracy instytucji publicznych z obywatelami i organizacjami pozarządowymi,
- kształtowanie i promocja społeczeństwa obywatelskiego,

2.5 Priorytet: promocja sportu i aktywnego stylu życia

2.5.1 Cel szczegółowy: stworzenie warunków do rozwoju różnych dziedzin sportu oraz infrastruktury sprzyjającej aktywnemu stylowi życia.

2.5.1.5 Kierunek działania: kształtowanie postaw różnych aktywności fizycznej mieszkańców gminy , ze szczególnym uwzględnieniem wszelkich możliwych zachęt dla młodszego pokolenia w celu podniesienia zdrowotności, zdrowej rywalizacji, kształtowania postaw zdrowego stylu życia.

Zakładane działania :

- promocja różnych dziedzin sportu poprzez rozwój odpowiedniej i ogólnodostępnej infrastruktury,
- szczególnie ważne upowszechnianie i rozwój sportu wśród dzieci i młodzieży poprzez doposażenie szkół , tworzenie obiektów przeznaczonych do tego celu,
- promocja aktywności ruchowej osób dorosłych poprzez tworzenie miejsc rekreacji ruchowej ,
- wspieranie przedsięwzięć sportowych, kształtowanie zdrowej rywalizacji,

2.6 Priorytet: opieka społeczna

2.6.1 Cel szczegółowy: zabezpieczenie podstawowych potrzeb ludności wymagającej wsparcia socjalnego .

2.6.1.6 Kierunek działania: zabezpieczenie pomocy socjalnej dla osób mających problemy z uzyskaniem dochodów gwarantujących godne życie.

Zakładane działania :

- socjalna pomoc finansowa i materialna dla osób, w tym rodzin dysfunkcyjnych,
- pomoc osobom starszym wymagającym stałej lub czasowej opieki,
- pomoc w zapewnieniu lokali mieszkalnych,

Cel strategiczny 3 – wymiar przestrzenny

Obszar III. Infrastruktura, środowisko przyrodnicze

3.Cel główny : równomierny rozwój obszaru gminy oparty o rozbudowę infrastruktury przy wykorzystaniu lokalizacji gminy , zasobów naturalnych , przy zachowaniu dbałości o stan środowiska przyrodniczego.

3.1Priorytet : poprawa dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu oraz rozwój transportu publicznego.

3.1.1 Cel szczegółowy: rozwój infrastruktury transportowej w celu zwiększenia dostępności wewnętrznej i zewnętrznej gminy.

3.1.1.1 Kierunek działania : organizowanie transportu publicznego poprzez kooperację i współpracę z podmiotami prywatnymi oraz pobliskimi samorządami.

Zakładane działania :

- usprawnienie systemu drogowego gminy poprzez modernizację istniejących i budowę nowych odcinków dróg łączących poszczególne miejscowości,
- tworzenie powiązań komunikacyjnych na zasadzie umów i kooperacji z pobliskimi gminami , miastem powiatowym oraz innymi podmiotami prywatnymi świadczącymi takie usługi,

3.2 Priorytet: zabezpieczenie energetyczne , komunalne poprzez rozbudowę infrastruktury służącej rozwojowi wraz z OZE przy zachowaniu dbałości o stan środowiska przyrodniczego

3.2.1Cel szczegółowy: rozwój infrastruktury energetycznej, racjonalne zabezpieczenie komfortu cieplnego przy wykorzystaniu OZE i innych dostępnych źródeł.

3.2.1.3 Kierunek działania: tworzenie środowiska dla nowoczesnej energetyki opartej na OZE , oraz przeciwdziałanie stratom energii i promowanie racjonalnego korzystania z źródeł sprzyjających czystemu środowisku.

Zakładane działania :

- stwarzanie warunków do modernizacji sieci elektrycznych, ciepłowniczych i gazowych oraz zwiększenie ich efektywności,
- kompleksowa modernizacja budynków w kierunku budownictwa energooszczędnego i pasywnego, zarówno użyteczności publicznej, jak i mieszkaniowej;
- wsparcie w zakresie przeprowadzenia audytów energetycznych budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowej;
- promocja wśród społeczeństwa korzyści wynikających z efektywnego wykorzystania energii w życiu codziennym.
- wspieranie wszelkich działań związanych z pozyskiwaniem i wykorzystywaniem energii odnawialnej

3.3 Priorytet : rozbudowana i sprawnie działająca sieć informacyjno-komunikacyjna, stanowi obecnie warunek rozwoju gospodarczego oraz w coraz większym stopniu decyduje o dostępie do usług publicznych.

3.3.1 Cel szczegółowy: wspieranie rozbudowy infrastruktury sieci informacyjno-komunikacyjnej ze szczególnym uwzględnieniem obszarów o trudnej dostępności

3.3.1.3 Kierunek działania : prowadzenie działań na rzecz rozbudowy infrastruktury telekomunikacyjnej umożliwiającej dostęp do Internetu dużych prędkości i nasycenie obszaru gminy sieciami telefonii komórkowej.

Zakładane działania :

- podjęcie działań umożliwiających rozwój infrastruktury informacyjno-komunikacyjnej, w szczególności na obszarach o utrudnionej dostępności komunikacyjnej;
- zapewnienie dostępu do Internetu dużych prędkości na obszarze całej gminy
- zwiększenie dostępności e-usług w tym e-urzędu i innych ułatwień w oparciu o ogólną dostępność Internetu.

3.4 Priorytet : rozwój infrastruktury służącej prowadzeniu działalności gospodarczej i turystyki.

3.4.1 Cel szczegółowy: rozbudowa i budowa infrastruktury technicznej oraz tworzenie nowych obszarów dla rozwoju gospodarki i turystyki.

3.4.1.4 Kierunek działania : podejmowanie decyzji , projektowanie i realizowanie dla tworzenia obszarów aktywności gospodarczej i turystycznej.

Zakładane działania :

- projektowanie, tworzenie nowej infrastruktury dla rozwoju działalności gospodarczej i turystycznej,
- poprawa infrastruktury terenów inwestycyjnych oraz miejsc koncentracji aktywności gospodarczej,
- działania wspierające rozwój infrastruktury, która umożliwi prowadzenie działalności gospodarczej i turystycznej,
- poprawa dostępności i atrakcyjności turystycznej terenów, miejsc i obiektów reprezentujących unikatowe dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe gminy,
- rozwój i poprawa stanu infrastruktury dla turystyki wypoczynkowej, aktywnej i tematycznej,

3.5 Priorytet: przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków zagrożeń wywołanych czynnikami naturalnymi

3.5.1 Cel szczegółowy: przeciwdziałanie, minimalizowanie i usuwanie skutków klęsk klimatycznych : powodzi, suszy, gwałtownych opadów i wiatru.

3.5.1.5 Kierunek działania : podniesienie efektywności , modernizacja , budowa nowej infrastruktury przeciwdziałającej niekorzystnemu efektowi zjawisk atmosferycznych.

Zakładane działania :

- działania techniczne (w tym opracowanie dokumentacji) mające na celu zapobieganie i przeciwdziałanie powodziom oraz ograniczenie ich zasięgu i skutków,
- działania techniczne (w tym opracowanie dokumentacji) mające na celu zapobieganie i przeciwdziałanie wadliwej i szkodliwej retencji wodnej,
- wyeliminowanie lokalizacji zabudowy na obszarach zagrożonych powodzią,
- wzrost świadomości społeczeństwa w sprawie zagrożeń wynikających ze zmian klimatycznych i niekorzystnych zjawisk atmosferycznych,
- przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków suszy i braku dostępu do wody,
- rozbudowa systemu zaopatrzenia mieszkańców w wodę odpowiedniej jakości, oraz odbiór i oczyszczanie ścieków komunalnych,
- budowa sprawnego systemu zabezpieczeń, przeciwdziałania i ostrzegania oraz wdrażanie rozwiązań systemowych w zakresie likwidacji skutków ekstremalnych zjawisk atmosferycznych i pożarów,
- wyposażenie jednostek systemu ratowniczego i interwencyjnego w wysokiej jakości sprzęt i materiały służące do zabezpieczenia mienia i bezpieczeństwa mieszkańców.

3.6 Priorytet : zachowanie czystości środowiska

3.6.1 Cel szczegółowy : podejmowanie działań wspierających zachowanie czystości środowiska naturalnego gminy w celu zapewnienia najlepszych standardów życiowych.

3.6.1.6 Kierunek działania : zapewnienie dobrego stanu środowiska w zakresie czystości powietrza i hałasu poprzez szereg działań inwestycyjnych , oraz propagowanie właściwego zachowania mieszkańców gminy .

Zakładane działania :

- ochrona jakości powietrza poprzez realizowanie programów mających na celu ograniczanie smogu i niskiej emisji,
- monitoring poziomu hałasu oraz realizowanie programów mających na celu ograniczanie poziomu hałasu,
- zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie zapobiegania zanieczyszczaniu powietrza.

3.7 Priorytet : gospodarka wodno- ściekowa

3.7.1 Cel szczegółowy: Organizacja i działania zapewniające właściwą gospodarkę wodną oraz ściekową.

3.7.1.7 Kierunek działania : zapewnienie ilościowego zapotrzebowania na wodę o wysokich parametrach, wdrażanie nowych rozwiązań technologicznych w gospodarce wodno-ściekowej i kanalizacyjnej oraz utrzymania co najmniej dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych.

Zakładane działania :

- zapewnienie ilościowego i jakościowego zapotrzebowania na wodę,
- przeciwdziałanie zanieczyszczeniom wody i ograniczanie ich emisji ze źródeł osadniczych i przemysłowych i rolniczych ,
- rozwój infrastruktury i systemów oczyszczania ścieków w oparciu o najnowsze i efektywniejsze technologie,
- poprawa świadomości ekologicznej społeczeństw.

3.8 Priorytet : Gospodarka odpadami

3.8.1 Cel szczegółowy: właściwa i skuteczna gospodarka odpadami

3.8.1.8 Kierunek działania : skuteczne zarządzanie odpadami ograniczające negatywny wpływ na przyrodę, zdrowie i życie ludzi.

Zakładane działania :

- zapewnienie zrównoważonej gospodarki odpadami poprzez maksymalny odzysk i włączanie w ponowny proces produkcji jako surowce wtórne,
- wsparcie modernizacji lub budowy punktów selektywnej zbiórki odpadów,
- podnoszenie świadomości społeczeństwa do efektywnej segregacji odpadów.

3.9 Priorytet : Środowisko przyrodnicze

3.9.1 Cel szczegółowy: zachowanie dziedzictwa przyrodniczego, w tym ochrona i poprawianie stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu.

3.9.1.9 Kierunek działania : właściwe zarządzanie zasobami przyrodniczymi gminy, zachowanie dziedzictwa przyrodniczego, ochrona i poprawianie stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu.

Zakładane działania :

- wsparcie działań w zakresie ochrony czynnej w rezerwach przyrody, zachowanie chronionych zespołów parkowych ,obszarach zlewni Wisłoki,
- utrzymanie i ochrona przed zabudową istniejących korytarzy ekologicznych,
- ochrona różnorodności krajobrazowej oraz funkcji ekosystemów,
- ochrona obszarów produkcji rolniczej i atrakcyjnych krajobrazowo.

Obszar IV.Poprawa infrastruktury technicznej i technologicznej dla usług publicznych

4.Cel główny : zapewnienie na właściwym poziomie dostępu obywateli do usług publicznych, podniesienie standardu ich świadczenia, właściwe zarządzanie przestrzenią publiczną i współpraca z instytucjami zapewniającymi bezpieczeństwo publiczne.

4.1Priorytet : Podejmowanie działań zapewniających lepszą dostępność do usług publicznych na najwyższym poziomie.

4.1.1 Cel szczegółowy: Zapewnienie dostępności do usług publicznych poprzez właściwe zmodernizowanie i zagospodarowanie zasobów ludzkich i lokalowych urzędu oraz wykorzystanie i popularyzacja nowoczesnych technologii informacyjno -komunikacyjnych.

4.1.1.4 Kierunek działania : właściwa organizacja i modernizacja usług publicznych, efektywne wykorzystanie i dalszy rozwój technologii informacyjno-

komunikacyjnych, sieci cyfrowych oraz innych innowacyjnych sposobów komunikacji.

Zakładane działania :

- wprowadzenie większego zakresu cyfryzacji usług publicznych oraz działania poprawiające umiejętności ich wykorzystania,
- zwiększenie bezpieczeństwa w wykorzystaniu technologii cyfrowych,
- poprawa bezpieczeństwa przetwarzania danych, wykorzystania e-usług oraz dostępu do zasobów z wykorzystaniem nowoczesnych technologii cyfrowych,
- budowanie i podnoszenie kompetencji cyfrowych użytkowników e-usług z uwzględnieniem różnych grup społecznych i zawodowych,
- poprawa przepływu informacji pomiędzy społeczeństwem a administracją oraz ułatwienie dostępu do baz danych z zakresu informacji publicznej.

4.2Priorytet : Planowanie przestrzenne wspierające rozwój gminy

4.2.1 Cel szczegółowy: Organizacja i budowanie ładu przestrzennego i jakości zarządzania przestrzenią publiczną w celu zrównoważonego rozwoju gminy i poprawy życia mieszkańców.

4.2.1.4 Kierunek działania : W celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju gminy podejmowanie działań podnoszących jakość przestrzeni publicznej, dbałość o ład przestrzenny, uwzględnienie specyfiki oraz potencjału gminy.

Zakładane działania :

- podejmowanie działań w zakresie planowania przestrzennego wzmacniających i udrażniających przestrzeń publiczną gminy,
- zwiększenie udziału powierzchni objętej MPZP,
- integracja planowania przestrzennego w obszarach funkcjonalnych,
- poprawa dostępności do danych przestrzennych,
- wykorzystanie instrumentów planowania przestrzennego dla ochrony zasobów przestrzeni i krajobrazu oraz racjonalnego gospodarowania przestrzenią.

4.3Priorytet : współpraca z instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo mieszkańców.

4.3.1 Cel szczegółowy: poprawa bezpieczeństwa mieszkańców poprzez współpracę i wsparcie instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne.

4.3.1.3 Kierunek działania: zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez współpracę , współdziałanie i wsparcie instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo oraz prowadzenie działań profilaktycznych uświadamiających rodzaje i przyczyny zagrożeń bezpieczeństwa publicznego.

Zakładane działania :

- poprawa bezpieczeństwa mieszkańców (skrócenie czasu dojazdu podmiotów ratowniczych) poprzez systemy informacyjne , oraz wsparcie instytucjonalne jednostek usuwających negatywne skutki zagrożeń np. katastrof komunikacyjnych, chemiczno-ekologicznych, pożarów czy ekstremalnych zjawisk (powodzie, huragany, susze itd.),
- prowadzenie działań profilaktyczno- informacyjnych dotyczących zagrożeń bezpieczeństwa publicznego, propagowanie właściwych procedur, zachowania ludności w przypadku wystąpienia zagrożenia,
- prowadzenie działań profilaktyczno- informacyjnych w zakresie zagrożeń generowanych w związku z rozwojem społeczeństwa informacyjnego,
- wsparcie i współdziałanie z podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo i działających w obszarze bezpieczeństwa i ratownictwa w zapewnieniu skutecznej pomocy mieszkańcom w czasie sytuacji kryzysowych.

**Tabelaryczne zebranie planowanych
inwestycji w stosunku do określonych
priorytetów, celów, kierunków działania,
z wskazaniem mierników
i wskaźników rezultatu**

Wymiar gospodarczy – cel strategiczny 1 wzmocnienie potencjału gospodarczego gminy						
Obszar I : Gospodarka						
1.Cel główny : Wzmacnianie potencjału gospodarczego gminy, jej konkurencyjności opartej na inwestycjach w nowoczesne technologie i innowacyjne rozwiązania, gwarantująca mieszkańcom trwale i atrakcyjne miejsca pracy i zrównoważony rozwój gminy.						
Priorytet :	Cel szczegółowy:	Kierunek działania:	Zakładane działania	Realizacja celu - planowane Inwestycje	Nazwa wskaźnika	Wskaźniki rezultatu :
1.1Priorytet : konkurencyjność gospodarki poprzez innowacje i nowoczesne technologie	1.1.1 Cel szczegółowy wsparcie lokalnej przedsiębiorczości w poszukiwaniu i wdrażaniu innowacji w procesach produkcji , oraz wprowadzanie nowych technologii	1.1.1.1 Kierunek działania : stworzenie przyjaznych warunków dla lokalnej przedsiębiorczości do współpracy z zewnętrznymi podmiotami w zakresie wymiany wiedzy i doświadczeń	- tworzenie powiązań kooperacyjnych pomiędzy podmiotami gospodarczymi krajowymi i zagranicznymi w celu pozyskiwania nowoczesnych technologii - wsparcie i pomoc w poszukiwaniu odbiorców zewnętrznych dla lokalnych producentów . - wzmacnianie istniejących i rozwijanie nowych innowacyjnych przedsiębiorstw poprzez ułatwianie procesów administracyjnych,	Utworzenie strony lub wydzielenie miejsca w istniejącej do promocji lokalnych przedsiębiorców .	Liczba osób korzystających ze strony -osób/rok,	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie powiązań kooperacyjnych pomiędzy podmiotami gospodarczymi krajowymi i zagranicznymi w celu pozyskiwania nowoczesnych technologii • wsparcie i pomoc w poszukiwaniu odbiorców zewnętrznych dla lokalnych producentów . • wzmacnianie istniejących i rozwijanie nowych innowacyjnych przedsiębiorstw poprzez ułatwianie procesów administracyjnych,

<p>1.2 Priorytet: tworzenie trwałych i atrakcyjnych miejsc pracy.</p>	<p>1.2.1 Cel szczegółowy: tworzenie powiązań pomiędzy sferą przedsiębiorczości, a potencjalnymi zasobami pracowniczymi</p>	<p>1.2.1.2 Kierunek działania: tworzenie i optymalizacja warunków dla rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości ze szczególnym wsparciem małych i jednoosobowych działalności.</p>	<p>- tworzenie i wzmacnianie warunków do tworzenia i rozwoju start-upów, - promowanie osiągnięć i sukcesów przedstawicieli sektora gospodarki z terenu gminy na poziomie krajowym i międzynarodowym, - propagowanie wiedzy w zakresie ochrony patentowej, zastrzegania wzorów użytkowych, przemysłowych, znaków towarowych itd.</p>	<p>Utworzenie punktu informacyjnego wspierającego przedsiębiorczość</p>	<p>Liczba osób i podmiotów korzystających z punktu informacyjnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie i wzmacnianie warunków do tworzenia i rozwoju start-upów, • promowanie osiągnięć i sukcesów przedstawicieli sektora gospodarki z terenu gminy na poziomie krajowym i międzynarodowym, • propagowanie wiedzy w zakresie ochrony patentowej, zastrzegania wzorów użytkowych, przemysłowych, znaków towarowych .
<p>1.3 Priorytet: Wsparcie lokalnego rolnictwa</p>	<p>1.3.1 Cel szczegółowy: wsparcie lokalnego rolnictwa poprzez działanie reklamowo promocyjne produktów, ułatwianie dostępu do wiedzy i informacji w zakresie pozyskiwania funduszy wspierających produkcję rolną.</p>	<p>1.3.1.3 Kierunek działania: pomoc w tworzeniu powiązań pomiędzy odbiorcami produktów rolnych a producentami , ułatwianie dostępu do aktualnych informacji i wiedzy dotyczącymi sfery rolniczej poprzez</p>	<p>Zakładane działania: -prowadzenie działań promujących produkty pochodzące z lokalnych gospodarstw rolnych poprzez informację na stronach internetowych gminy, -ułatwianie sprzedaży bezpośredniej poprzez współpracę</p>	<p>Budowa targowiska lub wydzielenie miejsca do prowadzenia handlu przez rolników i ich domowników Promocja produktów lokalnych (ziemniaki, szkółkarstwo)</p>	<p>Budowa targowiska lub miejsca do prowadzenia handlu przez rolników i ich domowników – szt. Imprezy promocyjne produktów lokalnych – szt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań promujących produkty pochodzące z lokalnych gospodarstw rolnych poprzez informację na stronach internetowych gminy, • ułatwianie sprzedaży bezpośredniej poprzez współpracę między samorządową w tworzeniu targowisk, podnoszenie wiedzy właścicieli gospodarstw poprzez

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻYRAKÓW NA LATA 2023-2030

		współpracę z instytucjami okołorolniczymi.	między samorządową w tworzeniu targowisk, -podnoszenie wiedzy właścicieli gospodarstw poprzez współpracę z firmami okołorolniczymi			współpracę z firmami okołorolniczymi.
--	--	--	---	--	--	---------------------------------------

Wymiar społeczny , cel strategiczny 2 Ograniczenie niekorzystnych skutków procesów demograficznych w oparciu o dobry system usług publicznych .

Obszar II. Kapitał ludzki i społeczny.

2.Cel główny : wzmacnianie kapitału ludzkiego i społecznego jako podstawy umożliwiającej rozwój gminy oraz podnoszenie poziomu życia mieszkańców.

Priorytet :	Cel szczegółowy:	Kierunek działania:	Zakładane działania	Realizacja celu - planowane Inwestycje	Nazwa wskaźnika	Wskaźniki rezultatu :
2.1Priorytet : Edukacja	2.1.1 Cel szczegółowy: zapewnienie lepszej jakości i dostępu do edukacji	2.1.1.1 Kierunek działania : wysoka jakość edukacji i upowszechnienie edukacji przedszkolnej oraz rozwój opieki nad dziećmi do lat 3	Zakładane działania : -poprawa jakości i dostępności edukacji przedszkolnej poprzez zwiększenie bazy lokalowej, -poprawa dostępności zorganizowanej opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 -eliminowanie ograniczeń i wykluczenia dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi m.in. z obszarów wiejskich i pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej, -wspieranie nauczycieli w zakresie podnoszenia kwalifikacji,	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie żłobków na terenie gminy • Utworzenie miejsc przedszkolnych • Modernizacja baz dydaktycznych i stołówek szkolnych • Zakup wyposażenia szkół i przedszkoli (cyfryzacja, materiały dydaktyczne) 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba utworzonych żłobków na terenie gminy – szt. • Liczba utworzenie miejsc przedszkolnych – oddziały, • Liczba obiektów zmodernizowanych obiektów – szt, • Liczba wyposażonych obiektów szkolnych – szt. 	<p>poprawa jakości i dostępności edukacji przedszkolnej poprzez zwiększenie bazy lokalowej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa dostępności zorganizowanej opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 • eliminowanie ograniczeń i wykluczeni dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi m.in. z obszarów wiejskich i pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej, • wspieranie nauczycieli w zakresie podnoszenia kwalifikacji, zastosowania

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻYRAKÓW NA LATA 2023-2030

			<p>zastosowania nowoczesnych metod i form pracy z uczniem, w tym przy wykorzystaniu technik cyfrowych;</p> <p>-wspieranie szkolnych projektów edukacyjnych, realizowanych przez uczniów pod opieką nauczycieli,</p> <p>-wspieranie nauki języków obcych na wszystkich etapach edukacyjnych,</p> <p>-rozwój form edukacji realizowanych poprzez platformy interaktywne umożliwiające nauczanie zdalne i zwiększenie ich roli w procesie nauczania.</p>			<p>nowoczesnych metod i form pracy z uczniem, w tym przy wykorzystaniu technik cyfrowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wspieranie szkolnych projektów edukacyjnych, realizowanych przez uczniów pod opieką nauczycieli, • wspieranie nauki języków obcych na wszystkich etapach edukacyjnych, • rozwój form edukacji realizowanych poprzez platformy interaktywne umożliwiające nauczanie zdalne i zwiększenie ich roli w procesie nauczania.
<p>2.2 Priorytet: Zdrowie publiczne</p>	<p>2.2.1Cel szczegółowy: zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców gminy poprzez poprawę dostępności i jakości funkcjonowania</p>	<p>2.2.1.2 Kierunek działania: zapewnienie powszechnego dostępu do usług medycznych wysokiej jakości, bezpieczeństwo zdrowotne oraz</p>	<p>Zakładane działania :</p> <p>-poprawa jakości świadczonych usług medycznych, w tym specjalistycznych;</p> <p>-zapewnienie właściwej bazy do świadczenia usług zdrowotnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Remont budynków gabinetów rehabilitacji w Żyrakowie i Straszczenie oraz budynku Ośrodka Zdrowia w Żyrakowie Budowa lub przystosowanie istniejącego obiektu w celu utworzenia zakładu 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wyremontowanych obiektów – szt, • Budowa lub adaptacja budynku na cele opiekuńczo-lecznicze 	<ul style="list-style-type: none"> •poprawa jakości świadczonych usług medycznych, w tym specjalistycznych; •zapewnienie właściwej bazy do świadczenia usług zdrowotnych

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻYRAKÓW NA LATA 2023-2030

	systemu ochrony zdrowia.	poprawę poziomu życia.	-aktywne działania z zakresu profilaktyki prozdrowotnej -rozwój systemu ochrony zdrowia w kierunku e-usług.	opiekuńczego- leczniczego		<ul style="list-style-type: none"> •aktywne działania z zakresu profilaktyki prozdrowotnej •rozwój systemu ochrony zdrowia w kierunku e-usług.
2.3 Priorytet: Kultura i dziedzictwo kulturowe	2.3.1Cel szczegółowy: w oparciu o dziedzictwo kulturowe gminy i prowadzenie działań w kierunku kultury, kształtowanie postaw i kompetencji mieszkańców w kierunku zwiększenia aktywności w tym zakresie .	2.3.1.3 Kierunek działania: tworzenie warunków dla upowszechniania kultury, rozwijania form działalności kulturalnej. Promowanie i zachowanie dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego	Zakładane działania : - wspieranie inicjatyw w obszarze kultury -tworzenie bogatej oferty kulturalnej wraz z poszerzeniem jej dostępności - wsparcie twórców w każdym wieku oraz stymulowanie rozwoju kultury poprzez programy stypendialne, konkursy tematyczne i nagrody; -promocja regionu oraz popularyzacja jego kultury poprzez rozwój turystyki kulturowej;	<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa, nadbudowa i remont Domu Kultury w Woli Żyrakowskiej wraz z zakupem wyposażenia. • Zagospodarowanie zespołu dworsko-parkowego w Straszęcinie. Zabezpieczenie ruin w zabytkowym zespole dworsko-parkowym w Zasowie. 	Liczba przebudowanych, nadbudowanych i wyremontowanych obiektów kulturalnych – szt. Liczba zagospodarowanych obiektów zabytkowych -szt Liczba zabezpieczonych ruin -szt	<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie inicjatyw w obszarze kultury • zwiększenie dostępności do infrastruktury kulturalnej • tworzenie bogatej oferty kulturalnej wraz z poszerzeniem jej dostępności • wsparcie twórców w każdym wieku oraz stymulowanie rozwoju kultury poprzez programy stypendialne, konkursy tematyczne i nagrody; • promocja regionu oraz popularyzacja jego kultury poprzez rozwój turystyki kulturowej;
2.4 Priorytet: społeczeństwo obywatelskie i	2.4.1Cel szczegółowy: wzmocnienie podmiotowości obywateli, rozwój	2.4.1.4 Kierunek działania: poprawa zaangażowania społecznego i	Zakładane działania :	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie zakładki na stronie gminy z informacjami o możliwości 	Wydzielenie miejsca na stronie	<ul style="list-style-type: none"> • integracja osób z niepełnosprawnościami

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻYRAKÓW NA LATA 2023-2030

<p>kapitał społeczny.</p>	<p>instytucji społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększenie ich wpływu na życie publiczne.</p>	<p>współpracy pomiędzy podmiotami publicznymi, prywatnymi i społeczeństwem obywatelskim poprzez skuteczne wykorzystanie różnych form współdziałania skupiających się na realizacji wspólnych celów</p>	<p>-wsparcie instytucjonalne organizacji pozarządowych w ich inicjatywach, - wspieranie aktywności społeczeństwa w życiu publicznym, - zwiększenie współpracy instytucji publicznych z obywatelami i organizacjami pozarządowymi, - kształtowanie i promocja społeczeństwa obywatelskiego</p>	<p>pozyskiwania środków finansowych na prowadzenie działalności statutowej stowarzyszeń • Współpraca ze Spółdzielnią Socjalną, Stowarzyszeniem Osób Niepełnosprawnych „Radość” na rzecz integracji z osobami niepełnosprawnymi • Zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych</p>	<p>internetowej Gminy-szt Liczba stowarzyszeń oraz grup nieformalnych korzystających z pomocy – szt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie instytucjonalne organizacji pozarządowych w ich inicjatywach, • wspieranie aktywności społeczeństwa w życiu publicznym, • zwiększenie współpracy instytucji publicznych z obywatelami i organizacjami pozarządowymi, • kształtowanie i promocja społeczeństwa obywatelskiego
<p>2.5 Priorytet: promocja sportu i aktywnego stylu życia</p>	<p>2.5.1Cel szczegółowy: stworzenie warunków do rozwoju różnych dziedzin sportu oraz infrastruktury sprzyjającej aktywnemu stylowi życia</p>	<p>2.5.1.5 Kierunek działania: kształtowanie postaw różnych aktywności fizycznej mieszkańców gminy , ze szczególnym uwzględnieniem wszelkich możliwych zachęt dla młodszego pokolenia w celu podniesienia zdrowotności, zdrowej rywalizacji,</p>	<p>Zakładane działania : -promocja różnych dziedzin sportu poprzez rozwój odpowiedniej i ogólnodostępnej infrastruktury, -szczególnie ważne upowszechnianie i rozwój sportu wśród dzieci i młodzieży poprzez doposażenie szkół , tworzenie obiektów przeznaczonych do tego celu,</p>	<p>Rozwój aktywności sportowo- rekreacyjnej mieszkańców oparty o budowę , przebudowę i modernizację, wyposażeniem obiektów sportowo rekreacyjnych, na terenie gminy.- szt</p>	<p>Liczba wybudowanych, zmodernizowanych i przebudowanych obiektów – szt.</p>	<p>promocja różnych dziedzin sportu poprzez rozwój odpowiedniej i ogólnodostępnej infrastruktury, •szczególnie ważne upowszechnianie i rozwój sportu wśród dzieci i młodzieży poprzez doposażenie szkół , tworzenie obiektów przeznaczonych do tego celu, •promocja aktywności ruchowej osób dorosłych</p>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻYRAKÓW NA LATA 2023-2030

		kształtowania postaw zdrowego stylu życia.	<ul style="list-style-type: none"> - promocja aktywności ruchowej osób dorosłych poprzez tworzenie miejsc rekreacji ruchowej , - wspieranie przedsięwzięć sportowych, kształtowanie zdrowej rywalizacji, 			<p>poprzez tworzenie miejsc rekreacji ruchowej ,</p> <ul style="list-style-type: none"> •wspieranie przedsięwzięć sportowych, kształtowanie zdrowej rywalizacji
2.6 Priorytet: opieka społeczna	2.6.1Cel szczegółowy: zabezpieczenie podstawowych potrzeb ludności wymagającej wsparcia socjalnego .	2.6.1.6 Kierunek działania: zabezpieczenie pomocy socjalnej dla osób mających problemy uzyskaniem dochodów gwarantujących godne życie.	Zakładane działania : <ul style="list-style-type: none"> - socjalna pomoc finansowa i materialna dla osób, w tym rodzin dysfunkcyjnych, - pomoc osobom starszym wymagającym stałej lub czasowej opieki, - pomoc w zapewnieniu lokali mieszkalnych, 	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa lub przystosowanie istniejących budynków do dziennej opieki osób starszych Budowa lub przystosowanie istniejącego obiektu do całodobowej opieki osób starszych (dom pomocy społecznej) 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wybudowanych lub przystosowanych obiektów – szt. Liczba osób starszych korzystających z zaproponowanej oferty – osób. 	<ul style="list-style-type: none"> • socjalna pomoc finansowa i materialna dla osób, w tym rodzin dysfunkcyjnych, • pomoc osobom starszym wymagającym stałej lub czasowej opieki, pomoc w zapewnieniu lokali mieszkalnych

Wymiar przestrzenny – cel strategiczny 3, podniesienie standardów infrastruktury technicznej przy ochronie zasobów środowiska naturalnego .

Obszar III. Infrastruktura, środowisko przyrodnicze

3.Cel główny : równomierny rozwój obszaru gminy oparty o rozbudowę infrastruktury przy wykorzystaniu lokalizacji gminy , zasobów naturalnych , przy zachowaniu dbałości o stan środowiska przyrodniczego

Priorytet :	Cel szczegółowy:	Kierunek działania:	Zakładane działania	Realizacja celu - planowane Inwestycje	Nazwa wskaźnika	Wskaźniki rezultatu :
3.1Priorytet : poprawa dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu oraz rozwój transportu publicznego.	3.1.1 Cel szczegółowy: rozwój infrastruktury transportowej w celu zwiększenia dostępności wewnętrznej i zewnętrznej gminy	3.1.1.1 Kierunek działania : organizowanie transportu publicznego poprzez kooperacje i współpracę z podmiotami prywatnymi oraz pobliskimi samorządami.	Zakładane działania : -usprawnienie systemu drogowego gminy poprzez modernizację istniejących i budowę nowych odcinków dróg łączących poszczególne miejscowości, -tworzenie powiązań komunikacyjnych na zasadzie umów i kooperacji z pobliskimi gminami , miastem powiatowym oraz innymi podmiotami prywatnymi świadczącymi takie usługi,	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa infrastruktury drogowej na terenie gminy, poprzez budowę dróg gminnych, • Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu (budowa chodników, ścieżek rowerowych) • Zakup autobusu do przewozu dzieci i młodzieży szkolnej 	<ul style="list-style-type: none"> • Długość wybudowanej lub wyremontowanej infrastruktury drogowej – km, • Długość wybudowanych chodników – km, • Długość wybudowanych lub utworzonych ścieżek rowerowych – km, Liczba zakupionych pojazdów – szt.	usprawnienie systemu drogowego gminy poprzez modernizację istniejących i budowę nowych odcinków dróg łączących poszczególne miejscowości, •tworzenie powiązań komunikacyjnych na zasadzie umów i kooperacji z pobliskimi gminami , miastem powiatowym oraz innymi podmiotami prywatnymi świadczącymi takie usługi,

<p>3.2 Priorytet: zabezpieczenie energetyczne , komunalne poprzez rozbudowę infrastruktury służącej rozwojowi wraz z OZE przy zachowaniu dbałości o stan środowiska przyrodniczego</p>	<p>3.2.1 Cel szczegółowy: rozwój infrastruktury energetycznej, racjonalne zabezpieczenie komfortu cieplnego przy wykorzystaniu OZE i innych dostępnych źródeł.</p>	<p>3.2.1.3 Kierunek działania: tworzenie środowiska dla nowoczesnej energetyki opartej na OZE , oraz przeciwdziałanie stratom energii i promowanie racjonalnego korzystania z źródeł sprzyjających czystemu środowisku.</p>	<p>Zakładane działania :</p> <ul style="list-style-type: none"> -stwarzanie warunków do modernizacji sieci elektrycznych, ciepłowniczych i gazowych oraz zwiększenie ich efektywności, -kompleksowa modernizacja budynków w kierunku energooszczędnego i pasywnego, zarówno użyteczności publicznej, jak i mieszkaniowej; -wsparcie w zakresie przeprowadzenia audytów energetycznych budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowej; -promocja wśród społeczeństwa korzyści wynikających z efektywnego wykorzystania energii w życiu codziennym. -wspieranie wszelkich działań związanych z pozyskiwaniem 	<ul style="list-style-type: none"> • Montaż instalacji OZE • Modernizacja kotłowni w Budynkach Użyteczności Publicznej oraz domach mieszkalnych • Termomodernizacja Budynków Użyteczności Publicznej <ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja oświetlenia ulicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zainstalowanych instalacji OZE – szt. • Liczba zmodernizowanych kotłowni – szt. • Liczba termomodernizowaniach obiektów – szt. <p>Liczba zmodernizowanych punktów oświetleniowych – szt.</p>	<p>stwarzanie warunków do modernizacji sieci elektrycznych, ciepłowniczych i gazowych oraz zwiększenie ich efektywności,</p> <ul style="list-style-type: none"> •kompleksowa modernizacja budynków w kierunku budownictwa energooszczędnego i pasywnego, zarówno użyteczności publicznej, jak i mieszkaniowej; •wsparcie w zakresie przeprowadzenia audytów energetycznych budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowej; •promocja wśród społeczeństwa korzyści wynikających z efektywnego wykorzystania energii w życiu codziennym. •wspieranie wszelkich działań związanych z pozyskiwaniem i
---	---	--	--	---	---	---

			i wykorzystywaniem energii odnawialnej			wykorzystywaniem energii odnawialnej
3.3 Priorytet : rozbudowana i sprawnie działająca sieć informacyjno-komunikacyjna, stanowi obecnie warunek rozwoju gospodarczego oraz w coraz większym stopniu decyduje o dostępie do usług publicznych.	3.3.1 Cel szczegółowy: wspieranie rozbudowy infrastruktury sieci informacyjno-komunikacyjnej ze szczególnym uwzględnieniem obszarów o trudnej dostępności	3.3.1.3 Kierunek działania : prowadzenie działań na rzecz rozbudowy infrastruktury telekomunikacyjnej umożliwiającej dostęp do Internetu dużych prędkości i nasycenie obszaru gminy sieciami telefonii komórkowej.	Zakładane działania : -podjęcie działań umożliwiających rozwój infrastruktury informacyjno-komunikacyjnej, w szczególności na obszarach o utrudnionej dostępności komunikacyjnej; -zapewnienie dostępu do Internetu dużych prędkości na obszarze całej gminy -zwiększenie dostępności e-usług w tym e- urzędu i innych ułatwień w oparciu o ogólną dostępność Internetu.	Cyfryzacja usług publicznych	Liczba wdrożonych e-usług – szt.	<ul style="list-style-type: none"> • podjęcie działań umożliwiających rozwój infrastruktury informacyjno-komunikacyjnej, w szczególności na obszarach o utrudnionej dostępności komunikacyjnej; • zapewnienie dostępu do Internetu dużych prędkości na obszarze całej gminy • zwiększenie dostępności e-usług w tym e- urzędu i innych ułatwień w oparciu o ogólną dostępność Internetu.

<p>3.4 Priorytet : rozwój infrastruktury służącej prowadzeniu działalności gospodarczej i turystyki.</p>	<p>3.4.1 Cel szczegółowy: rozbudowa i budowa infrastruktury technicznej oraz tworzenie nowych obszarów dla rozwoju gospodarki i</p>	<p>3.4.1.4 Kierunek działania : podejmowanie decyzji , projektowanie i realizowanie dla tworzenia obszarów aktywności gospodarczej .</p>	<p>Zakładane działania :</p> <ul style="list-style-type: none"> - projektowanie, tworzenie nowej infrastruktury dla rozwoju działalności gospodarczej - poprawa infrastruktury terenów inwestycyjnych oraz miejsc koncentracji aktywności gospodarczej, -działania wspierające rozwój infrastruktury, która umożliwia prowadzenie działalności gospodarczej - tworzenie miejsca widokowego w gminie 	<p>Budowa i rozbudowa dróg gminnych dla strefy aktywności gospodarczej,</p> <p>Wykonanie pełnego uzbrojenia terenu strefy aktywności gospodarczej</p> <p>Utworzenie miejsca widokowego</p>	<p>Długość wybudowanych dróg – km.</p> <p>Powierzchnia uzbrojonych terenów – ha</p> <p>Miejsce widokowe w szt</p>	<ul style="list-style-type: none"> • projektowanie, tworzenie nowej infrastruktury dla rozwoju działalności gospodarczej i turystycznej, • poprawa infrastruktury terenów inwestycyjnych oraz miejsc koncentracji aktywności gospodarczej, • działania wspierające rozwój infrastruktury, która umożliwia prowadzenie działalności gospodarczej i turystycznej, • poprawa dostępności i atrakcyjności turystycznej terenów, miejsc i obiektów reprezentujących unikatowe dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe gminy, • rozwój i poprawa stanu infrastruktury dla turystyki wypoczynkowej, aktywnej i tematycznej,
---	--	---	--	--	---	--

<p>3.5 Priorytet: przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków zagrożeń wywołanych czynnikami naturalnymi</p>	<p>3.5.1 Cel szczegółowy: przeciwdziałanie, minimalizowanie i usuwanie skutków klęsk klimatycznych : powodzi, suszy, gwałtownych opadów i wiatru.</p>	<p>3.5.1.5 Kierunek działania : podniesienie efektywności , modernizacja , budowa nowej infrastruktury przeciwdziałającej niekorzystnemu efektowi zjawisk atmosferycznych.</p>	<p>Zakładane działania :</p> <ul style="list-style-type: none"> -działania techniczne (w tym opracowanie dokumentacji) mające na celu zapobieganie i przeciwdziałanie powodziom oraz ograniczenie ich zasięgu i skutków, -działania techniczne (w tym opracowanie dokumentacji) mające na celu zapobieganie i przeciwdziałanie wadliwej i szkodliwej retencji wodnej, -wylimitowanie lokalizacji zabudowy na obszarach zagrożonych powodzią, -wzrost świadomości społeczeństwa w sprawie zagrożeń wynikających ze zmian klimatycznych i niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, -przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków suszy i braku dostępu do wody, 	<p>Budowa, przebudowa lub remont urządzeń wodnych i infrastruktury towarzyszącej</p> <p>Zakup wyposażenia dla OSP w gminie Żyraków</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wybudowanych, przebudowanych lub remontowanych urządzeń wodnych i infrastruktury towarzyszącej – szt. <p>Liczba doposażonych jednostek OSP – szt.</p>	<p>działania techniczne (w tym opracowanie dokumentacji) mające na celu zapobieganie i przeciwdziałanie powodziom oraz ograniczenie ich zasięgu i skutków,</p> <ul style="list-style-type: none"> •działania techniczne (w tym opracowanie dokumentacji) mające na celu zapobieganie i przeciwdziałanie wadliwej i szkodliwej retencji wodnej, •wylimitowanie lokalizacji zabudowy na obszarach zagrożonych powodzią, •wzrost świadomości społeczeństwa w sprawie zagrożeń wynikających ze zmian klimatycznych i niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, •przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków
--	--	---	--	--	--	--

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻYRAKÓW NA LATA 2023-2030

			<p>-rozbudowa systemu zaopatrzenia mieszkańców w wodę odpowiedniej jakości, oraz odbiór i oczyszczanie ścieków komunalnych,</p> <p>-budowa sprawnego systemu zabezpieczeń, przeciwdziałania i ostrzegania oraz wdrażanie rozwiązań systemowych w zakresie likwidacji skutków ekstremalnych zjawisk atmosferycznych i pożarów,</p> <p>-wyposażenie jednostek systemu ratowniczego i interwencyjnego w wysokiej jakości sprzęt i materiały służące do zabezpieczenia mienia i bezpieczeństwa mieszkańców.</p>			<p>suszy i braku dostępu do wody,</p> <ul style="list-style-type: none"> •rozbudowa systemu zaopatrzenia mieszkańców w wodę odpowiedniej jakości, oraz odbiór i oczyszczanie ścieków komunalnych, •budowa sprawnego systemu zabezpieczeń, przeciwdziałania i ostrzegania oraz wdrażanie rozwiązań systemowych w zakresie likwidacji skutków ekstremalnych zjawisk atmosferycznych i pożarów, •wyposażenie jednostek systemu ratowniczego i interwencyjnego w wysokiej jakości sprzęt i materiały służące do zabezpieczenia mienia i bezpieczeństwa mieszkańców.
--	--	--	---	--	--	--

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻYRAKÓW NA LATA 2023-2030

<p>3.6 Priorytet : zachowanie czystości środowiska</p>	<p>3.6.1 Cel szczegółowy : podejmowanie działań wspierających zachowanie czystości środowiska naturalnego gminy w celu zapewnienia najlepszych standardów życiowych</p>	<p>3.6.1.6 Kierunek działania : zapewnienie dobrego stanu środowiska w zakresie czystości powietrza i hałasu poprzez szereg działań inwestycyjnych , oraz propagowanie właściwego zachowania mieszkańców gminy</p>	<p>Zakładane działania : - ochrona jakości powietrza poprzez realizowanie programów mających na celu ograniczanie smogu i niskiej emisji, -monitoring poziomu hałasu oraz realizowanie programów mających na celu ograniczanie poziomu hałasu, -zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie zapobiegania zanieczyszczeniu powietrza</p>	<p>Odbiór od mieszkańców gminy Żyraków wyrobów zawierających azbest</p>	<p>Masa odebranych wyrobów zawierających azbest – Mt. łącznie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ochrona jakości powietrza poprzez realizowanie programów mających na celu ograniczanie smogu i niskiej emisji, • monitoring poziomu hałasu oraz realizowanie programów mających na celu ograniczanie poziomu hałasu, • zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie zapobiegania zanieczyszczeniu powietrza.
<p>3.7 Priorytet : gospodarka wodno- ściekowa</p>	<p>3.7.1 Cel szczegółowy: Organizacja i działania zapewniające właściwą gospodarkę wodną oraz ściekową</p>	<p>3.7.1.7 Kierunek działania : zapewnienie ilościowego zapotrzebowania na wodę o wysokich parametrach, wdrażanie nowych rozwiązań technologicznych w gospodarce wodno- ściekowej i</p>	<p>Zakładane działania : -zapewnienie ilościowego i jakościowego zapotrzebowania na wodę, -przeciwdziałanie zanieczyszczeniom wody i ograniczanie ich emisji ze źródeł osadniczych i przemysłowych i rolniczych ,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków • Przebudowa i rozbudowa stacji uzdatniania wody • Budowa zbiorników magazynowych wody ze stacją hydroforową • Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przebudowanych lub rozbudowanych oczyszczalni ścieków – szt. • Liczba przebudowanych lub rozbudowanych stacji uzdatnia wody – szt. • Liczba wybudowanych zbiorników magazynowych wody – szt. <p>Długość wybudowanej i rozbudowanej sieci</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie ilościowego i jakościowego zapotrzebowania na wodę, • przeciwdziałanie zanieczyszczeniom wody i ograniczanie ich emisji ze źródeł osadniczych i przemysłowych i rolniczych , • rozwój infrastruktury i systemów oczyszczania

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻYRAKÓW NA LATA 2023-2030

		kanalizacyjnej oraz utrzymania co najmniej dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	<p>- rozwój infrastruktury i systemów oczyszczania ścieków w oparciu o najnowsze i efektywniejsze technologie,</p> <p>- poprawa świadomości ekologicznej społeczeństw.</p>	Budowa sieci kanalizacyjnej łączącej gminę Żyraków z miastem Dębica celem alternatywnego przetrzucania ścieków	wodociągowej i kanalizacyjnej – km. Budowa łącznika kanalizacyjnego - szt	<p>ścieków w oparciu o najnowsze i efektywniejsze technologie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa świadomości ekologicznej społeczeństw.
3.8 Priorytet : Gospodarka odpadami	3.8.1 Cel szczegółowy: właściwa i skuteczna gospodarka odpadami	3.8.1.8 Kierunek działania : skuteczne zarządzanie odpadami ograniczające negatywny wpływ na przyrodę, zdrowie i życie ludzi.	Zakładane działania : <p>- zapewnienie zrównoważonej gospodarki odpadami poprzez maksymalny odzysk i włączanie w ponowny proces produkcji jako surowce wtórne,</p> <p>-wsparcie modernizacji lub budowy punktów selektywnej zbiórki odpadów,</p> <p>- podnoszenie świadomości społeczeństwa do efektywnej segregacji odpadów.</p>	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wybudowanych PSZOK – szt. 	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie zrównoważonej gospodarki odpadami poprzez maksymalny odzysk i włączanie w ponowny proces produkcji jako surowce wtórne, • wsparcie modernizacji lub budowy punktów selektywnej zbiórki odpadów, • podnoszenie świadomości społeczeństwa do efektywnej segregacji odpadów.

<p>3.9 Priorytet : Środowisko przyrodnicze</p>	<p>3.9.1 Cel szczegółowy: zachowanie dziedzictwa przyrodniczego, w tym ochrona i poprawianie stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu.</p>	<p>3.9.1.9 Kierunek działania : właściwe zarządzanie zasobami przyrodniczymi gminy, zachowanie dziedzictwa przyrodniczego, ochrona i poprawianie stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu.</p>	<p>Zakładane działania :</p> <ul style="list-style-type: none"> -wsparcie działań w zakresie ochrony czynnej w rezerwatach przyrody, zachowanie chronionych zespołów parkowych ,obszarach zlewni Wisłoki,- utrzymanie i ochrona przed zabudową istniejących korytarzy ekologicznych, -ochrona różnorodności krajobrazowej oraz funkcji ekosystemów, -ochrona obszarów produkcji rolniczej i atrakcyjnych krajobrazowo. 	<p>Zagospodarowanie i konserwacja zabytkowych zespołów parkowych</p> <p>Budowa ogrodów sensorycznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia zagospodarowanych obiektów zielonych – ha. <p>Budowa ogrodów sensorycznych w szt</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie działań w zakresie ochrony czynnej w rezerwatach przyrody, zachowanie chronionych zespołów parkowych ,obszarach zlewni Wisłoki, • utrzymanie i ochrona przed zabudową istniejących korytarzy ekologicznych, • ochrona różnorodności krajobrazowej oraz funkcji ekosystemów, • ochrona obszarów produkcji rolniczej i atrakcyjnych krajobrazowo.
--	--	--	--	--	---	---

Wymiar przestrzenny – cel strategiczny 3, podniesienie standardów infrastruktury technicznej przy ochronie zasobów środowiska naturalnego

Obszar IV. Poprawa infrastruktury technicznej i technologicznej dla usług publicznych

4.Cel główny : zapewnienie na właściwym poziomie dostępu obywateli do usług publicznych, podniesienie standardu ich świadczenia, właściwe zarządzanie przestrzenią publiczną i współpraca z instytucjami zapewniającymi bezpieczeństwo publiczne.

Priorytet :	Cel szczegółowy:	Kierunek działania:	Zakładane działania	Realizacja celu - planowane Inwestycje	Nazwa wskaźnika	Wskaźniki rezultatu :
4.1Priorytet : Podejmowanie działań zapewniających lepszą dostępność do usług publicznych na najwyższym poziomie.	4.1.1 Cel szczegółowy: Zapewnienie dostępności do usług publicznych poprzez właściwe zmodernizowanie i zagospodarowanie zasobów ludzkich i lokalowych urzędu oraz wykorzystanie i popularyzacja nowoczesnych technologii informacyjno - komunikacyjnych.	4.1.1.4 Kierunek działania : właściwa organizacja i modernizacja usług publicznych, efektywne wykorzystanie i dalszy rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych, sieci cyfrowych oraz innych innowacyjnych sposobów komunikacji.	Zakładane działania : -wprowadzenie większego zakresu cyfryzacji usług publicznych oraz działania poprawiające umiejętności ich wykorzystania, -zwiększenie bezpieczeństwa w wykorzystaniu technologii cyfrowych, - poprawa bezpieczeństwa przetwarzania danych, wykorzystania e-usług oraz dostępu do zasobów z wykorzystaniem nowoczesnych technologii cyfrowych,	Prowadzenie strony internetowej reklamującej gminę Żyraków z pełną aktualizację wydarzeń, planowanych inwestycji i wskazujących kierunek rozwoju gminy	Aktywność wejść na stronę internetową	<ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie większego zakresu cyfryzacji usług publicznych oraz działania poprawiające umiejętności ich wykorzystania, • zwiększenie bezpieczeństwa w wykorzystaniu technologii cyfrowych, • poprawa bezpieczeństwa przetwarzania danych, wykorzystania e-usług oraz dostępu do zasobów z wykorzystaniem nowoczesnych technologii cyfrowych,

			<ul style="list-style-type: none"> - budowanie i podnoszenie kompetencji cyfrowych użytkowników e-usług z uwzględnieniem różnych grup społecznych i zawodowych, - poprawa przepływu informacji pomiędzy społeczeństwem a administracją oraz ułatwienie dostępu do baz danych z zakresu informacji publicznej 			<ul style="list-style-type: none"> • budowanie i podnoszenie kompetencji cyfrowych użytkowników e-usług z uwzględnieniem różnych grup społecznych i zawodowych, • poprawa przepływu informacji pomiędzy społeczeństwem a administracją oraz ułatwienie dostępu do baz danych z zakresu informacji publicznej.
<p>4.2 Priorytet : Planowanie przestrzenne wspierające rozwój gminy</p>	<p>4.2.1 Cel szczegółowy: Organizacja i budowanie ładu przestrzennego i jakości zarządzania przestrzenią publiczną w celu zrównoważonego rozwoju gminy i poprawy życia mieszkańców.</p>	<p>4.2.1.4 Kierunek działania : W celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju gminy podejmowanie działań podnoszących jakość przestrzeni publicznej, dbałość o ład przestrzenny, uwzględnienie specyfiki oraz potencjału gminy.</p>	<p>Zakładane działania :</p> <ul style="list-style-type: none"> - podejmowanie działań w zakresie planowania przestrzennego wzmacniających i udrażniających przestrzeń publiczną gminy, -zwiększenie udziału powierzchni objętej MPZP, - integracja planowania przestrzennego w obszarach funkcjonalnych, -poprawa dostępności do danych przestrzennych, 	<ul style="list-style-type: none"> • opracowanie miejscowego planu zagospodarowania dla obszaru całej gminy uregulowanie zasad umieszczania reklam, obiektów małej architektury oraz ogrodzeń na całym obszarze gminy 	<p>Liczba nowo powstałych dokumentów prawnych .</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań w zakresie planowania przestrzennego wzmacniających i udrażniających przestrzeń publiczną gminy, • zwiększenie udziału powierzchni objętej MPZP, • integracja planowania przestrzennego w obszarach funkcjonalnych, • poprawa dostępności do danych przestrzennych,

			- wykorzystanie instrumentów planowania przestrzennego dla ochrony zasobów przestrzeni i krajobrazu oraz racjonalnego gospodarowania przestrzenią.			• wykorzystanie instrumentów planowania przestrzennego dla ochrony zasobów przestrzeni i krajobrazu oraz racjonalnego gospodarowania przestrzenią.
4.3Priorytet : współpraca z instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo mieszkańców	4.3.1 Cel szczegółowy: poprawa bezpieczeństwa mieszkańców poprzez współpracę i wsparcie instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne.	4.3.1.3 Kierunek działania: zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez współpracę , współdziałanie i wsparcie instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo oraz prowadzenie działań profilaktycznych uświadamiających rodzaje i przyczyny zagrożeń bezpieczeństwa publicznego.	Zakładane działania : -poprawa bezpieczeństwa mieszkańców (skrócenie czasu dojazdu podmiotów ratowniczych) poprzez systemy informacyjne , oraz wsparcie instytucjonalne jednostek usuwających negatywne skutki zagrożeń np. katastrof komunikacyjnych, chemiczno-ekologicznych, pożarów czy ekstremalnych zjawisk (powódzie, huragany, susze itd.), -prowadzenie działań profilaktyczno- informacyjnych dotyczących zagrożeń bezpieczeństwa publicznego, propagowanie właściwych procedur, zachowania ludności w przypadku wystąpienia zagrożenia,	Modernizacja systemów zarządzania klęskami żywiołowymi, katastrofami oraz infrastrukturą na terenie Gminy Żyraków Poprawa infrastruktury wraz jednostek OSP należących do ksrq w gminie Żyraków	Wzrost efektywności operatywności i skuteczności całego systemu zarządzania klęskami	poprawa bezpieczeństwa mieszkańców (skrócenie czasu dojazdu podmiotów ratowniczych) poprzez systemy informacyjne , oraz wsparcie instytucjonalne jednostek usuwających negatywne skutki zagrożeń np. katastrof komunikacyjnych, chemiczno-ekologicznych, pożarów czy ekstremalnych zjawisk (powódzie, huragany, susze itd.), •prowadzenie działań profilaktyczno- informacyjnych dotyczących zagrożeń bezpieczeństwa publicznego, propagowanie właściwych procedur, zachowania ludności w przypadku wystąpienia zagrożenia,

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻYRAKÓW NA LATA 2023-2030

			<p>-prowadzenie działań profilaktyczno- informacyjnych w zakresie zagrożeń generowanych w związku z rozwojem społeczeństwa informacyjnego,</p> <p>-wsparcie i współdziałanie z podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo i działających w obszarze bezpieczeństwa i ratownictwa w zapewnieniu skutecznej pomocy mieszkańcom w czasie sytuacji kryzysowych.</p>			<p>•prowadzenie działań profilaktyczno- informacyjnych w zakresie zagrożeń generowanych w związku z rozwojem społeczeństwa informacyjnego,</p> <p>•wsparcie i współdziałanie z podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo i działających w obszarze bezpieczeństwa i ratownictwa w zapewnieniu skutecznej pomocy mieszkańcom w czasie sytuacji kryzysowych.</p>
--	--	--	--	--	--	--

10. Wymiar interwencji strategicznej

OSI w strategii rozwoju województwa, a zakres planowanych działań gminy.

Aktualne przepisy wskazują, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności „obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 oraz z 2021 r. poz. 1038 i 1834), wraz z zakresem planowanych działań (Art. 10e. ust. 3. pkt. 6) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583).

Zgodnie z powyższym zapisem prezentowany dokument powinien odnosić się do obszarów strategicznej interwencji (OSI), określonych w strategii rozwoju województwa.

OSI to określone obszary, na których zidentyfikowano bariery rozwojowe lub zasoby i potencjały istotne dla danego regionu. Wśród OSI krajowych wyróżnionych w strategii wojewódzkiej znajdują się miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, obszary zagrożone trwałą marginalizacją oraz Wschodnia Polska.

Poza OSI krajowymi w dokumencie wskazano OSI regionalne takie jak:

7.1. Wykorzystanie policentrycznego miejskiego układu osadniczego,

7.4. Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku.

Gmina Żyraków wpisuje się w trzy kategorie regionalnych OSI, wyszczególnionych w strategii województwa podkarpackiego, są nimi:

Obszar strategicznej interwencji.

7.1. Wykorzystanie policentrycznego miejskiego układu osadniczego,

Kierunki interwencji :

7.1.2. Rozwój potencjału gospodarczego miast, ze szczególnym uwzględnieniem biegunów wzrostu wraz z rozprzestrzenianiem trendów rozwojowych na otaczające je obszary funkcjonalne oraz wiejskie,

7.1.3. Rozwój powiązań komunikacyjnych wewnątrz obszarów funkcjonalnych biegunów wzrostu

7.4. Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku.

Kierunki interwencji ;

7.4.1. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich poprzez rozwój infrastruktury techniczne,

7.4.2. Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich,

7.4.3. Integracja i aktywizacja społeczności wiejskiej w aspekcie społecznym i kulturowym,

7.4.4. Racjonalizacja przestrzeni wiejskiej

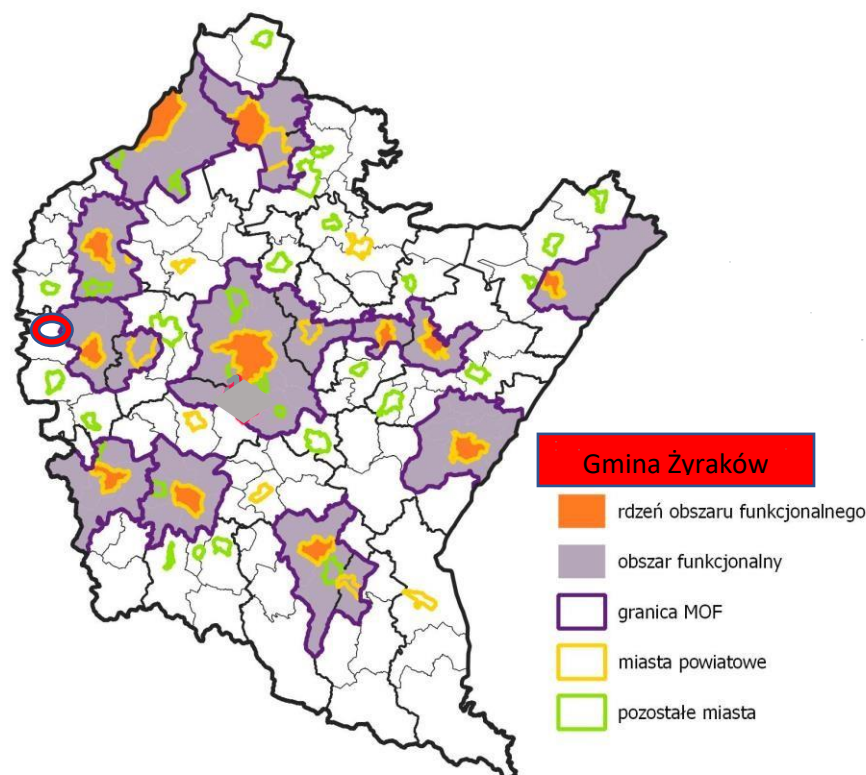
Źródło: Strategia rozwoju województwa - Podkarpackie 2030.

Mapa nr. 21 Lokalizacja Gminy Żyraków na mapie Polski , woj. podkarpackiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju województwa - Podkarpackie 2030.

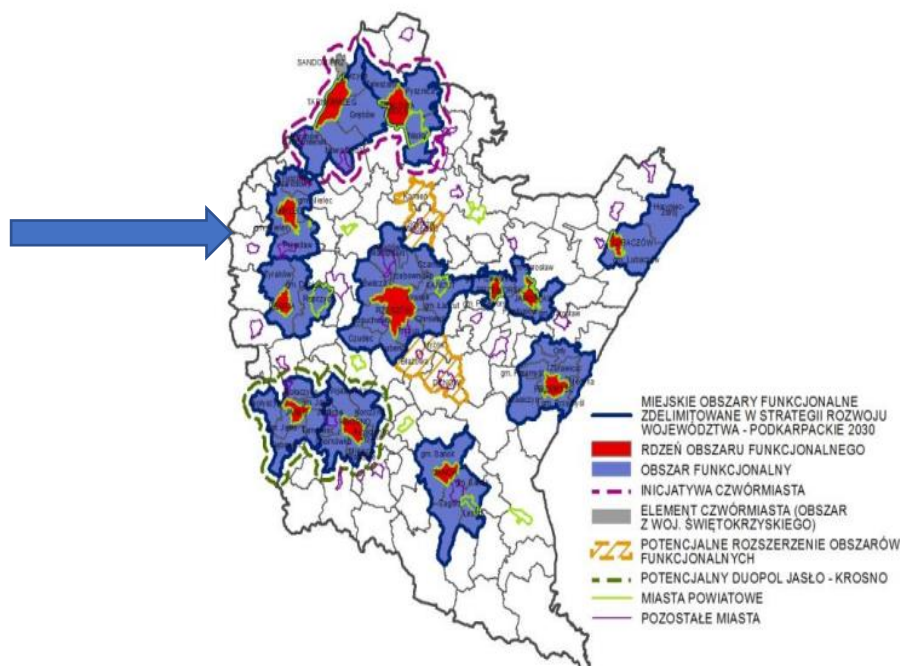
Mapa nr. 22 Obszary funkcjonalne wskazane w Strategii rozwoju województwa - Podkarpackie 2030, z uwzględnieniem położenia gminy Żyraków

OSI kluczowe w strategii rozwoju gminy .

Wykorzystanie w realizacji SRG policentrycznego miejskiego układu osadniczego charakterystycznego dla obszaru graniczącego z gminą .

W Obszarze świadczenia usług publicznych znaczenie mają przenikające się uzupełnienia dotyczące możliwości uzupełniania zakresów , specjalizacji itp. Wynika to z policentrycznego układu struktury osadniczej tj. centralne położenie najważniejszego ośrodka miejskiego – Rzeszowa oraz zogniskowane wobec niego w sposób równomierny aglomeracje miejskie.

Mapa 23. Miejskie obszary funkcjonalne jako bieguny wzrostu woj. Podkarpackie

Źródło : Strategia rozwoju Województwa Podkarpackiego 2030

Wpływ obszaru policentrycznego na realizację celów w określonych przez Strategię Rozwoju Gminy obszarach .

- **.Obszar - Gospodarka :**

Miasta , w przypadku Gminy Żyraków (Dębica , Mielec , Ropczyce) zostały określone jako bieguny wzrostu w kierunku rozwoju konkurencyjności i innowacyjności, ale również do podejmowania działań przeciwdziałających pogarszaniu się sytuacji społeczno-ekonomicznej w sytuacji ewentualnego zastoju gospodarczego wynikającego z uwarunkowań kryzysowych.

- **Obszar - Kapitał ludzki i społeczny:**

Obszar policentryczny wpływa również na rozwój kapitału ludzkiego Gminy Żyraków poprzez zróżnicowanie i wzbogacenie oferty edukacyjnej oraz zwiększenie poziomu innowacji;

- **Obszar - Usługi publiczne:**

Wpływ rozwój i poprawa jakości usług publicznych w pobliskich obszarach miejskich pozwoli na zwiększenie oferty dla mieszkańców gminy m.in. w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego. Poszerzenie

oferty kulturalnej i zwiększenie udziału mieszkańców w życiu kulturalnym regionu.

- **Obszar - Infrastruktura i środowisko przyrodnicze**

Poprzez wspólny rozwój obszaru policentrycznego nastąpi poprawa ładu przestrzennego obszaru Gminy poprzez integrację planowania przestrzennego,

Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich poprzez rozwój infrastruktury technicznej, w celu osiągnięcia wysokiej jakości przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku:

Obszary wiejskie dotyka zjawisko postępującej marginalizacji i niskiego poziomu jakości życia.

Mapa 24. Obszary wiejskie w woj. Podkarpackim -- Gmina Żyraków

Źródło – Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego 2030

Wspólne planowanie , w ramach obszarów aglomeracji rozbudowy infrastruktury np. wodno-kanalizacyjnej, energetycznej, teleinformatycznej oraz transportowej, gospodarki odpadami, oraz działania dotyczące ochrony środowiska, pozwolą na realizację celów rozwojowych Gminy w szerokim

zakresie. Wpłynie to na rozwój gospodarki i przedsiębiorczości w tym powstawanie miejsc pracy w sektorach pozarolniczych, ale i również w rolnictwie, lepszą dostępność do usług publicznych, przekwalifikowanie zawodowe oraz mobilność przestrzenną, przy zachowaniu walorów środowiska przyrodniczego.

Mapa 25. Aktualna sieć drogowa w woj. Podkarpackim

Źródło: Strategia rozwoju województwa – podkarpackie 2030

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju w strategii rozwoju gminy powinny znaleźć się obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa oraz OSI kluczowe dla gminy.

Wzorując się na zapisach dotyczących obszarów strategicznej interwencji w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, są to obszary o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, różnym potencjale, możliwościach rozwoju, barierach i atutach. Biorąc pod uwagę te uwarunkowania działania gminy poprzez planowane działania wzmacniają atuty, ograniczają lub niwelują bariery.

W Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego określono obszary wymagające szczególnego wsparcia w kontekście zrównoważonego rozwoju.

Obszary Strategicznej Interwencji zostały wyróżnione poprzez integrację dwóch podejść: krajowego i regionalnego, spójnych ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, co warunkuje, iż OSI wyznaczone na poziomie krajowym i regionalnym są komplementarne. Wśród Obszarów Strategicznej Interwencji wskazanych na poziomie krajowym, znalazły się m.in.: obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze oraz OSI Wschodnia Polska.

W województwie podkarpackim wskazuje się 11 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze: Przemyśl, Sanok, Jasło, Jarosław, Mielec, Krosno, Dębica, Nisko, Stalowa Wola, Tarnobrzeg, Przeworsk, dla których zostały utworzone miejskie obszary funkcjonalne na poziomie regionalnym.

Z kolei do obszarów zmarginalizowanych zaliczono 65 gmin (marginalizacja społeczna, marginalizacja ekonomiczna, marginalizacja z kumulacją problemów społeczno-ekonomicznych). Samorząd Województwa, poza OSI krajowymi, do objęcia specjalnym wsparciem wskazał następujące regionalne obszary strategicznej interwencji: subregionalne bieguny wzrostu i miejskie obszary funkcjonalne; miasta powiatowe i małe; Rzeszów i Rzeszowski Obszar Funkcjonalny; obszary wiejskie; obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

W OSI wyznaczonym z SRW Gmina Żyraków znalazła miejsce w obszarze Duopol Dębica–Ropczyce: miasto Dębica, gmina miejsko-wiejska Ropczyce i gminy wiejskie: gmina Dębica, gmina Żyraków. Łącznie 4 jednostki samorządu terytorialnego.

Gmina Żyraków została uznana jako obszar interwencji o charakterze wiejskim .

**Kierunki działań planowane w ramach OSI dla Gminy Żyraków-
założenia planistyczne .**

OSI i kierunki interwencji wyszczególnione w strategii wojewódzkiej w które wpisuje się w gmina Żyraków

Obszar Strategicznej Interwencji	Kierunki interwencji
7.1. Wykorzystanie policentrycznego miejskiego układu osadniczego	7.1.2. Rozwój potencjału gospodarczego miast, ze szczególnym uwzględnieniem biegunów wzrostu wraz z rozprzestrzenianiem trendów rozwojowych na otaczające je obszary funkcjonalne oraz wiejskie, 7.1.3. Rozwój powiązań komunikacyjnych wewnątrz obszarów funkcjonalnych biegunów wzrostu, 7.1.4. Rozwój miast powiatowych i miast mniejszych
7.4. Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku	7.4.1. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich poprzez rozwój infrastruktury technicznej, 7.4.2. Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, 7.4.3. Integracja i aktywizacja społeczności wiejskiej w aspekcie społecznym i kulturowym , 7.4.4. Racjonalizacja przestrzeni wiejskiej

Dla Obszaru OSI : 7.1. Wykorzystanie policentrycznego miejskiego układu osadniczego

Obszar/ kierunki interwencji	Zakres działań
7.1.2. Rozwój potencjału gospodarczego miast, ze szczególnym uwzględnieniem biegunów wzrostu wraz z rozprzestrzenianiem trendów rozwojowych na otaczające je obszary funkcjonalne oraz wiejskie	<ul style="list-style-type: none"> • wzmacnianie sieci ciężarów grawitacyjnych miast regionu stanowiących szansę do stworzenia sieci stymulowania przepływu procesów rozwojowych; • rozwój obszarów dla potencjalnych inwestorów pod kątem możliwości rozwoju stref działalności gospodarczej; • wspieranie rozwoju strefy działalności gospodarczej w kierunku powstawania i efektywnego funkcjonowania przedsiębiorstw wraz z oddziaływaniem na obszary wiejskie; • kreowanie nowych miejsc pracy oraz zwiększenie wartości PKB poprzez rozwój sektora usług i przedsiębiorstw; • dywersyfikacja gospodarki biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych celem wzmocnienia funkcji gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem możliwego okresu regresu gospodarczego w wymiarze ponadregionalnym;

	<ul style="list-style-type: none"> • zniwelowanie istniejących barier transgranicznych i zacieśnienie współpracy gospodarczej z przedsiębiorstwami z Ukrainy i Słowacji; • wprowadzenie w ośrodkach miejskich rozwiązań wpisujących się w ideę Smart City; • kształtowanie miejskich terenów zieleni w nawiązaniu do idei: „zielone miasta”; • wsparcie rozwoju biegunów wzrostu z wykorzystaniem ich potencjału turystycznego i rekreacyjnego.
7.1.3. Rozwój powiązań komunikacyjnych wewnątrz obszarów funkcjonalnych biegunów wzrostu	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie spójności terytorialnej obszarów funkcjonalnych przez budowę, rozbudowę oraz modernizację infrastruktury kolejowej; • podniesienie bezpieczeństwa komunikacyjnego poprzez budowę obwodnic i odciążenie centrów miast od przeciążeń wynikających z transportu indywidualnego i komunikacji publicznej; • modernizacja i rozwój infrastruktury dróg lokalnych w celu zwiększenia spójności obszarów funkcjonalnych miast; • rozwój transportu publicznego, w tym poprzez modernizację i rozwój infrastruktury w celu efektywniejszego przemieszczania się wewnątrz obszarów funkcjonalnych oraz między nimi; • wspieranie systemu zrównoważonego transportu wraz węzłami intermodalnymi typu P&R, B&R; • rozwój zintegrowanej sieci ścieżek rowerowych, tras rowerowych, jako alternatywy dla przemieszczania się na krótkich odcinkach oraz służących rekreacji.

Dla OSI : 7.4. Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku

Obszar/ kierunki interwencji	Zakres działań
7.4.1. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich poprzez rozwój infrastruktury technicznej	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa dostępności komunikacyjnej obszarów wiejskich w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym i transgranicznym, w tym w relacji do najbliższego regionalnego bieguna wzrostu; • zwiększenie dostępności cyfrowej poprzez rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej; • modernizacja i rozbudowa energetycznych linii przesyłowych jako podniesienie komfortu życia i bezpieczeństwa mieszkańców; • rozwój i poprawa dostępności do infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej i ściekowej;

	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa zarządzania sektorem gospodarki odpadami; • tworzenie korzystnych warunków w tym kompleksowej infrastruktury technicznej dla rozwoju przedsiębiorczości.
7.4.2. Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> • promowanie lokalnych zasobów (produktów tradycyjnych, regionalnych, ekologicznych) w celu powstawania alternatywnych źródeł dochodów; • aktywizacja lokalnych społeczności ukierunkowana na rozwój przedsiębiorczości jako element wzrostu dochodów ludności wiejskiej; • kreowanie postaw przedsiębiorczych i lokalnych inicjatorów działalności gospodarczej; • wspieranie i profilowanie specjalizacji regionalno-lokalnej oraz centrów produkcyjno-usługowych; • ukierunkowanie na dywersyfikację specjalizacji w celu podniesienia towarowości gospodarstw rolniczych; • rozwój funkcji turystycznych, kompleksowo wykorzystujących lokalne zasoby i specjalizacje
7.4.3. Integracja i aktywizacja społeczności wiejskiej w aspekcie społecznym i kulturowym	<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie mieszkańców w realizacji działań wynikających z lokalnych dokumentów strategicznych mających na celu wzmocnienie tożsamości regionalnej; • podejmowanie współpracy na rzecz integracji społeczności lokalnej w planowaniu wspólnych działań i podejmowaniu wyzwań rozwojowych; • poszerzenie i wzbogacenie oferty kulturalnej i usług czasu wolnego opartych na lokalnych zasobach przyczyniające się do zwiększenia poczucia tożsamości mieszkańców obszarów wiejskich, integracji społecznej i aktywizacji, szczególnie osób zagrożonych wykluceniem społecznym; • promocja lokalnej twórczości kulturalnej, rzemieślniczej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa, przyczyniającej się do wykreowania produktów charakterystycznych dla poszczególnych miejscowości w oparciu o istniejące zasoby; • promocja regionalnych specjalizacji w rolnictwie, jego otoczeniu i rybactwie (winiarstwo, pszczelarstwo itp. oraz usługi socjalne i rzemiosło, handel, przetwórstwo produktów rolnych, rękodzieło itp.); • upowszechnianie dobrych praktyk przez społeczność lokalną na płaszczyźnie międzyregionalnej i międzynarodowej; • wzmocnienie powiązań funkcjonalnych obszarów wiejskich z lokalnymi ośrodkami osadniczymi.
7.4.4. Racjonalizacja przestrzeni wiejskiej	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie przestrzeni wiejskiej do potrzeb gospodarczych i społecznych mieszkańców;

	<ul style="list-style-type: none">• efektywne wykorzystanie przestrzeni poprzez rozwój funkcji rekreacyjnej, sportowej i społeczno-kulturalnej obejmującej budowę i adekwatne wyposażenie obiektów;• wykorzystanie potencjału uzdrowiskowego w projektowaniu przestrzeni wiejskiej;• poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni wiejskiej uzyskana poprzez wspieranie projektów mających na celu urządzenie i porządkowanie terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku;• budowa oraz modernizacja infrastruktury wspierającej rozwój funkcji kulturowo-społecznych na terenach wiejskich;• racjonalne wykorzystanie przestrzeni produkcyjnej i osadniczej dzięki wspieraniu działań scaleniowych i zagospodarowania poscaleniowego.
--	---

SRWP 2030 zakłada takie zadania dla obszaru Gminy Żyraków integralne z SRG;

- rozwój kapitału ludzkiego poprzez poprawę jakości edukacji oraz zróżnicowanie oferty edukacyjnej i popularyzującą naukę z wykorzystaniem innowacji,
- rozwój usług publicznych i podniesienie ich jakości, m.in. w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego,
- poprawa ładu przestrzennego obszaru poprzez integrację planowania przestrzennego,
- poszerzenie oferty kulturalnej i zwiększenie udziału mieszkańców w życiu kulturalnym regionu
- rozwój obszarów dla potencjalnych inwestorów pod kątem możliwości rozwoju stref działalności gospodarczej,
- wspieranie rozwoju strefy działalności gospodarczej w kierunku powstawania i efektywnego funkcjonowania przedsiębiorstw wraz z oddziaływaniem na obszary wiejskie,
- kreowanie nowych miejsc pracy oraz zwiększenie wartości PKB poprzez rozwój sektora usług i przedsiębiorstw
- modernizacja i rozwój infrastruktury dróg lokalnych w celu zwiększenia spójności obszarów funkcjonalnych terenów wiejskich i miast,
- rozwój transportu publicznego, w tym poprzez modernizację i rozwój infrastruktury w celu efektywniejszego przemieszczania się wewnątrz obszarów funkcjonalnych oraz między nimi,

- rozwój zintegrowanej sieci ścieżek rowerowych, tras rowerowych, jako alternatywy dla przemieszczania się na krótkich odcinkach oraz służących rekreacji.
- zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców poprzez rozwój i wsparcie kwalifikacji zawodowych,
- poprawa jakości życia mieszkańców poprzez wzrost dostępu do usług publicznych,
- rozwój kapitału społecznego i wzmocnienie tożsamości regionalnej poprzez zaangażowanie mieszkańców w procesy rozwojowe,
- poprawa jakości zarządzania poprzez współpracę z innymi samorządami terytorialnymi,
- podejmowanie działań w zakresie ochrony przyrody i poprawy stanu środowiska,
- wykorzystanie możliwości programowych i finansowych UE w obszarze Gminy
- rozwój sektora inwestycji prywatnych w oparciu o lokalne zasoby,
- aktywizacja lokalnych inicjatyw gospodarczych i społecznych, (partnerstwo- publiczno- prywatne)
- poprawa atrakcyjności inwestycyjnej poprzez zapewnienie przygotowanych terenów inwestycyjnych,
- dostosowanie infrastruktury technicznej (energetycznej, telekomunikacyjnej, wodnokanalizacyjnej) i społecznej warunkującej rozwój gospodarczy i wyższą jakość życia mieszkańców,
- poprawa stanu technicznego i energetycznego budynków komunalnych,
- zwiększanie dostępu do sieci wodno-kanalizacyjnej
- wzmocnienie roli instytucji publicznych , jako inicjatora dialogu pomiędzy grupami interesariuszy , integrowanie grup na realizacji wyznaczonych celów .

Strategia rozwoju województwa - Podkarpackie 2030 zakłada realizację ww. zintegrowanych programów strategicznych – jako programów rozwoju, ukierunkowanych na rozwój społeczno- gospodarczy, określonego terytorium posiadającego szczególne uwarunkowania.

Dla pozostałych obszarów i inicjatyw samorządowych z poziomu lokalnego, w tym partnerstw CWD (Projekt Centrum Wsparcia

Doradczego) przewiduje się formułę porozumień terytorialnych oraz kontraktu sektorowego i kontraktu programowego – w zależności od dojrzałości inicjatywy.

Zgodnie z założeniami OSI Gmina Żyraków była jedną z wielu gmin które połączyły problematykę związaną z zlewiskiem rzeki Wisłoki.

Uchwałą nr VI/40/94 Rada Gminy w Żyrakowie w dniu 29 grudnia 1994r. podjęła decyzję o utworzeniu Związku Gmin Dorzecza Wisłoki, w ramach którego Gmina Żyraków realizuje inwestycje ze wsparciem środków unijnych.

11. Porozumienia między terytorialne i ich znaczenie dla SRG

Aktualnie realizowane Projekty .

ZWIĄZEK GMIN DORZECZA WISŁOKI :

„Realizacja inwestycji w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury na terenie gmin należących do ZGDW”.

W ramach w/w Projektu na terenie Gminy Żyraków planowana jest:

- dostawa i montaż Zestawu składającego się z dekoracyjnego zbiornika naziemnego na deszczówkę o pojemności ok. 650 l wraz z elementami przyłączenia do rury spustowej oraz do rozprowadzenia zgromadzonej wody opadowej tj. pompą ogrodową wraz z wężem i zestawem zraszającym
- dostawa i montaż 20 lamp hybrydowych oraz wykonanie łąk kwietnych w sąsiedztwie lamp.

Dofinansowanie do powyższego zadania wynosi 85%.

Budżet Projektu „Realizacja inwestycji w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury na terenie gmin należących do ZGDW” przypadający na Gminę Żyraków wynosi ogółem 511 001,04 zł. z czego:

- zbiorniki dla mieszkańców:

Koszt kwalifikowany – 187 812,00zł.

Dofinansowanie – 159 640,20zł.

Wkład własny – 71 368,56zł.

Razem koszt całkowity - 231 008,76zł.

- lampy hybrydowe:

Koszt kwalifikowany – 264 846,40zł.

Dofinansowanie – 225 119,14zł

Wkład własny – 54 873,14zł.

Razem koszt całkowity – 279 992,28zł.

Podobnie sięga po środki krajowe -Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych – Edycja ósma.

W ramach w/w Projektu zakres dotyczący Gminy Żyraków:

- zapewnienie alternatywnego źródła energii (agregat prądotwórczy) do istniejącej oczyszczalni ścieków/przepompowni/ hydroforni.

Możliwe dofinansowanie: 95% wartości inwestycji, koszt 86 000zł.

- modernizacja infrastruktury drogowej

Możliwe dofinansowanie: 95% wartości inwestycji,- koszt 400 000zł.

Mapa obszaru objętego porozumieniami terytorialnymi – kontrakt sektorowy – kontrakt programowy

III. Wdrażanie SRG

Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii System zarządzania strategią opiera się w wymiarze ogólnym na trzech głównych elementach:

- formułowanie strategii,
- wdrażanie strategii,
- monitoring rezultatów i warunków wdrażania strategii.

System wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Żyraków do roku 2030 obejmuje szereg procesów niezbędnych do jego realizacji oraz wskazuje podmioty i jednostki, które będą zaangażowane w ich implementację.

Poniżej przedstawiono etapy realizacji Strategii:

- Przygotowanie projektu Strategii lub zmian do Strategii – Wójt Gminy, eksperci zewnętrzni, Rada Gminy, organizacje społeczne i mieszkańcy,
- Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii – Wójt Gminy, Rada Gminy,
- Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań, umieszczenie poszczególnych zadań w budżecie oraz Wieloletnim Planie Finansowym – Skarbnik, Wójt Gminy, Rada Gminy,
- Przygotowanie projektów od strony technicznej – Urząd Gminy i jednostki organizacyjne,
- Przygotowanie wniosków o dofinansowanie – Urząd Gminy, jednostki podległe,

- Przeprowadzenie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego – Urząd Gminy,
- Nadzór nad realizacją projektów, rozliczenia, raporty – Wójt Gminy, Urząd Gminy,
- Ewaluacja osiągania poszczególnych celów operacyjnych - Urząd Gminy, Wójt Gminy, Rada Gminy, dyrektorzy jednostek podległych.

We wdrażanie Strategii w zależności od typu projektu, mogą być również zaangażowane inne jednostki lub organy – spółki komunalne lub jednostki organizacyjne.

12.Charakterystyka obszarów i kierunki interwencji:

Zwiększając dostępność terenów na których przewidywany jest rozwój zabudowy : jednorodzinnej , wielorodzinnej , gospodarczej (strefy) , zaplanowano budowę dróg, oraz rozbudowę pozostałej infrastruktury technicznej, poprawiających mobilność mieszkańców, dostęp do strefy gospodarczej oraz umożliwiającą dalszy rozwój obszarów.

Zaplanowano nast. Inwestycje drogowe :

1. Budowa drogi gminnej relacji Wola Żyrakowska Dąbrowy – Nagoszyn Cieszęciny, dla przewidzianej zabudowy jednorodzinnej
2. Budowa alternatywnej drogi gminnej relacji Straszęcina Strefa Gospodarcza – Wola Wielka – Góra Motyczna (wiadukt),- ulepszającej dostęp do strefy gospodarczej i otwierającej nowe tereny dla podmiotów gospodarczych,
3. Budowa alternatywnej drogi gminnej relacji Bobrowa Wola – Nagoszyn, poprawiającej mobilność mieszkańców i usprawniającą lokalną komunikację
4. Budowa alternatywnej drogi gminnej relacji Żyraków – Wola Żyrakowska (obok Żwirowni), poprawiającej mobilność mieszkańców i usprawniającą lokalną komunikację, oraz ułatwiającą lokalnym firmom działalność, niwelującym konflikt pomiędzy mieszkańcami dojeżdżającymi do swoich posesji .
5. Budowa alternatywnej drogi gminnej relacji Żyraków – Wola Żyrakowska,
6. Budowa dróg gminnych wyznaczonych w ramach MPZP Zawierzbie i Straszęcina, pod rozwój budownictwa mieszkaniowego i lepszej komunikacji w strefie gospodarczej.
7. Budowa drogi Zasów – Nagoszyn (przy lesie) z przeznaczeniem na ruch lokalny i ścieżkę rowerową. W celu uzyskania lepszej komunikacji pomiędzy miejscowościami, poprawy mobilności mieszkańców oraz przeciwdziałania marginalizacji terenów peryferyjnych gminy.

Kolejne interwencje w infrastrukturę dotyczą :

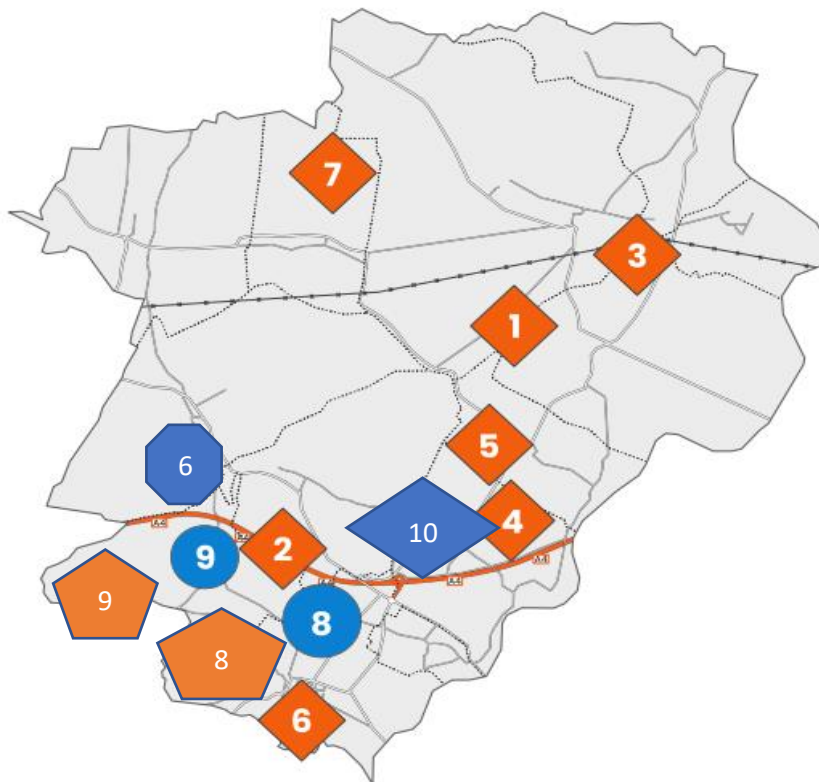
8. Uzbrojenie Strefy Aktywności Gospodarczej w Straszęcinie

W celu dalszego rozwoju strefy, uzbrojenie terenów przeznaczonych pod działalność przemysłową na strefie aktywności gospodarczej etap II. W ramach zadania planowane jest: wykonanie dróg wraz z chodnikami, wykonanie melioracji i przygotowania terenu , kanałów teletechnicznych , oświetlenia, rozbudowa sieci gazowej.

9. Uzbrojenie terenów przeznaczonych pod działalność przemysłową. W ramach zadania planowane jest uzbrojenie terenów przemysłowych popegeerowskich w Straszęcinie. Wykonanie dróg , chodników , kanalizacji , wodociągów , kanałów teletechnicznych i sieci gazowej. Teren ma duży potencjał gospodarczy.

10. Uzbrojenie Strefy w Woli Żyrakowskiej – rozszerzenie strefy aktywności gospodarczej o kolejne obszary i włączenie nowych funkcji o rekreacyjną. Interwencja to- uzbrojenie terenów przeznaczonych w części pod działalność przemysłowo-usługową oraz pod tereny rekreacyjne. W ramach zadania planowane jest: wykonanie dróg, chodników, kanalizacji, wodociągów, kanałów teletechnicznych i sieci gazowej.

Mapa. 26. Infrastruktura komunikacyjna, uzbrojenie numeracja według w/w punktów .

Planowane inwestycje drogowe , oraz uzbrojenie terenu dają szansę na otwarcie nowych obszarów z przeznaczeniem pod rozwój przemysłu, usług i rozbudowę budownictwa mieszkalnego.

Planując dalszy rozwój według zakładanych celów konieczne jest rozbudowa lub budowa kolejnej infrastruktury technicznej- kanalizacji i wodociągów, tak aby zaspokoić potrzeby mieszkańców i podmiotów gospodarczych . Jest to konieczne aby niedostępność wody i dostępu do kanalizacji nie stała się bariera dla dalszego rozwoju.

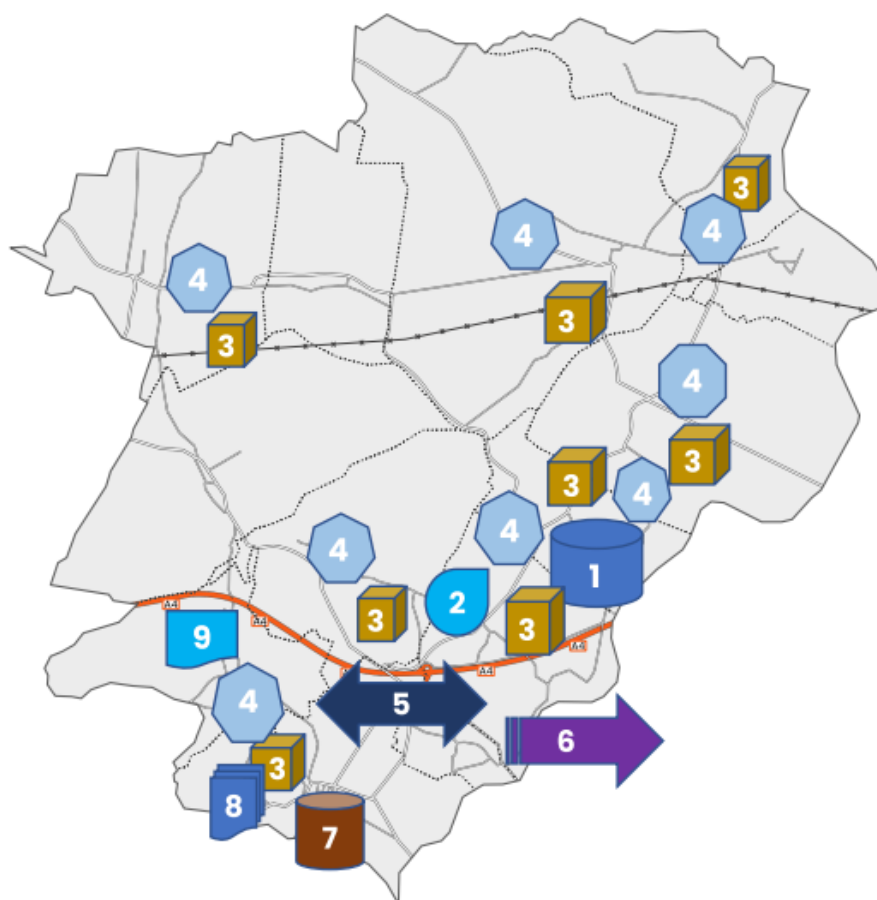
W związku z tym zaplanowano nast. Interwencje i planowane inwestycje ulokowane w przestrzeni gminy.

- 1.Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Woli Żyrakowskiej - budowa III reaktora.
2. Przebudowa i rozbudowa Stacji Uzdatniania Wody w Żyrakowie.
3. Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Korzeniów, Straszęcin, Bobrowa, Żyraków, Góra Motyczna, Nagoszyn, Wola Żyrakowska, Zasów.
4. Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Korzeniów, Straszęcin, Bobrowa, Żyraków, Góra Motyczna, Nagoszyn, Wola Żyrakowska, Zasów.
5. Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej w miejscowości Straszęcin – Zawierzbie – tereny wzdłuż łącznika autostradowego.
6. Budowa sieci kanalizacyjnej łączącej Gminę Żyraków z miastem Dębica celem alternatywnego przetrzucania ścieków.
7. Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Straszęcin
8. Budowa zbiorników magazynowych wody 2x300m³ z stacją hydroforową w Straszęcinie.
9. Rozbudowa stacji uzdatniania wody w Woli Wielkiej wraz z budową zbiornika magazynowanego na wodę

Jakość środowiska i komfort życia mieszkańców stanowią priorytet władz gminy. Mając to na względzie, a także biorąc pod uwagę uwarunkowania terenu, koszty realizacji i utrzymania inwestycji, wyznaczono obszary doposażenia w siećową infrastrukturę techniczną. Planowane interwencje związane są z rozwojem wskazanych obszarów , zwiększającym się popytem na budowę mieszkaniową , zarówno deweloperska jak i jednorodzinna. W pobliżu ciągów komunikacyjnych i stref aktywności gospodarczej zainteresowanie jest jeszcze większe. W przestrzeni gminy wskazano potrzebę zachowania terenów rolniczych, celem ich ochrony przed zainwestowaniem i efektywnego wykorzystania zasobów w postaci gleb wysokiej jakości i przydatności rolniczej. Potencjalny konflikt z właścicielami

działek, którzy liczą na ich przekształcenie w działki budowlane, rozwiązywany w możliwie polubowny sposób.

Mapa 27. Rozmieszczenie planowanych interwencji i inwestycji w przestrzeni gminy. *Infrastruktura wod- kan i towarzysząca (wodociągi, kanalizacja) (opis inwestycji według w/w punktów)*

Podjmując obowiązek ustawowy utworzenia co najmniej jednego stacjonarnego punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych w gminie, zaplanowano utworzenie PSZOK, jednego lub kilku. Obecnie bez wskazanej lokalizacji. Możliwy konflikt z właścicielami sąsiednich działek, w związku z tym będą potrzebne działania informacyjno- edukacyjne.

Jednym z najważniejszych założeń zintegrowanej polityki rozwoju jest dbałość o środowisko przyrodnicze, tak aby stanowiło bezpieczne i przyjazne miejsce dla mieszkańców gminy. Konsultacje z mieszkańcami wykazały dużą wagę problemu związanego z ochroną środowiska, zachowania walorów. Pokazało również dużą świadomość mieszkańców w tym zakresie. Rozwój nie może negatywnie wpływać na jakość życia. Aby zapobiec negatywnym skutkom zmian klimatycznych, oraz aby poprawić warunki życia zaplanowano szereg inwestycji:

1. Odbiór od mieszkańców gminy wyrobów zawierających azbest. Zgodnie ze złożonymi wnioskami, do odebrania jest około 254 Mg wyrobów azbestowych,
2. Montaż instalacji OZE (PV) wraz z instalacją do wspomaganie ogrzewania c.w.u i c.o. na BUP-ach. termomodernizacja BUP: remiza OSP Wola Wielka, OSP Żyraków, OSP Straszęcin, OSP Nagoszyn, CKiP Wola Żyrakowska, Żyraków 139 (budynek po policji), Nagoszyn 160, Straszęcin 150, Wiewiórka 122 (budynek starej szkoły).
3. Montaż instalacji OZE.
4. Wymiana kotłów na paliwo stałe na kotły gazowe w budynkach publicznych i prywatnych przy wsparciu funduszy zewnętrznych.
5. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.

Inwestycje będą dotyczyły całego obszaru gminy, i na ten moment nie można usytuować je na mapie. Część inwestycji będzie dotyczyła indywidualnych budynków lub firm.

6. Budowa, przebudowa lub remont urządzeń wodnych i infrastruktury towarzyszącej oraz rowów melioracyjnych służących przeciwdziałaniu i zmniejszeniu skutków powodzi lub suszy, takich jak zbiorniki suche, poldery przeciwpowodziowe, wały przeciwpowodziowe, celem zmniejszenia zagrożenia w sytuacjach nadzwyczajnych na terenie Gminy Żyraków.

7. Działania obejmujące dostosowanie do zmian klimatu, w szczególności związane z obszarami zurbanizowanymi i innymi obszarami w szczególności sposoby dotkniętymi klęskami, związanymi z anomaliami pogodowymi, w tym suszami i powodzią na terenie Gminy Żyraków.

8. Działania w zakresie przystosowania się do zmian klimatu i zapobieganie ryzykom związanym z klimatem np. burze i susze (w tym zwiększanie

świadomości), ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi, katastrofami oraz infrastrukturą na terenie Gminy Żyraków.

V. Zintegrowany rozwój dotyczy również dbałości o lokalne dziedzictwo kulturowe . W większości obiekty takie zlokalizowane są w Gminie Żyraków na terenach rolniczych , stanowią głównie w połączeniu z otaczającą roślinnością zabytkowe zespoły parkowo- dworskie . W celu zachowania ich użyteczności i walorów kulturowo- przyrodniczych zaplanowano kilka interwencji. Dotyczą one całości założeń.

1. Zagospodarowanie zabytkowego parku w Zasowie

W ramach zadania planowane jest ogrodzenie parku w Zasowie objętego ochroną konserwatorską. Ponadto planowane jest odmulenie stawów oraz wykonanie alejek, przy których zostaną usytuowane ławeczki i tabliczki informacyjne.

Realizacja zadania ma na celu poprawę jakości przestrzeni publicznej, jej funkcji przyrodniczej, rekreacyjnej i edukacyjnej w obrębie historycznego założenia.

2. Remont całości obiektu dworskiego oraz zagospodarowanie zieleni zabytkowego parku w Straszęcinie, wymiana ogrodzenia zabytkowego parku w Straszęcinie.

3. Zagospodarowanie zabytkowego parku oraz dworku w Korzeniowie.

Zabytki zostały przedstawione na wcześniejszej mapie na str.108.

VI. Oparcie rozwoju gminy o zintegrowane podejście wymusza również interwencje na poziomie usług publicznych, tak aby ich dostępność, jakość była na odpowiednim poziomie. W celu poprawy jakości i dostępności konieczne są również interwencje w tym zakresie .

1. Poprawa infrastruktury wraz z wyposażeniem jednostek OSP należących do KSRG w gminie Żyraków, co wpłynie na jakość usług i poprawi bezpieczeństwo w gminie.

2. Zakup autobusu do przewozu dzieci i młodzieży szkolnej realizując obowiązek ustawowy.

3. Budowa żłobków (Zasów, Zawierzbie)

4. Budowa lub przystosowanie istniejących obiektów do dziennej opieki osób starszych (lokalizacja na bazie wygaszanej szkoły na moment opracowywania SRG brak lokalizacji)

5. Budowa lub przystosowanie obiektu do całodobowej opieki osób starszych (dom pomocy społecznej) obecnie brak ustalonej lokalizacji

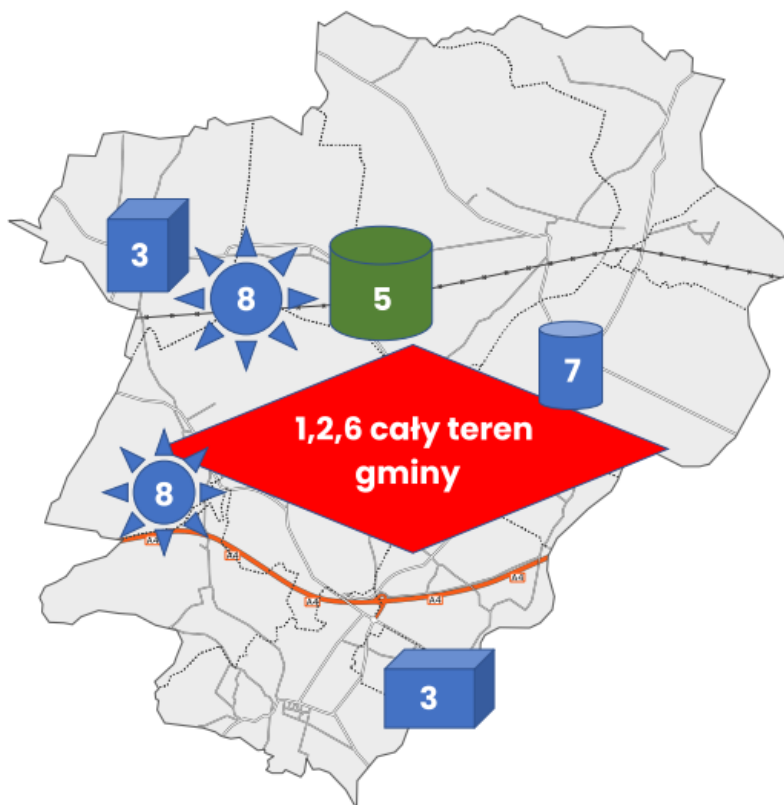
6. Budowa placów zabaw na terenie gminy Żyraków

7. Przebudowa, nadbudowa i remont Domu Kultury w m. Wola Żyrakowska wraz z zakupem wyposażenia

8. Stworzenie miejsc widokowych , rekreacyjnych w ciekawych miejscach gminy.

Mapa 8. Model struktury funkcjonalno- przestrzennej rozmieszczenie planowanych interwencji i inwestycji w przestrzeni gminy w sferze usług.
(opis inwestycji według w/w punktów)

Mapa.28 .Obszar oddziaływania interwencji w sferze usług według w/w punktów

Dodatkowo dla lepszego funkcjonowania gminy i zabezpieczenia właściwego ładu przestrzennego konieczne będzie Opracowanie Ogólnego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Żyraków

W wyniku konsultacji społecznych zawnioskowano również o prowadzenie strony internetowej reklamującej Gminę z pełną aktualizacją wydarzeń , planowanych inwestycji i wskazujących kierunek rozwoju gminy.

13. Proponowane wskaźniki realizacji kierunków działań :

Wymiar gospodarczy				
Priorytet :	Realizacja celu - planowane Inwestycje	Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika rok wyjściowy 2023	Wartość wskaźnika rok docelowy 2030
1.1 Priorytet : konkurencyjność gospodarki poprzez innowacje i nowoczesne technologie	Utworzenie strony lub wydzielenie miejsca w istniejącej do promocji lokalnych przedsiębiorców	Liczba osób korzystających ze strony -osób/rok (liczba wejść na stronę)	0	800
1.2 Priorytet: tworzenie trwałych i atrakcyjnych miejsc pracy.	Utworzenie punktu informacyjnego wspierającego przedsiębiorczość	Liczba osób i podmiotów korzystających z punktu informacyjnego	0	200
1.3 Priorytet: Wsparcie lokalnego rolnictwa	Budowa targowiska lub wydzielenie miejsca do prowadzenia handlu przez rolników i ich domowników Promocja produktów lokalnych (ziemniaki, szkółkarstwo)	Budowa targowiska lub miejsca do prowadzenia handlu przez rolników i ich domowników – szt.	0	1
		Imprezy promocyjne produktów lokalnych – szt.	2	

Wymiar Społeczny				
Priorytet :	Realizacja celu - planowane Inwestycje	Nazwa wskaźnika	Wartość miernika rok wyjściowy 2023	Wartość miernika rok docelowy 2030
2.1 Priorytet : Edukacja	Utworzenie żłobków na terenie gminy	Liczba utworzonych żłobków na terenie gminy – szt.	1	2
	Utworzenie miejsc przedszkolnych	Liczba utworzenie miejsc przedszkolnych – oddziały,	30	35
	Modernizacja baz dydaktycznych i stołówek szkolnych	Liczba obiektów zmodernizowanych obiektów – szt,	4	
	Zakup wyposażenia szkół i przedszkoli (cyfryzacja, materiały dydaktyczne)	Liczba wyposażonych obiektów szkolnych – szt.	8	

2.2 Priorytet: Zdrowie publiczne	Remont budynków gabinetów rehabilitacji w Żyrakowie i Straszęcinie oraz budynku Ośrodka Zdrowia w Żyrakowie	Liczba wyremontowanych obiektów – szt,	3	
	Budowa lub przystosowanie istniejącego obiektu w celu utworzenia zakładu opiekuńczego-leczniczego	Budowa lub adaptacja budynku na cele opiekuńczo-lecznicze - szt	0	1
2.3 Priorytet: Kultura i dziedzictwo kulturowe	Przebudowa, nadbudowa i remont Domu Kultury w Woli Żyrakowskiej wraz z zakupem wyposażenia.	Liczba przebudowanych, nadbudowanych i wyremontowanych obiektów kulturalnych – szt.	1	
	Zagospodarowanie zespołu dworsko-parkowego w Straszęcinie.	Liczba zagospodarowanych obiektów zabytkowych. -szt	1	
	Zabezpieczenie ruin w zabytkowym zespole dworsko-	Liczba zabezpieczonych ruin -szt	1	

	parkowym w Zasowie.			
2.4 Priorytet: społeczeństwo obywatelskie i kapitał społeczny.	Utworzenie zakładki na stronie gminy z informacjami o możliwości pozyskiwania środków finansowych na prowadzenie działalności statutowej stowarzyszeń.	Wydzielenie miejsca na stronie internetowej Gminy-szt	0	1
	Współpraca ze Spółdzielnią Socjalną, Stowarzyszeniem Osób Niepełnosprawnych „Radość” na rzecz integracji z osobami niepełnosprawnymi. Zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych	Liczba stowarzyszeń oraz grup nieformalnych korzystających z pomocy i wsparcia – szt	10	15

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻYRAKÓW NA LATA 2023-2030

2.5 Priorytet: promocja sportu i aktywnego stylu życia	Budowa , przebudowa i modernizacja, oraz wyposażenie obiektów sportowo rekreacyjnych, na terenie gminy.- szt	Liczba wybudowanych, zmodernizowanych i przebudowanych obiektów – szt.	0	6
2.6 Priorytet: opieka społeczna	Budowa lub przystosowanie istniejących budynków do diennej opieki osób starszych Budowa lub przystosowanie istniejącego obiektu do całodobowej opieki osób starszych (dom pomocy społecznej)	Liczba wybudowanych lub przystosowanych obiektów – szt. Liczba osób starszych korzystających z zapropionowanej oferty – osób.	0	1

Wymiar przestrzenny

Priorytet :	Realizacja celu - planowane inwestycje	Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika rok wyjściowy 2023	Wartość wskaźnika rok docelowy 2030
3.1 Priorytet : poprawa dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu oraz rozwój transportu publicznego	Poprawa infrastruktury drogowej na terenie gminy, poprzez budowę dróg gminnych,	Długość wybudowanej lub wyremontowanej infrastruktury drogowej – km,	123,9	160
		Długość wybudowanych chodników – km,	8,2	16,5
	Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu (budowa chodników, ścieżek rowerowych)	Długość wybudowanych lub utworzonych ścieżek rowerowych – km,	6,9	40,0
		Zakup autobusu do przewozu dzieci i młodzieży szkolnej	Liczba zakupionych pojazdów – szt.	0
3.2 Priorytet: zabezpieczenie energetyczne , komunalne poprzez rozbudowę infrastruktury służącej rozwojowi wraz z OZE przy zachowaniu dbałości o stan	Montaż instalacji OZE	Liczba zainstalowanych instalacji OZE – szt.	1030	1525
	Modernizacja kotłowni w Budynkach Użyteczności Publicznej oraz	Liczba zmodernizowanych kotłowni – szt.	0	5

środowiska przyrodniczego	domach mieszkalnych			
	Termomodernizacja Budynków Użyteczności Publicznej	Liczba termomodernizowanych obiektów – szt.	0	5
	Modernizacja oświetlenia ulicznego	Liczba zmodernizowanych punktów oświetleniowych – szt.	650	
3.3 Priorytet : rozbudowana i sprawnie działająca sieć informacyjno-komunikacyjna, stanowi obecnie warunek rozwoju gospodarczego oraz w coraz większym stopniu decyduje o dostępie do usług publicznych.	Cyfryzacja usług publicznych	Liczba wdrożonych e-usług – szt.	0	4
3.4 Priorytet : rozwój infrastruktury służącej prowadzeniu działalności	Budowa i rozbudowa dróg gminnych dla strefy aktywności gospodarczej,	Długość wybudowanych dróg – km.	10,9	18,5

gospodarczej i turystyki.	Wykonanie pełnego uzbrojenia terenu strefy aktywności gospodarczej	Powierzchnia uzbrojonych terenów – ha	20	80
	Utworzenie miejsca widokowego	Miejsce widokowe w szt	0	2
3.5 Priorytet: przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków zagrożeń wywołanych czynnikami naturalnymi	Budowa, przebudowa lub remont urządzeń wodnych i infrastruktury towarzyszącej,	Liczba wybudowanych, przebudowanych lub remontowanych urządzeń wodnych i infrastruktury towarzyszącej	0	4
	Zakup wyposażenia dla OSP w gminie Żyraków	Liczba doposażonych jednostek OSP – szt.	13	
3.6 Priorytet : zachowanie czystości środowiska		Masa odebranych wyrobów zawierających azbest – Mt. łącznie	189	200
3.7 Priorytet : gospodarka wodno- ściekowa	Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków,	Liczba przebudowanych lub rozbudowanych oczyszczalni ścieków – szt.	0	4

	Przebudowa i rozbudowa stacji uzdatniania wody,			
		Liczba przebudowanych lub rozbudowanych stacji uzdatniania wody – szt.	0	2
	Budowa zbiorników magazynowych wody ze stacją hydroforową,	Liczba wybudowanych zbiorników magazynowych wody – szt.	0	2
	Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy,	Długość wybudowanej i rozbudowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej – km.	0	
	Budowa sieci kanalizacyjnej łączącej gminę Żyraków z miastem Dębica celem alternatywnego przetrzucania ścieków	Budowa łącznika kanalizacyjnego- szt	0	1
3.8 Priorytet : Gospodarka odpadami	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych	Liczba wybudowanych PSZOK – szt.	0	1

3.9 Priorytet : Środowisko przyrodnicze	Zagospodarowanie i konserwacja zabytkowych zespołów parkowych	Powierzchnia zagospodarowanych obiektów zielonych – ha.	3	
	Budowa ogrodów sensorycznych	Budowa ogrodów sensorycznych w szt.	0	1
4.1 Priorytet : Podejmowanie działań zapewniających lepszą dostępność do usług publicznych na najwyższym poziomie.	Prowadzenie strony internetowej reklamującej gminę Żyraków z pełną aktualizacją wydarzeń, planowanych inwestycji i wskazujących kierunek rozwoju gminy	Aktywność wejść na stronę internetową	1 aktywna strona	
4.2 Priorytet : Planowanie przestrzenne wspierające rozwój gminy	Opracowanie miejscowego planu zagospodarowania dla obszaru całej gminy uregulowanie zasad umieszczania reklam, obiektów małej architektury oraz ogrodzeń na całym obszarze gminy	Liczba nowo powstałych dokumentów prawnych .	0	
4.3 Priorytet : współpraca z instytucjami odpowiedzialnymi za	Modernizacja systemów zarządzania klęskami			

bezpieczeństwo mieszkańców	żywiolowymi, katastrofami oraz infrastrukturą na terenie Gminy Żyraków	Wzrost operatywności i skuteczności całego systemu zarządzania klęskami	1	
	Poprawa infrastruktury jednostek OSP należących do kserg w gminie Żyraków		wszystkie elementy systemu)	
			13	

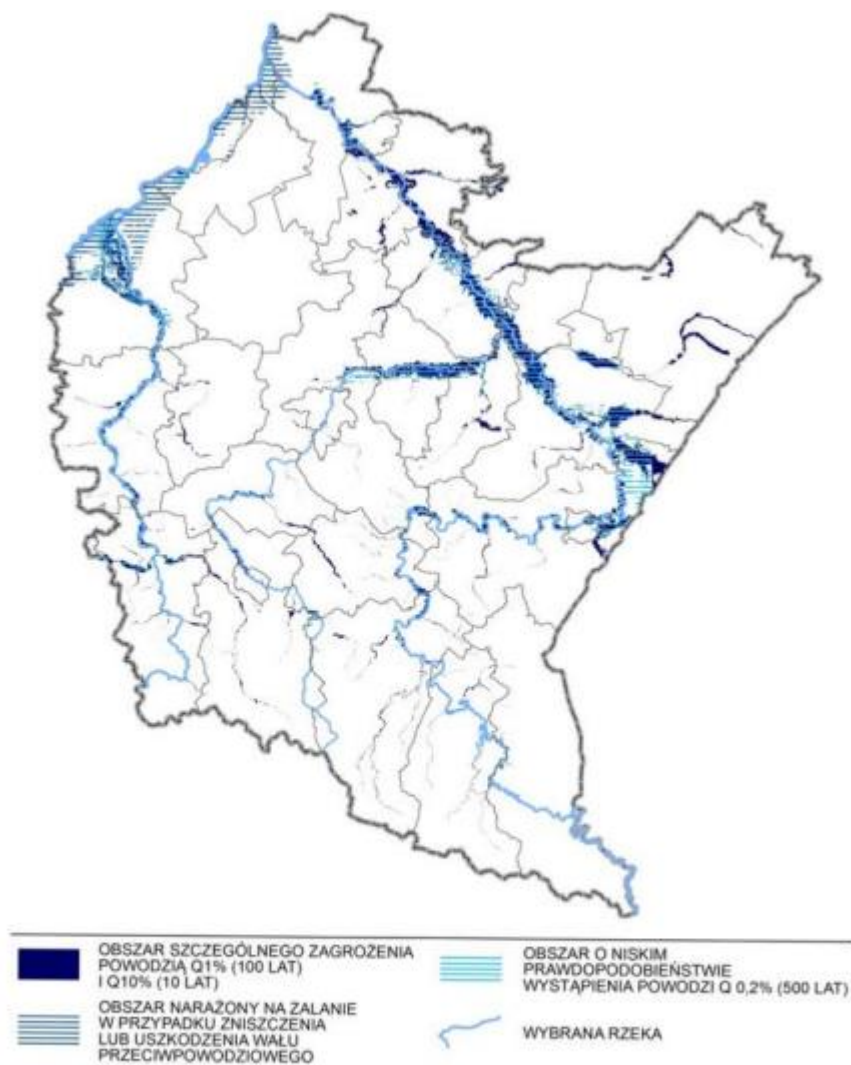
14. Analiza ryzyka

Kwestie wodne a Strategia Rozwoju Gminy Żyraków do roku 2030

Zgodnie z art. 326 ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne, Strategia Rozwoju Gminy Żyraków do roku 2030 uwzględnia m.in. ustalenia dokumentów planistycznych, o których mowa w ww. ustawie tj.:

- plany zarządzania ryzykiem powodziowym,
- plan przeciwdziałania skutkom suszy.

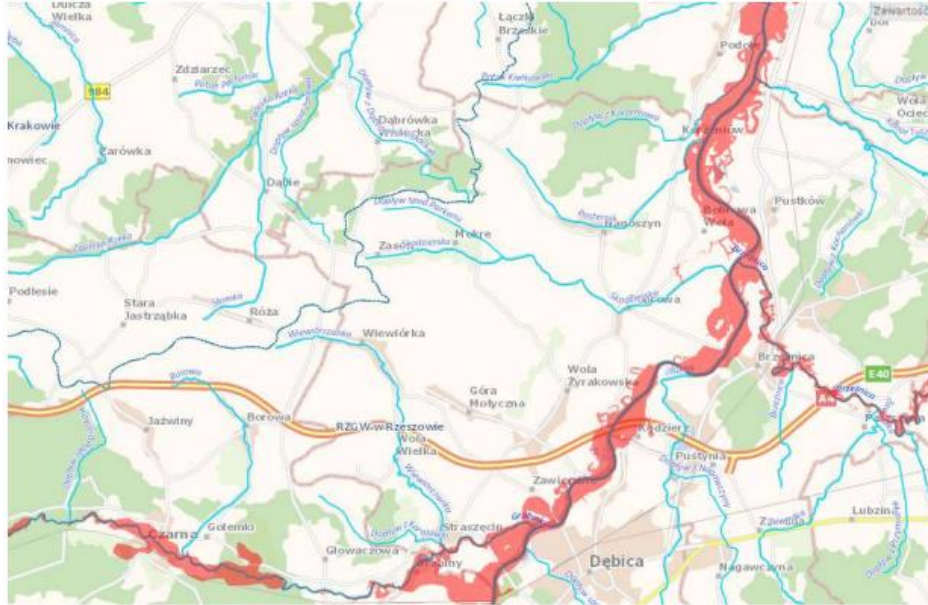
Zagrożenie powodziowe na terenie gminy Żyraków występuje na niewielkim obszarze i dotyczy niemal wyłącznie terenów niezurbanizowanych. Przy bardzo dużej ilości ciągłych opadów (tzw. nawałnicy deszczowej) - występujących na niewielkim obszarze, należy liczyć się z powstaniem niezbyt dużych terenów zalewowych łąk i pól uprawnych w sąsiedztwie Wisłoki i jej dopływów. Zjawisko związane z brakiem możliwości odpływu dużej ilości wód opadowych może spowodować niewielkie podtopienia niektórych dróg, głównie gruntowych. Również w sytuacji nagromadzenia się bardzo dużej ilości śniegu i gwałtownego jego topnienia może dojść do lokalnych podtopień łąk i pól uprawnych. Szczegółowe dane obrazują poniższe mapy.

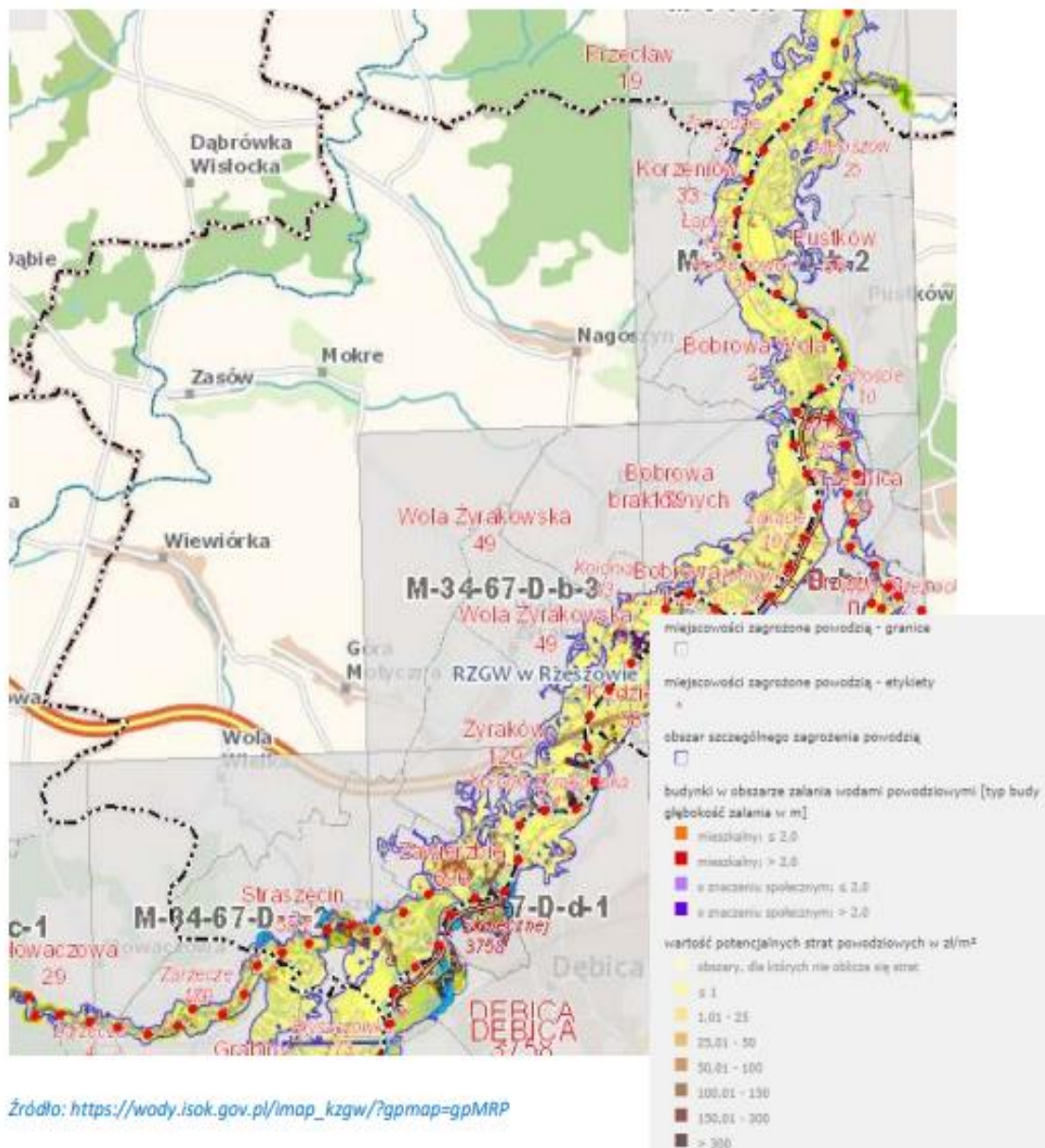
Źródło: opracowanie własne PBPP w Rzeszowie
na podstawie danych RZGW w Krakowie

Mapa 29 : Obszary zagrożone powodzią w woj. Podkarpackim .

Mapa 230. Obszary występowania ryzyka powodziowego w Gminie Żyraków.

Mapa 31. Obszary ryzyka powodziowego na gminie Żyraków z oznaczeniami wysokości wód:

Mapa 32. Obszar występowania wód powodziowych 10- letnich

Źródło: <http://mapy.isok.gov.pl/imap/>

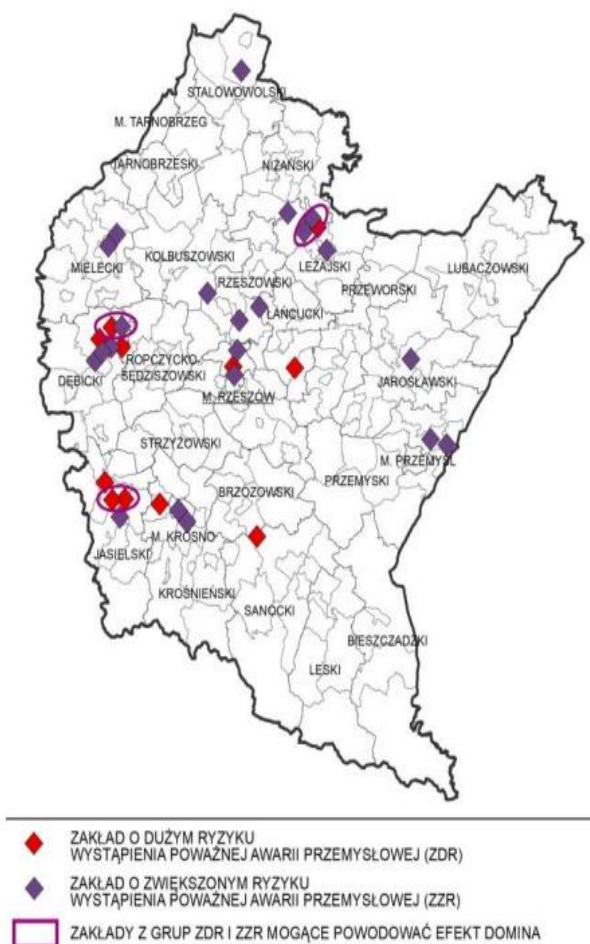
Inne możliwe zagrożenia :

Tab. 4 .Potencjalne rodzaje zagrożeń dla gminy Żyraków.

Rodzaj zagrożenia	Prawdopodobieństwo wystąpienia	Mapa ryzyka	Skutki	Skala
Naturalne				
Powodzie	mało prawdopodobne	doliny rzek	mienie wraz z infrastrukturą środowisko	małe
Wichury	bardzo prawdopodobne	gmina	mienie wraz z infrastrukturą środowisko	duże
Śnieżyce	bardzo prawdopodobne	gmina	mienie wraz z infrastrukturą	małe
Radiacyjne				
Własne	możliwe	lokalne	życie i zdrowie środowisko	małe
Z zagranicy	mało prawdopodobne	gmina	życie i zdrowie środowisko	małe
Awarie				
Energetyczne	bardzo prawdopodobne	gmina	mienie wraz z infrastrukturą	średnie
Pożary				
Pożary	bardzo prawdopodobne	gmina	mienie wraz z infrastrukturą środowisko	średnie
Katastrofy				
Drogowe	bardzo prawdopodobne	gmina	życie i zdrowie mienie wraz z infrastrukturą	duże
Budowlane	prawdopodobne	gmina	życie i zdrowie mienie wraz z infrastrukturą	duże

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 33. Możliwi potencjalni sprawcy wystąpienia awarii.

Źródło: opracowanie własne PBPP w Rzeszowie na podstawie danych Podkarpackiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej (stan na koniec października 2017 r.)

15. WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA ORAZ WYKORZYSTANIA ISTNIEJĄCYCH DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻYRAKÓW NA LATA 2023-2030

Obszar tematyczny	Rodzaj dokumentu	Dokument gminny	Uchwała	Wytyczne wynikające z działań planu operacyjnego
Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy	Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy Żyraków	<p>Uchwała Nr XII/109/99 Rady Gminy w Żyrakowie z dnia 09.12.1999 r. w sprawie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Żyraków”</p> <p>I. zmiana studium uchwalona przez Radę Gminy w Żyrakowie uchwałą Nr XIX/180/08 z dnia 30 października 2008r.</p> <p>- II. zmiana studium uchwalona przez Radę Gminy w Żyrakowie uchwałą Nr XXVII/284/09 z dnia 16 października 2009r.,</p> <p>- III. zmiana „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żyraków” uchwalona przez Radę Gminy w Żyrakowie uchwałą Nr VI/35/15 z dnia 31 marca 2015r.</p> <p>- IV. zmiana „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żyraków” uchwalona przez Radę Gminy w Żyrakowie uchwałą Nr XVI/118/15 z dnia 30 grudnia 2015r.</p> <p>- V. zmiana „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żyraków” uchwalona przez Radę Gminy w Żyrakowie uchwałą Nr XXXIX/278/15 z dnia 30 maja 2017r.</p> <p>- VII. Zmiana „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żyraków” uchwalona przez Radę Gminy w Żyrakowie uchwałą Nr XXVII/283/21 z dnia 14 maja 2021r.</p>	Studium zgodne z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy, określonym w strategii. Ewentualna aktualizacja Studium oparta na nowo zidentyfikowanych terenach służących działaniom prowadzącym do zwiększenia i wykorzystania potencjału gospodarczego, rekreacyjnego i atrakcyjności osiedleńczej Gminy oraz rozbudowy jej infrastruktury społecznej i komunalnej

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻYRAKÓW NA LATA 2023-2030

			<p>- VI. Zmiana „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żyraków” uchwalona przez Radę Gminy w Żyrakowie uchwałą Nr XXXVI/433/22 z dnia 20 czerwca 2022r.</p> <p>- VIII. Zmiana „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żyraków” uchwalona przez Radę Gminy w Żyrakowie uchwałą nr XLIII/538/23 z dnia 10 marca 2023 r.</p>	
Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	Miejscowy plan ogólnego zagospodarowania przestrzennego o gminy Żyraków	<p>Uchwała nr XXIII/94/93 Rady Gminy w Żyrakowie z dnia 28 maja 1993 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Żyraków</p> <p>- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Żyraków uchwalona przez Radę Gminy w Żyrakowie Uchwałą nr II/6/98 z dnia 12 listopada 1998 r. (wieś Mokre)</p> <p>- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Żyraków uchwalona przez Radę Gminy w Żyrakowie Uchwałą nr XXV/221/2001 z dnia 15 marca 2001 r. (wieś Straszęcín)</p> <p>Uchwała nr XXXI/301/05 Rady Gminy w Żyrakowie z dnia 14 czerwca 2005 r. w sprawie uchwalenia dwóch miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie Żyraków</p> <p>- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Żyraków „Plan Nr 1/2005” uchwalona przez Radę Gminy w Żyrakowie Uchwałą nr XXXIII/341/10 z dnia 24 czerwca 2010 r.</p> <p>Uchwała nr XXXVII/350/05 Rady Gminy w Żyrakowie z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Żyraków³ na obszarze części działki nr 800 położonej w miejscowości Żyraków</p>	Aktualizacja obowiązujących planów jako konsekwencja aktualizacji studium i/lub na nowo zidentyfikowanych terenach służących działaniom prowadzącym do zwiększenia i wykorzystania potencjału gospodarczego, rekreacyjnego i atrakcyjności osiedleńczej Gminy oraz rozbudowy jej infrastruktury społecznej i komunalnej. Objęcie całej Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

		<p>Uchwała nr XLIII/411/06 Rady Gminy w Żyrakowie z dnia 27 września 2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Żyraków na obszarze działek nr 1380, 1381 położonych w miejscowości Góra Motyczna</p> <p>Uchwała nr XXII/207/09 Rady Gminy w Żyrakowie z dnia 26 lutego 2009 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Żyraków obszaru „Park przemysłowy – Straszęcin”</p> <p>- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Żyraków obszaru „Park przemysłowy – Straszęcin” uchwalona przez Radę Gminy w Żyrakowie Uchwałą nr XVI/119/15 z dnia 30 grudnia 2015 r.</p> <p>- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Żyraków obszaru „Park przemysłowy – Straszęcin” uchwalona przez Radę Gminy w Żyrakowie Uchwałą nr XXXI/327/21 z dnia 25 listopada 2021 r.</p> <p>Uchwała nr XXVIII/291/09 Rady Gminy w Żyrakowie z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu dawnego poligonu wojskowego „Straszęcin” w Gminie Żyraków</p> <p>- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu dawnego poligonu wojskowego „Straszęcin” w gminie Żyraków uchwalona przez Radę Gminy w Żyrakowie Uchwałą nr XXVII/273/21 z dnia 14 maja 2021 r.</p> <p>Uchwała nr XXVIII/291/09 Rady Gminy w Żyrakowie z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie uchwalenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Żyraków dla obszarów „Skarpa”, „Przy drodze” o „Przy Wistoce” położone w miejscowości Żyraków</p> <p>Uchwała nr XXVII/284/21 Rady Gminy w Żyrakowie z dnia 14 maja 2021 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Żyraków dla obszarów „Skarpa”, „Przy drodze” i „Przy Wistoce” w miejscowości Żyraków</p>	
--	--	--	--

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻYRAKÓW NA LATA 2023-2030

			<p>Uchwała nr XLV/545/23 Rady Gminy w Żyrakowie z dnia 18 maja 2023 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Żyraków w miejscowości Wola Żyrakowska.</p> <p>Uchwała nr XLVI/555/23 Rady Gminy w Żyrakowie z dnia 29.06.2023 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Żyraków, obszaru położonego w miejscowości Zawierzbie i Straszęcín – ETAP A.</p>	
Energetyka	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe		Uchwała nr XXXIV/402/22 rady Gminy w Żyrakowie z dnia 28.02.2023 r. w sprawie uchwalenia aktualizacji „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energią elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Żyraków na lata 2015-2029”	Dokument opracowywany jest w przypadku, gdy plany przedsiębiorstw energetycznych nie zapewniają realizacji założeń. Można go przygotować dla obszaru gminy lub jej części. Plan opracowywany jest na podstawie uchwalonych przez radę gminy założeń i winien być z nim zgodny.
Energetyka	Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe (w przypadku gdy plany przedsiębiorstw energetycznych nie zapewniają realizacji założeń gminy)	Brak dokumentu	Dokument możliwy i rekomendowany do opracowania	Gmina może tworzyć i posiadać zasób mieszkaniowy. W takim przypadku rada gminy ma obowiązek uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy, który powinien być opracowany na co najmniej pięć kolejnych lat oraz obejmować m.in. prognozę dotyczącą wielkości oraz stanu technicznego zasobu mieszkaniowego Gminy, planowaną sprzedaż lokali, plan remontów i modernizacji, zasady polityki czynszowej, wysokość kosztów w kolejnych latach. Ostatni Wieloletni Program gospodarowania

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻYRAKÓW NA LATA 2023-2030

Gospodarka komunalna	Wieloletnie plany gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy		<p>Uchwała nr XXI/229/20 Rady Gminy w Żyrakowie z dnia 2 grudnia 2020 r. w sprawie uchwalenia „Wieloletniego Programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Żyraków na lata 2020-2025”.</p> <p>Zarządzenie nr AO.0050.150.2023 Wójta Gminy Żyraków z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie przyjęcia Planu wykorzystania gminnego zasobu nieruchomości na lata 2023-2025</p>	<p>Gmina może tworzyć i posiadać zasób mieszkaniowy. W takim przypadku rada gminy ma obowiązek uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy, który powinien być opracowany na co najmniej pięć kolejnych lat oraz obejmować m.in. prognozę dotyczącą wielkości oraz stanu technicznego zasobu mieszkaniowego Gminy, planowaną sprzedaż lokali, plan remontów i modernizacji, zasady polityki czynszowej, wysokość kosztów w kolejnych latach. Ostatni Wieloletni Program gospodarowania</p>
Gospodarka komunalna	Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych	Brak dokumentu	Dokument możliwy i rekomendowany do opracowania	<p>Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych opracowuje przedsiębiorstwo wodociągowo kanalizacyjne. Przez to przedsiębiorstwo rozumie się przedsiębiorcę, jeżeli prowadzi działalność gospodarczą w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków, oraz gminne jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, prowadzące tego rodzaju działalność. Plan powinien być zgodny z kierunkami rozwoju Gminy. Obowiązek opracowania planu nie dotyczy przedsiębiorstw, które nie planują</p>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻYRAKÓW NA LATA 2023-2030

				budowy urządzeń wodociągowych lub kanalizacyjnych
Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	Gminny program opieki nad zabytkami		Uchwała nr XIX/207/20 Rady Gminy w Żyrakowie z dnia 11 września 2020 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad zabytkami Gminy Żyraków na lata 2020-2023	Program opracowuje się celem wypełnienia obowiązku ustawowego, a także zapewnienia spójności ze strategią i uszczegółowienia zapisanych w niej założeń w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami oraz zarządzania dziedzictwem. Program opracowuje wójt na okres 4 lat, a przyjmuje rada gminy, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków
Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Program Ograniczenia Niskiej Emisji		Uchwała nr XXXIV/401/22 Rady Gminy w Żyrakowie z dnia 28 lutego 2022 r. w sprawie przyjęcia i realizacji aktualizacji „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Żyraków na lata 2021-2030”	Program przyjmowany w celu poprawy jakości powietrza w gminie. Program poprzedzony jest szczegółową i aktualnej analizą sytuacji w gminie. Działania zawarte w Strategii, przewidują dalsze wykorzystanie założeń Programu
Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Program usuwania azbestu		Uchwała nr XXX/225/16 Rady Gminy w Żyrakowie z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Żyraków na lata 2016-2032”	
Ochrona środowiska			Uchwała nr X/115/19 Rady Gminy w Żyrakowie z dnia 30 października 2019 r. w sprawie przyjęcia Programu Ochrony środowiska dla Gminy Żyraków na lata 2017-2021 z perspektywą do 2025 roku	

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻYRAKÓW NA LATA 2023-2030

Transport	Plany rozwoju sieci drogowej wraz planami finansowania w zakresie dróg gminnych			Do zarządcy drogi należy w szczególności opracowywanie planów rozwoju sieci drogowej. Wykaz przedsięwzięć inwestycyjnych określonych w ramach WPF.
Polityka społeczna	Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie		Uchwała nr XXVII/277/21 Rady Gminy w Żyrakowie z dnia 14 maja 2021 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Żyraków na lata 2021-2025	Program spójny z celami Strategii. Jako dokument branżowy do precyzujący zapisy strategii rozwoju gminy
Polityka społeczna	Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Gminny program przeciwdziałania narkomanii		Uchwała nr XXXIV/404/22 Rady Gminy w Żyrakowie z dnia 28 lutego 2022 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Żyraków na lata 2022-2025	Program spójny z celami Strategii. Jako dokument branżowy do precyzujący zapisy strategii rozwoju gminy
Polityka społeczna	Gminny Program wspierania Rodziny w Gminie Żyraków		Uchwała nr XLV/552/23 Rady Gminy w Żyrakowie z dnia 18 maja 2023 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Żyraków na lata 2023-2025.	
Polityka społeczna	Gminny Program Przeciwdziałania		Uchwała nr XXVII/277/21 Rady Gminy w Żyrakowie z dnia 14 maja 2021 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Żyraków na lata 2021-2025	

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻYRAKÓW NA LATA 2023-2030

	Przemocy w Rodzinie			
Polityka społeczna			Uchwała nr XXVII/278/21 Rady Gminy w Żyrakowie z dnia 14 maja 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żyraków na lata 2021-2027	
Rozwój lokalny	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie		Uchwała nr LI/597/23 z dnia 25 października 2023 roku w sprawie uchwalenia „Rocznego programu współpracy gminy Żyraków z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2024 rok”	Program spójny z celami Strategii. Jako dokument branżowy do precyzujący zapisy strategii rozwoju gminy
Rozwój lokalny	Gminny Program Rewitalizacji		Uchwała nr XLII/359/17 Rady Gminy w Żyrakowie z dnia 27 listopada 2017 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Żyraków na lata 2016-20123 ze zmianami	
Oświata	Strategia Rozwoju Oświaty			Dokument może być opracowany opcjonalnie
Oświata	Plan sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez gminę	Brak dokumentu	Dokument możliwy i rekomendowany do opracowania	Dokument może być opracowany opcjonalnie

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻYRAKÓW NA LATA 2023-2030

Zarządzanie kryzysowe	Gminny plan zarządzania kryzysowego		Gmina posiada Gminny Plan Zarządzania Kryzysowego	Plan aktualny, zgodny z zapisami Strategii Rozwoju Gminy
Sport i rekreacja	Strategia Rozwoju Sportu i rekreacji	Brak dokumentu	Dokument możliwy i rekomendowany do opracowania	Dokument opcjonalny. Zakłada się opracowanie strategii rozwoju lub planu rozwoju w tym zakresie.
Finanse publiczne	Wieloletnia prognoza finansowa		Uchwała nr XLI/501/22 Rady Gminy w Żyrakowie z dnia 23 grudnia 2022 r. W sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy ze zmianami	

16. Scenariusze rozwoju Gminy Żyraków:

Posiłkując się opracowaną diagnozą można określić, że w ciągu minionych lat zaobserwowany był wzrost gospodarczy gminy, widoczny wzrost w niektórych miejscowościach ilości mieszkańców. Pojawiły się atrakcyjne tereny inwestycyjne. Czas pandemii zaburzył jednak możliwość rozwojową gminy, ale był to światowy trend. Gmina miała mały wpływ i możliwości na zmianę tej sytuacji. Obecnie również stan wojny na Ukrainie również ma dwójaki wpływ na rozwój gminy. Pojawiły się osoby uzupełniające wolne miejsca na rynku pracy, jednocześnie zaangażowanie gminy w opiekę nad osobami uciekającymi z terenu działań wojennych wygenerowało koszty.

Trudno określić w dzisiejszym czasie scenariusze dalszego rozwoju. Obecnie nie są wiadome wszystkie źródła finansowania i możliwości ich pozyskania. Nie jest wiadomo jak podąży inflacja która ma ogromny wpływ na inwestycje.

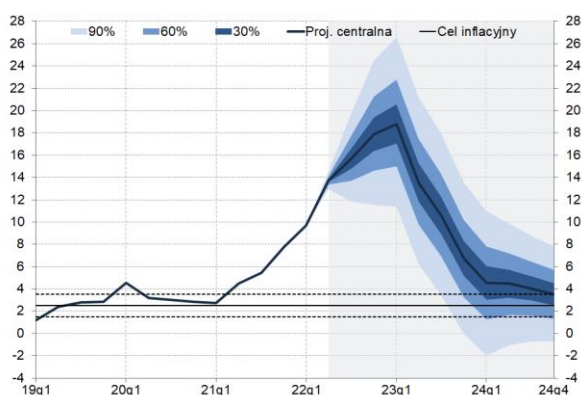
W związku z tym założono 3 projekcje rozwoju: scenariusz optymistyczny, realistyczny oraz pesymistyczny.

Zostały one oparte o prognozy krajowego PKB oraz inflacji określonego przez NBP rzutującego na całość rozwoju gospodarki.

Scenariusz realistyczny.

Projekcja inflacyjna Narodowego Banku Polskiego (NBP) zakłada, że inflacja znajdzie się z 50-procentowym prawdopodobieństwem w przedziale 10,2-13,5 proc. w 2023 r. (wobec 11,1-15,3 proc. oczekiwanych w listopadzie ub.r.), podano w komunikacie po posiedzeniu Rady Polityki Pieniężnej (RPP).

Wykres nr. 2 Projekcja inflacyjna Narodowego Banku Polskiego

<https://forsal.pl> > gospodarka > inflacja

Tab. Nr. 5 Projekcja inflacji w kolejnych latach

Lata	2022	2023	2024	2025
PKB (% , r/r)	9,1	10,3	6,0	3,7
Inflacja(% , r/r)	17,9	5,7	3,5	3,5

<https://nbp.pl/projekcja-inflacji-i-pkb-marzec-2023>

Recesja zgodna z prognozami NBP w odniesieniu do PKB i Inflacji stopniowy spadek inflacji oraz nieznaczny wzrost PKB. W kolejnych latach następuje stopniowy powrót na stabilną ścieżkę wzrostu na poziomie 2,5-3,0%, a na rynku pracy nie będą występowały braki w sile roboczej. Utrzymana zostanie wysoka dynamika eksportu. Podjęte zostaną inwestycje w kapitał ludzki i społeczny i obrany zostanie kierunek na gospodarkę opartą na wiedzy. Nastąpi wzrost innowacyjności i dynamizację procesów rozwojowych.

Dla gminy Żyraków prognoza ta wskazuje , że zostaną zrealizowane założone inwestycje , nastąpi zrównoważony rozwój zarówno gospodarczy jak i społeczny.

Scenariusz optymistyczny

Opracowanie na podstawie danych ze Strategii Woj. Podkarpackiego.

Nastąpi stopniowe spłylenie inflacji, oraz wzrost PKB. NBP zakłada możliwy wzrost do 3,7 i stopniowy dalszy wzrost w kolejnych latach

Poza tym zakłada się, że gospodarka polska powróci do wysokiej dynamiki wzrostu na poziomie zbliżonym do 3-4% rocznie.

Dla gminy Żyraków scenariusz ten gwarantuje pełną realizację założonych celów. Oraz pozwoli na dodatkowe inwestycje , których potrzeba realizacji ze względu na brak środków nie mogła być zaplanowana , lub wyłoniły się takie potrzeby w wyniku różnych czynników na przestrzeni lat.

Scenariusz pesymistyczny

Recesja się pogłębi , nastąpi dalszy wzrost inflacji oraz spadek PKB . W tym scenariuszu zakłada się, że recesja w roku 2023 i kolejnych latach będzie głębsza. Nastąpi zastój w gospodarce, zmniejszenie dochodów własnych gminy przez np. zmniejszenie liczby podmiotów, poprzez wysoką inflację zmniejszenie zasobności finansowej ludności, zmniejszenie inwestycji .

Dla gminy Żyraków będzie to oznaczało , że część inwestycji nie będzie zrealizowana. Gmina będzie musiała jeszcze raz przebudować plan inwestycji ustalając hierarchię i priorytety, które inwestycje są niezbędne .

17. Ramy Finansowe i potencjalne źródła realizacji SRG.

Ramy finansowe i potencjalne źródła finansowania realizacji Strategii Rozwoju Gminy Żyraków do roku 2030.

Wskazując ramy finansowe, posłużono się analizą wydatków majątkowych inwestycyjnych poniesionych w ostatnich pięciu latach - 2016-2022.

Możliwa wartość rocznych wydatków w okresie obowiązywania strategii wynosić będzie około 40 mln zł, na realizację celów strategicznych . Jest to szacunkowe określenie możliwości finansowych na podstawie wcześniejszych danych z budżetu gminy. Pokazuje to konieczność intensywnego poszukiwania źródeł finansowania.

Na potrzeby strategii ze względu na stan zaawansowania prac związanych z programowaniem perspektywy finansowej na lata 2021-2027 ramy finansowe mają charakter indykatorywny.

Kwota może ulec zmianie również ze względu na sytuację inflacyjną oraz poziom kosztów związanych z realizacją inwestycji. Ramy finansowe uszczegółowiono poprzez wskazanie procentowego udziału wydatków przeznaczonych na realizację poszczególnych celów strategicznych:

Na podstawie tabeli nr..... można ogólnie określić procentowy udział wydatków na poszczególne cele strategiczne i ich realizację.

Tab.Nr.6 Szacunkowe określenie budżetu gminy w stosunku do celów strategicznych :

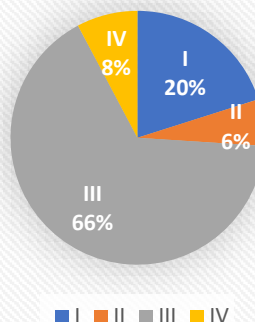
Cel	Szacunkowa wartość realizacji celu w mln
I	57
II	16,8
III	187,8
IV	22
suma	283,6

Tabela nr. 7 Tabelaaryczne przedstawienie ram finansowych w realizacji celów strategicznych.

Cel strategiczny	% udział wydatków
<p>Cel. Strategiczny 1 – wymiar gospodarczy</p> <p>1.Cel główny : Wzmacnianie potencjału gospodarczego gminy, jej konkurencyjności opartej na inwestycjach w nowoczesne technologie i innowacyjne rozwiązania, gwarantująca mieszkańcom trwałe i atrakcyjne miejsca pracy i zrównoważony rozwój gminy.</p>	20%
<p>Cel strategiczny 2 -Wymiar społeczny.</p> <p>2.Cel główny : wzmacnianie kapitału ludzkiego i społecznego jako podstawy umożliwiającej rozwój gminy oraz podnoszenie poziomu życia mieszkańców.</p>	6%
<p>Cel strategiczny 3 - Wymiar przestrzenny</p> <p>podniesienie standardów infrastruktury technicznej przy ochronie zasobów środowiska naturalnego .</p> <p>Obszar III. Infrastruktura, środowisko przyrodnicze</p> <p>3.Cel główny : równomierny rozwój obszaru gminy oparty o rozbudowę infrastruktury przy wykorzystaniu lokalizacji gminy , zasobów naturalnych , przy zachowaniu dbałości o stan środowiska przyrodniczego</p>	66%
<p>Cel strategiczny 3 - Wymiar przestrzenny</p> <p>Obszar IV. Poprawa infrastruktury technicznej i technologicznej dla usług publicznych</p> <p>4.Cel główny : zapewnienie na właściwym poziomie dostępu obywateli do usług publicznych, podniesienie standardu ich</p>	8%

świadczenia, właściwe zarządzanie przestrzenią publiczną i współpraca z instytucjami zapewniającymi bezpieczeństwo publiczne.

Ramy finansowe w stosunku do realizacji celów strategicznych, w poszczególnych obszarach .

Wykres nr. 3 Zilustrowanie porównawcze wielkości przeznaczanych środków finansowych na poszczególne cele strategiczne.

18. Potencjalne źródła finansowania działań ujętych w Strategii Rozwoju Gminy Żyraków do roku 2030:

1. Własne środki finansowe – w ramach budżetu gminy .
2. Fundusze jednostek samorządu terytorialnego, w tym województwa i powiatu.
3. Fundusze wspierające z budżetu państwa.
4. Fundusze celowe np. pochodzące z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
5. Fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej, KPO i PS
6. Inne fundusze ze źródeł europejskich jak np. fundusze norweskie i fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego, fundusze szwajcarskie.
7. Środki sektora prywatnego, w tym formuła partnerstwa publiczno-prywatnego oraz fundusze sektora pozarządowego.
8. kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe.
9. Najbardziej sprzyjającym rozwojowi gminy zarówno w zakresie zadań inwestycyjnych, jak i tzw. „projektów miękkich”, czyli projektów ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich, są fundusze europejskie: Do głównych z nich należą:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), ukierunkowany na wzmacnianie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej UE jako całości,
- Europejski Fundusz Społeczny (EFS), którego zasoby finansowe inwestuje się w ludzi,
- Fundusz Spójności, którego celem jest zredukowanie różnic gospodarczych i społecznych oraz promowanie zrównoważonego rozwoju głównie poprzez duże inwestycje w zakresie infrastruktury transportowej i ochrony środowiska,
- Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), zajmujący się wspieraniem przekształceń struktury rolnictwa oraz wspomaganie rozwoju obszarów wiejskich
- Wschodnia Polska

Program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej na lata 2021-2027 to kontynuacja wsparcia dla wschodnich województw, aby przyspieszyć ich rozwój. Cel główny programu to utrwalenie warunków sprzyjających konkurencyjności makroregionu oraz wyższej jakości życia w Polsce Wschodniej. Cele szczegółowe programu to :

- Wsparcie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw
- Zwiększenie atrakcyjności miast i podniesienie jakości życia mieszkańców w dobie zmian klimatu
- Zwiększenie dostępności transportowej Polski Wschodniej
- Rozwój społeczno-gospodarczy dzięki turystyce

Beneficjenci programu : mikro, małych i średnich przedsiębiorstwa prowadzących działalność lub zamierzających prowadzić działalność na terenie Polski Wschodniej; ośrodki innowacji (m.in. parki naukowo-technologiczne, parki naukowe, parki technologiczne, inkubatory technologiczne) jako animatorów Platform startowych dla start-upów; duże przedsiębiorstwa operatorzy dystrybucyjnych sieci elektroenergetycznych, parki narodowe, jednostki samorządu terytorialnego.

W związku z przedziałem czasowym Strategii Rozwoju Gminy Żyraków do roku 2030, należy przyjąć, iż finansowanie działań w niej określonych będzie przypadało na okres Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027, okres wsparcia w ramach nowego Europejskiego Funduszu Odbudowy (Next Generation EU) oraz kolejnych Ram Finansowych, które aktualnie są tworzone. Jednocześnie należy pamiętać , że obecnie sytuacja społeczno-gospodarcza na całym świecie jest niezwykle dynamiczna , ciągle zmieniająca się i należy być przygotowanym na szybkie dostosowanie się do zmieniających się warunków.

Każde sięgnięcie po zewnętrzne finansowanie wymaga szczegółowej analiz, sporządzenia niezbędnej dokumentacji konkursowej/programowej pod kątem uprawnionych beneficjentów, szczegółowych wymagań czy wysokości wkładu własnego.

Ramy finansowe są uzależnione od zakresu przedmiotowego i horyzontu czasowego podejmowanych działań, kondycji finansowej Gminy oraz jej możliwości inwestycyjnych, w tym założeń długofalowej polityki finansowej i inwestycyjnej. Przy ich konstruowaniu wykorzystano doświadczenia zebrane w wyniku działań podejmowanych w ostatnich latach, w tym przede wszystkim związane z wdrażaniem poprzedniej strategii, a także dostępności potencjalnych zewnętrznych źródeł finansowania. Finansowanie działań rozwojowych, określonych w Strategii Rozwoju Gminy Żyraków do roku 2030, będzie się odbywać przy wykorzystaniu środków, które pozostają w dyspozycji samorządu lub o które Gmina może skutecznie zabiegać. Wśród nich najistotniejsze są środki publiczne, wspomagane funduszami prywatnymi, w ramach nawiązywanych partnerstw. Środki pochodzące z budżetu Gminy będą zapewniały niezbędne współfinansowanie projektów w ramach programów operacyjnych i innych finansowanych ze źródeł krajowych i międzynarodowych.

Analizując zdolność Gminy Żyraków do realizacji zadań wynikających z zapisów Strategii, należy odnieść się do danych historycznych przedstawiających stan finansów gminnych, a także dokonać próby określenia potencjału inwestycyjnego Gminy w perspektywie objętej strategią, opierając się przy tym na danych prognostycznych oraz wartości planowanych wydatków inwestycyjnych.

W analizowanym okresie 2017-2022 z roku na rok rosły dochody budżetu Gminy; zwiększając się z ok. 56,5 mln zł w roku 2017 do ponad 74,8 mln zł w roku 2021. W 2022 nastąpił spadek dochodów w stosunku do poprzedniego roku i wynosił 64,7 mln. Analizując wydatki gminy widoczne jest wspieranie realizacji budżetu różnego rodzaju kredytami. Od roku 2017 kredyty łącznie wynosiły 7,9 mln w kolejnym roku 8,4, 9,9 mln, a w ostatnich latach nastąpił spadek 2021- 1,2 mln. Można stwierdzić, że gmina umiejętnie i odpowiedzialnie operuje środkami finansowymi, co daje dobre rekomendacje dla realizacji celów strategicznych. Wymiarem aktywności gminy w kreowaniu rozwoju lokalnego są przede wszystkim wydatki budżetowe. Część wydatków stanowiły wydatki majątkowe inwestycyjne, które głównie służą poprawie jakości życia mieszkańców Gminy, i wpływają na rozwój społeczny, gospodarczy, środowiskowy i przestrzenny. W diagnozie została zawarta informacja dotycząca realizowanych w badanym okresie inwestycji. Lista jest długa i świadczy o dużym doświadczeniu gminy i umiejętności łączenia różnych środków finansowych przy realizacji inwestycji.

Przeprowadzona analiza wykazała, że w okresie 2017-2022 Gmina Żyraków prowadziła zrównoważoną politykę budżetową, odpowiedzialnie gospodarując środkami budżetowymi, prowadząc skuteczną politykę zwiększania dochodów własnych Gminy przy jednoczesnym zwiększaniu wydatków, w tym wydatków inwestycyjnych. Sprawnie obsługiwała swoje zobowiązania finansowe co potwierdza możliwość wykorzystania wsparcia funduszy zewnętrznych w realizacji projektów zapisanych w Strategii.

Źródła finansowania

Określenia możliwości finansowania realizacji celów strategicznych gminy ze środków publicznych w latach 2021-2030.

Podstawowym źródłem finansowania rozwoju ze środków publicznych są własne środki finansowe gminy, bazujące na dochodach własnych. W opracowanej diagnozie dokonano analizy gospodarowania finansami w minionych latach . pozwoliło to na określenie dalszych prognoz finansowych w perspektywie do 2030 roku. Możliwości i prognozy finansowania wydatków rozwojowych na terenie województwa przez inne podmioty publiczne.

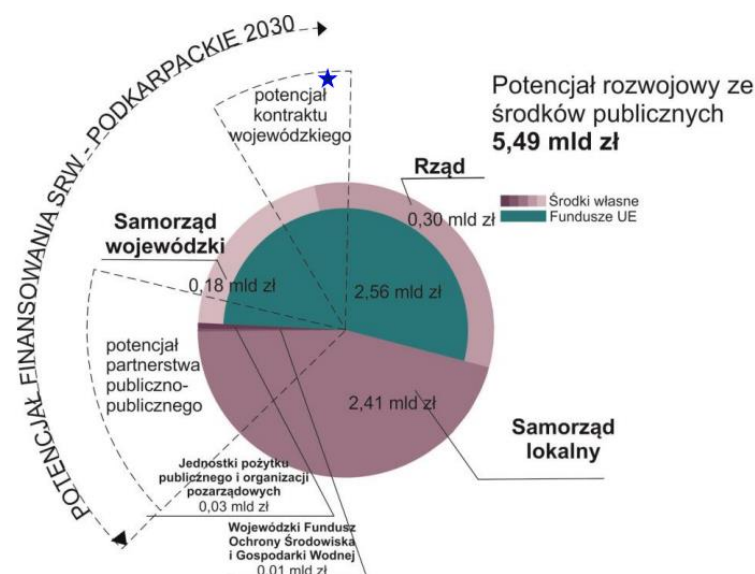
Możliwości rozwojowe gminy będą również zależne od zewnętrznych, źródeł finansowania pochodzących zarówno z budżetu UE, jak i ze źródeł krajowych.

Prognozy finansowania zadań zawartych w strategii wzięły również pod uwagę decyzje dotyczące Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027 i Instrumentu Odbudowy Next Generation EU .

Założono możliwość współfinansowania projektów w ramach przyznanych środków UE na poziomie 66,8 mld euro przy w podziale na regiony przyjmując, że województwo podkarpackie otrzyma około 6,4% funduszy z UE dla Polski co daje wartość 4,276 mld euro. Dodatkowo uwzględniono że udział województwa podkarpackiego w części grantowej instrumentu NGEU będzie na poziomie, tzn. 34,6% w stosunku do finansowania polityki spójności, co w zakładanym proporcjonalnym przeniesieniu do województwa podkarpackiego może przełożyć się na dodatkowe 1.472 mln EUR.

Dodatkowo w Wieloletnim Planie Finansowym Państwa, ramach finansowych KSRR 2030 i załączonych w nich tabeli szacunkowego finansowania KSRR 2030. potencjalne środki finansowe, które mogą zostać wykorzystane przez sektor publiczny na realizację Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2030 na lata 2021-2030 oszacowano łącznie na 54,9 mld zł, co daje około 5,49 mld zł średniorocznie (Rysunek 3).

Potencjał finansowania Podkarpackie 2030 środkami publicznymi – oszacowanie średnioroczne na lata 2021-2030

Źródło: Zaleski J., Aktualizacja ekspertyzy Ramy finansowe oraz modelownie makroekonomiczne scenariuszy rozwojowych dla Strategii województwa – Podkarpackie 2030, Wrocław, sierpień 2020.

19. Ewaluacja , system monitoringu i aktualizacji strategii

Ewaluacja ex-ante

Z uwagi na nowelizację ustaw oraz obowiązującą obecnie ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, podmiot, który opracowuje strategię rozwoju gminy, zobligowany jest do przeprowadzenia ewaluacji ex-ante, czyli tzw. ewaluacji uprzedniej, która prowadzona jest przed rozpoczęciem wdrażania interwencji.

Kryteria ewaluacji dotyczą oceny trafności, skuteczności, efektywności i spójności (wewnętrznej i zewnętrznej).

Ewaluacja ex-ante jest wymogiem formalnym, ale również istotnym źródłem informacji, dzięki której możliwe jest udoskonalanie interwencji. Na potrzeby opracowania niniejszej strategii, wybranym wariantem ewaluacji była ewaluacja partycypacyjna, w której ewaluator uczestniczy w procesie opracowywania dokumentu, od najwcześniejszego etapu.

Poniżej przedstawiono wnioski z przeprowadzonej ewaluacji ex-ante.

1 Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz przygotowaniu planowania strategicznego, przy udziale wszystkich grup interesariuszy możliwe określono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia dla gminy Żyraków.

2 W niniejszym dokumencie wskazano trzy cele strategiczne , oraz dla nich cztery obszary ,cele główne , priorytety dla celów głównych i poprzez wyodrębnieniu celu szczegółowego dla każdego z nich zostały przedstawione kierunki działania wraz z szczegółami ich realizacji. Zostało to przedstawione bardzo szczegółowo i transparentnie. Wskazane kierunki i cele bezpośrednio nawiązują do wypracowanej wizji gminy, co pozwala stwierdzić, że założenia są spójne i przyczynią się do osiągnięcia zakładanej wizji.

3.Zaprezentowany schemat strategicznej interwencji oraz logika interwencji polegając na przepisaniu kierunków działań do konkretnych celów strategicznych wpisujących się w trzy wymiary (społeczny, gospodarczy i przestrzenny) stanowi jasne wytyczne co do realizacji i umożliwia ich skuteczne osiągnięcie. Zapropionowany w strategii system realizacji wdrażania przedstawia oczekiwane rezultaty a wykazane wskaźniki pozwalają na bieżąco oceniać stopień realizacji celów stawianych przed strategią.

4. Osiągnięcie zakładanych celów strategii jest efektem wyboru do realizacji działań najbardziej priorytetowych, mających na celu przede wszystkim przeciwdziałanie zdiagnozowanym deficytom, ale również uwzględniających potrzeby i oczekiwania mieszkańców gminy.

Zaplanowane przedsięwzięcia mają wzmacniać i wykorzystywać mocne strony gminy i niwelować słabe.

W strategii wskazano również obszar kluczowej interwencji, mający szczególne znaczenie dla rozwoju gminy.

Skuteczną realizację zaplanowanej interwencji, wykazano poprzez wskazanie możliwych źródeł finansowania oraz oczekiwanych rezultatów poszczególnych kierunków, co uzasadnia, że przyjęte założenia są możliwe do osiągnięcia w trakcie obowiązywania strategii.

5.Niniejszy dokument mimo rozbudowania i uszczegółowienia , jest spójny wewnątrznie jak i zewnątrznie. Schemat interwencji strategicznej przedstawia powiązania między celami a kierunkami, a uszczegółowienie każdego z nich poprzez wskazanie przedsięwzięć do realizacji, pokazuje, że zaplanowane kierunki nie wykazują sprzeczności pomiędzy sobą, ani nie nakładają się na siebie, tylko są spójne wewnątrznie i wzajemnie się uzupełniają.

6.Spójność zewnętrzna została wykazana poprzez odwołanie się do zapisów nadrzędnego dokumentu, mającego wpływ na proces opracowania niniejszej strategii, mianowicie Strategii rozwoju województwa - Podkarpackie 2030.

Dalszy proces sprawozdawczy i ewaluacja SRG w czasie realizacji.

Sprawozdawczość powinna być realizowana w szczególności w oparciu o analizę wskaźnikową, opracowywaną np. przez wskazany podmiot koordynujący, na podstawie własnych danych i informacji, statystyki publicznej, a także statystyk realizatorów i partnerów.

W dokumencie mierniki, monitoring, nadzór zostały zaproponowane i określone przy wskazanych tabelarycznie inwestycjach.

Ewaluacja powinna uwzględniać określone w dokumencie wskaźniki, być realizowana dla każdego z nich z wykorzystaniem jednego źródła danych, prowadzona w sposób dynamiczny, wskazując zmianę, jej zakres i kierunek (w tym w odniesieniu do roku bazowego) oraz – w przypadku niepożądanych tendencji – rekomendacje zmierzające do poprawy funkcjonowania systemu wdrażania.

Analiza wskaźnikowa powinna być realizowana co najmniej raz w roku. W miarę możliwości, sprawozdawczość warto oprzeć również o raport z realizacji poszczególnych działań, przygotowywany np. przez wskazany podmiot odpowiedzialny, na podstawie informacji własnych oraz otrzymanych od partnerów realizacyjnych i podmiotów zaangażowanych. W takim przypadku będą oni proszeni o przedstawienie okresowych raportów z realizacji własnych działań, określonych w strategii, najlepiej z wykorzystaniem ustandaryzowanego formularza sprawozdawczego.

W strategii ważne jest aby po zatwierdzeniu dokumentu wskazać zespół do monitoringu realizacji strategii oraz :

- podmiot odpowiedzialny za koordynację procesów (organ, stanowisko, zespół lub komórka w ramach urzędu gminy),
- sposób realizacji sprawozdawczości na potrzeby monitoringu i ewaluacji,
- mechanizmy umożliwiające wprowadzanie zmian wynikających z prowadzonej oceny realizacji instrumentów i działań (aktualizacja strategii)

Dokument Strategii nie jest sztywnym i niezmiennym zapisem zadań do realizacji. Ważne jest aby stały nadzór i monitoring szybko reagował na wszelkie zmiany, przesunięcia, zmiany terminów itp. konieczne do ujęcia w dokumencie. Stąd konieczne jest wyłonienie grupy osób odpowiedzialnych do takich czynności. Wszelkie zmiany powinny być wprowadzane poprzez podejmowane uchwały. Powinny zostać również określone terminy, kiedy powinno się dokonywać okresowej ewaluacji np. po roku, po dwóch latach itp. Od uchwalenia Strategii.

Wdrażanie, monitorowanie i aktualizacji realizacji Strategii Rozwoju Gminy Żyraków na lata 2023-2030 oraz dostosowanie jej zapisów do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych powinno odbywać się na trzech poziomach:

- organizacyjnym, merytorycznym, społecznym.

Ewaluacja na poziomie organizacyjnym :

Poziom ten przekazuje proces zarządzania Strategią w ręce przedstawicieli władz jednostek samorządowych, a więc –Wójta Gminy Żyraków oraz Rady Gminy . Decyzje, podejmowane będą w porozumieniu tych organów, przy uwzględnieniu uwarunkowań społeczno-gospodarczych.

Partnerami realizacyjnymi a jednocześnie interesariuszami będzie również cała społeczność lokalna oraz instytucje pozarządowe.

Na potrzeby monitoringu wdrażania i uaktualniania Strategii zostanie powołany przez Wójta Gminy Żyraków **Zespół ds. Wdrażania Strategii**. Zakłada się, że w jego składzie znajdą się: sekretarz gminy oraz kierownicy zespołów, funkcjonujących w Urzędzie Gminy oraz ewentualnie inne osoby. Podstawowymi zadaniami utworzonego Zespołu będą :

- przygotowanie klimatu do realizacji działań zapisanych w Strategii pod względem proceduralnym
- współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorstwami, oraz pozyskiwanie partnerów do realizacji
- wyszukiwanie i pozyskiwanie źródeł finansowania
- przygotowanie okresowych raportów o realizacji wyznaczonych celów oraz monitoringu ,

Monitoring oraz aktualizacja Strategii dokonywana będzie co 2 lata.

Zespół ds. Wdrażania Strategii. dokonuje okresowej oceny stopnia realizacji Strategii w oparciu o dwa elementy podsystemu monitorowania i ewaluacji:

- 1) analizę wskaźnikową na podstawie wskaźników zaproponowanych i wybranych przy poszczególnych celach strategicznych , opracowywaną po zebraniu informacji otrzymanych od wydziałów i referatów Urzędu oraz jednostek gminy.

Analiza wskaźnikowa powinna uwzględniać następujące dane :

Realizacja celów w danym obszarze: priorytety i zadania zrealizowane , nazwa miernika, źródło danych, wartość wskaźnika planowana – wartość wskaźnika w roku oceny.

- 2) raport z realizacji kierunków interwencji Strategii Rozwoju, przygotowywany przez **Zespół ds. Wdrażania Strategii**. na podstawie informacji otrzymanych od wydziałów i referatów , oraz pozyskanych danych z instytucji zewnętrznych .

Raport wykonanych inwestycji do realizacji celu , przygotowywany przez Zespół ds. Wdrażania Strategii opiera się na informacjach przekazywanych przez poszczególne referaty i komórki organizacyjne Urzędu Gminy oraz jednostki organizacyjne gminy, przypisane merytorycznie do konkretnego Obszaru i priorytetu. Konkretny wydział, referat lub jednostka gminy składa co roku sprawozdanie , które jest podstawą zbiorczego raportu z realizacji całej Strategii.

Raport powinien zawierać następujące dane :

Nazwa inwestycji lub nazwa działania nie inwestycyjnego do realizacji celu nazwa lub numer obszaru i priorytetu, jednostka monitorująca, jednostka realizująca, krótki opis stanu realizacji kierunku interwencji (np: podjęte działania, w danym okresie, stopień realizacji inwestycji, skuteczność podjętych działań, ocena partnerów realizacyjnych, sukcesy realizacyjne, uzyskane efekty). Opis trudności jakie wystąpiły przy realizacji.

Opis źródeł finansowania Np.: Budżet gminy (kwota w zł) - (% kwoty ogółem)
, Budżet jednostki realizującej (kwota w zł) (% kwoty ogółem)

Środki zewnętrzne (kwota w zł) (% kwoty ogółem)

Ogółem (kwota w zł) (% kwoty ogółem)

W celu ujednolicenia i ułatwienia pracy można opracować gotowe formularze dotyczące analizy wskaźnikowej oraz raportu przy uwzględnieniu wskazanych wyżej danych.

Ewaluacja na poziomie merytorycznym

Poziom merytoryczny obejmuje wdrażanie i monitorowanie realizacji celów zapisanych w Strategii Rozwoju oraz przegląd jej zapisów i ich aktualizację. Strategia Rozwoju Gminy Żyraków określona została na lata 2023-2030. Jest to okres zgodny z większością dokumentów tego typu na poziomie krajowym , ale również wyprzedza o kilka lat niektóre planowane fundusze UE.

W związku z tym będzie konieczna najpóźniej w 2027 roku korekta dokumentu.

Na poziomie merytorycznym Rada Gminy sprawuje główną rolę nadzoru nad realizacją , a wszelkie działania związane z monitoringiem i aktualizacją Strategii powierza się Wójtowi Gminy. Odpowiedzialność za zwoływanie posiedzeń Rady Gminy w zakresie ewaluacji i aktualizacji Strategii powierza się Przewodniczącemu Rady, na wniosek Wójta Gminy .

Jeżeli zostanie określony konkretny okres dokonania ewaluacji realizacji Strategii, w ustalonym odpowiednio wcześniej terminie wyznaczona osoba z **Zespołu ds. Wdrażania Strategii** będzie składała Wójtowi Gminy raport z realizacji Strategii , oraz analizę wskaźnikową realizacji celów Strategii za dany okres sprawozdawczy.

Na posiedzeniu Rady Gminy przeznaczonym do ewaluacji i aktualizacji Strategii Wójt lub osoba wskazana z **Zespołu ds. Wdrażania Strategii** Gminy przedstawia sprawozdanie z realizacji Strategii ,

Na posiedzenia dotyczące ewaluacji i aktualizacji Strategii mogą być zapraszane osoby z zewnątrz lub instytucje , przedstawiciele organizacji pozarządowych z zewnątrz na wniosek Wójta , Przewodniczącego Rady Gminy lub Zespołu ds. Wdrażania Strategii .

Rada Gminy po przedstawieniu na posiedzeniu ewaluacyjnym i aktualizującym dokonuje: oceny realizacji celów Strategii na podstawie przedstawionych materiałów identyfikacji problemów, które ograniczyły bądź uniemożliwiły realizację wyznaczonych celów, i opracowuje wnioski dotyczące niezbędnych zmian w zakresie realizowanych celów.

Propozycje niezbędnych zmian w zakresie realizowanych celów Rada Gminy przedstawia Wójtowi Gminy Żyraków, który podejmuje decyzję o ich ewentualnym uwzględnieniu w Strategii. Prace Rady Gminy na specjalnym posiedzeniu ewaluacyjnym i aktualizującym są protokołowane i sporządzane jest sprawozdanie przygotowywane przez Biuro Rady.

Ewaluacja na poziomie społecznym

Zapisy Strategii Rozwoju Gminy Żyraków na lata 2023-2030 powinny dotrzeć i być przedstawione społeczności lokalnej. Odbiorcami tego dokumentu powinno być całe społeczeństwo związane z obszarem gminy zarówno mieszkańcy, jak i osoby związane w inny sposób , podmioty zewnętrzne działające na terenie gminy.

Nadrzędnymi odbiorcami są radni, pracownicy Urzędu i gminnych jednostek organizacyjnych , oraz instytucje samorządowe, powiatowe i wojewódzkie jako partnerzy.

Wykaz map:

Mapa Nr. 1 Mapa Gminy Żyraków z przedstawionym podziałem oraz ciągami komunikacyjnymi.	Str. 12
Mapa nr. 2 Wykaz miejsc inwestycyjnych.....	Str. 18
Mapa nr. 3 Położenie Gminy Żyraków.....	Str.33
Mapa nr. 4 – Zaludnienie gminy Żyraków	Str.34
Mapa nr. 5 Model funkcjonalno- przestrzenny(<i>Sieć osadnicza z wyszczególnieniem miejscowości o mniejszym i większym znaczeniu dla rozwoju gminy</i>)	Str.35
Mapa nr. 6 . Ograniczenia w obszarze gminy.....	Str.36
Mapa nr. 7 . Lokalizacja głównych zabytków w gminie Żyraków.....	Str.37
Mapa . nr.8 Model funkcjonalno- przestrzenny -ważne obiekty na terenie Gminy Żyraków.....	Str.38
Mapa nr. 9 Model funkcjonalno- przestrzenny mniej ważne obiekty na terenie Gminy Żyraków.....	Str.39
Mapa nr. 10. Model funkcjonalno– przestrzenny poszczególnych obszarów wraz z infrastrukturą pod względem wzajemnych powiązań i przeznaczenia w Gminie Żyraków , oraz kierunki rozwoju	Str.40
Mapa nr. 11 Obszary aktualnie objęte ochroną , obiekty przyrodnicze....	Str.41
Mapa nr. 12. Infrastruktura w Gminie Żyraków.....	Str.42
Mapa nr. 13. Infrastruktura w Gminie Żyraków cd.....	Str.43
Mapa nr. 14. Infrastruktura w Gminie Żyraków cd.....	Str.44
Mapa nr.15 Model struktury funkcjonalno- przestrzennej Gminy Żyraków (<i>podsumowanie - stan wyjściowy</i>).....	Str.45
Mapa nr.16 Model struktury funkcjonalno- przestrzennej Gminy Żyraków – kierunki i zmiany w roku docelowym	Str.46
Mapa 17. Model struktury funkcjonalno- przestrzennej Gminy Żyraków – kierunki i zmiany w roku docelowym – ciąg dalszy.....	Str.47
Mapa 18. Model struktury funkcjonalno- przestrzennej Gminy Żyraków – kierunki i zmiany w roku docelowym – ciąg dalszy	Str.48

Mapa 19. Graficzne przedstawienie rekomendacji i ustaleń zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu, kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb.....	Str.51
Mapa 20 Graficzne przedstawienie rekomendacji i ustaleń zasad: ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego, rozwój systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej , obszaru rekultywacji terenów zdegradowanych, możliwych lokalizacji sklepów wielkopowierzchniowych , instalacji energetycznych i OZE	Str.52
Mapa 21. Lokalizacja Gminy Żyraków na mapie Polski , woj. podkarpackiego	Str.111
Mapa.22 . Obszary funkcjonalne wskazane w Strategii rozwoju województwa - Podkarpackie 2030, z uwzględnieniem położenia gminy Żyraków	Str.112
Mapa 23 : Miejskie obszary funkcjonalne jako bieguny wzrostu woj. Podkarpackie	Str.113
Mapa 24. Obszary wiejskie w woj. Podkarpackim	Str.114
Mapa 25. Aktualna sieć drogowa w woj. Podkarpackim	Str.115
Mapa 26. Infrastruktura komunikacyjna, uzbrojenie numeracja według w/w punktów	Str.126
Mapa 27. Rozmieszczenie planowanych interwencji i inwestycji w przestrzeni gminy. <i>Infrastruktura wod- kan i towarzysząca (wodociągi, kanalizacja) (opis inwestycji według w/w punktów)</i>	Str.128
Mapa 28. Obszar oddziaływania interwencji w sferze usług według w/w punktów.....	Str.131
Mapa 29 : Obszary zagrożone powodzią w woj. Podkarpackim.....	Str.144
Mapa 30. Obszary występowania ryzyka powodziowego w Gminie Żyraków	Str.145
Mapa 31. Obszary ryzyka powodziowego na gminie Żyraków z oznaczeniami wysokości wód	Str.146
Mapa 32. Obszar występowania wód powodziowych 10- letnich	Str.147
Mapa 33. Możliwi potencjalni sprawcy wystąpienia awarii.....	Str.149

Wykaz tabel :

Tabela 1. Długość ciągów komunikacyjnych na terenie gminy Żyraków.....	Str.13
Tabela 2. Zestawienie dochodów i wydatków gminy w badanym okresie.....	Str.20
Tabela 3.Cele szczegółowe ochrony środowiska gminy Żyraków do roku 2025.....	Str.30
Tab. 4 .Potencjalne rodzaje zagrożeń dla gminy Żyraków.....	Str.148
Tab. Nr. 5.Projekcja inflacji w kolejnych latach.....	Str.160
Tab. Nr.6 Szacunkowe określenie budżetu gminy w stosunku do celów strategicznych.....	Str.161
Tabela nr. 7 Tabelaaryczne przedstawienie ram finansowych w realizacji celów strategicznych.....	Str.162

Wykaz wykresów :

Wykres Nr.1. Tendencje demograficzne w poszczególnych sołectwach na przestrzeni lat 2016-2021.....	Str.14
Wykres nr. 2 Projekcja inflacyjna Narodowego Banku Polskiego....	Str.159
Wykres nr. 3 Zilustrowanie porównawcze wielkości przeznaczanych środków finansowych na poszczególne cele strategiczne.....	Str.163

Bibliografia:

1. Strategia rozwoju województwa - Podkarpackie- 2030 dokument .
2. Strategia rozwoju gminy - poradnik praktyczny - publikacja ; Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, autorami są eksperci FRDL Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji z Krakowa Autor wiodący: Dawid Hoinkis Pozostali autorzy: Jan Cieplak Tomasz Machowski Wojciech Odzimek Współpraca i redakcja: Renata Calak Justyna Lewandowska Emilia Malak-Pętlicka Kinga Stańczuk-Olejnik Piotr Strzęboszewski ISBN: 978-83-7610-708-0.
3. Główny Urząd Statystyczny, Prognoza ludności gmin na lata 2017 – 2030, Warszawa, sierpień 2017 r
4. Raport o stanie województwa podkarpackiego za 2019 r., Rzeszów, maj 2020 r.
5. Raport o stanie Gminy Żyraków za 2021r.

6. KPO – dokument krajowy .
7. Dokumenty : wsparcie w ramach polityki Spójności , Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny+,
8. Zalewski J. Aktualizacja ekspertyzy ram finansowych oraz modelowania makroregionu scenariuszy rozwoju do SRW woj. Podkarpackie.
9. Strona internetowa - Forsal.pl – inflacja
10. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Żyraków.
11. Dokument Programowy – Polska Wschodnia – założenia.
12. Program Związku Gmin Dorzecza Wisłoki .
13. Inne dokumenty opracowane przez UG.

Załączniki do SRG :

Zał. nr. 1 – Diagnoza - stan zastany Gmina Żyraków

Zał. nr..2 – Podsumowanie ankietyzacji dla Gminy Żyraków.

Autor zdjęć zawartych w dokumencie : Dorota Borska